

Nybygg

Om ikke lenge står Teorifagbygget klart til innflytting. Vi har vært på visning.

side 10 og 11

Uskyldig?

Heksejakten på Michael Jackson fortsetter i USA og resten av verden følger etter. Bli han forfulgt?

UT

Blåser i røykeforbudet

Illustrasjonsfoto THOMAS METZ

Mange ansatte ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet trosser røykeforbudet på Universitetet ved å røyke inne på kontoret. Instituttledelsen krever nå strengere sanksjoner ovenfor smugrøykerene.

side 6

Avventer prøvene fra parkettgulvet

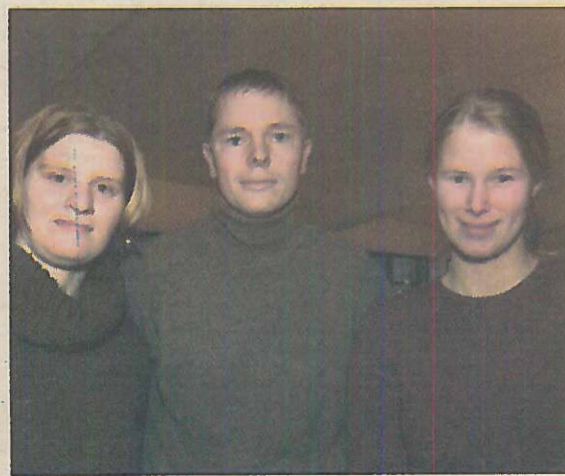

Analyser vil vise om parketten på Teorifagbygget stammer fra regnskog eller plantasje.

side 5

Vil fjerne de politiske listene fra valget

Studentstyret skal se på alternative valgordninger. Det betyr nok slutten på politiske lister.

Utopia

Utopia er et organ for studentene i Tromsø. Avisa gis ut med støtte over semesteravgifta.

Ansvarlig redaktør:
Eirik Linaker Berglund

Kulturredaktør:
Eivind Biering-Strand

Desksjef:
Per Josef Kr. Insulán

Fotosjef:
Lisa Halvorsen

IT-ansvarlig:
Marius Flage

Sivilarbeider:
Mikkel Berg

Redaksjonen:
Ingvild Buhaug
Pernille Dehli
Jon Terje Eiterå
Dima Emelianov
Christian Grevstad
Glenn Fagervik
Kjartan Habbestad
Kai Magne Melhus
Thomas Metz
Tone Merethe Moe
Andreas Myrvold
Sian Constance O'Hara
Audun Rundberg
Maja Sojtarić
Christopher O. Sørli
Ørjan Vøllestad

Adresse:
Universitetet i Tromsø
Hovedgården
9037 Tromsø

Telefon:
77 64 59 00

Faks:
77 64 51 99

E-post:
utopia@utopia.no

Vev:
www.utopia.no

Annonsering:
Kontakt Maja Sojtarić for tilbud på telefon 91845151, eller e-post annonse@utopia.no

Opplag:
4.200

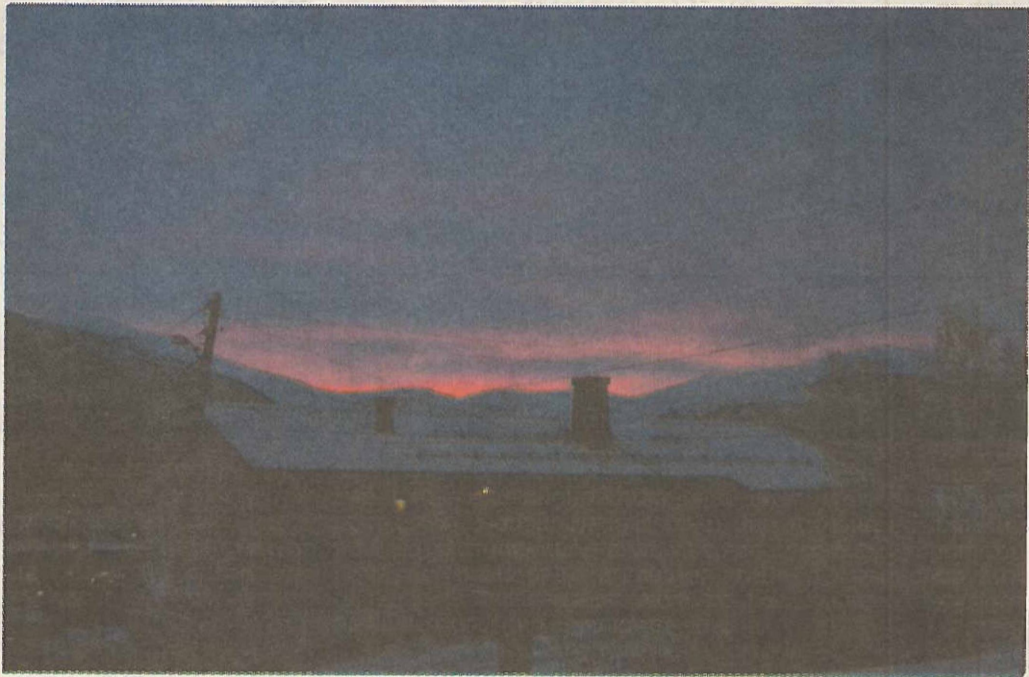
Neste deadline:
15. januar 2004

Neste utgivelse:
21. januar 2004

Trykk:
Troms avistrykk

ISSN:
0806-9611

Mørketidsdeprimert – eller bare litt trøtt?

AVLIVER EN MYTE: Vidje Hansen mener at mørketidsdepresjon er noe amerikanerne har lurt oss til å tro er en sykdom.

Hvis du har hatt vinterdepresjon som unnskyldning for ikke å gjøre så mye i de mørke månedene, så bør du finne på noe nytt. Forsker Vidje Hansen er ute etter å ta livet av begrepet.

Tekst PERNILLE DEHLI
Foto EIRIK LINAKER BERGLUND

Forsker Vidje Hansen er psykiater og førsteamanuensis ved Universitetssykehuset i Nord-Norge, og har lang erfaring med såkalte mørketidsdepresjoner.

– Hva skjer når folk får mørketidsdepresjoner?

– Jeg mener at mørkedeprisjoner er et kunstig begrep oppfunnet av amerikanere, og som ikke samsvarer med virkeligheten. De mente i 1984 å ha funnet en ny sykdom, en depresjon som gjentar seg hver vinter. De mente at depresjonen kunne settes i sammenheng med lys eller mangel

på lys. Basert på dette vil forekomsten av depresjonen komme an på hvilken breddegrad man bor på. Senere forskning har motbevist dette. Forskere i Nord-Norge har gjort store undersøkelser, der over 20.000 mennesker som er bosatt i Troms og Finnmark har vært involvert. De har funnet ut at om vinteren så er 10 prosent av kvinnene og 5 prosent av mennene deprimerte. Det er like mange som hele tiden er deprimerte resten av året. Man kan altså ikke finne forskjell på depresjon i Nord-Norge og for eksempel Australia.

– Så mørkedeprisjon er ikke en folkesykdom?

– Dette er helt feil. Det er en myte. Det som derimot skjer med folk, er at man har mangel på overskudd og lite søvn. Begrepet er også utvannet. Det man legger i begrepet mørkedeprisjon dekker ikke det psykiatere kaller depresjon.

– Men du avviser ikke at mørketiden kan forårsake søvnmangel og tretthet, og være en tung tid for mange?

– Nei, den kan være slitsom. I Kir-

kenes ble 4.000 mennesker spurt om de hadde plager i mørketiden, og 1 av 5 av kvinnene svarte at de hadde søvnproblemer. Mange sliter med å få nok søvn på grunn av mangel på lys, men det er ikke en depresjon.

– Har du noen råd til de som føler seg redusert i mørketiden?

– Hvis man har søvnproblemer som arter seg slik at man for eksempel ikke blir trette om kvelden, kunne man dra nytte av en lyslampe. Ellers så bør man utnytte mørketiden, være ute og få frisk luft, og prøve å få med seg det lyset vi faktisk har.

– Hva med tall som sier at 800.000 nordmenn er rammet av vinterdepresjon i lettere eller sterkere grad?

– Dette er forferdelig. Jeg har sett på spørreskjemaet som de bruker, og der spør de om man har stor variasjon i for eksempel søvnlengde, energi eller humør i henhold til årstid. For å ta meg selv som et eksempel, så er jeg veldig glad i snø, så jeg blir glad av snø. Jeg får altså en variasjon

i humør om vinteren, så i følge denne undersøkelsen så har altså jeg en vinterdepresjon. Dette er helt absurd.

– Jeg må også understreke at selv om depresjon jo er et flytende begrep, så skal det brukes om tilstander av en viss varighet, ikke om små velværevariasjoner. Bare for å understreke hvor latterlig dette er, så har forskere i Capri i Italia dokumentert med den samme undersøkelsen at de bosatte har velværevariasjoner i forhold til sommeren, så da burde jo de ha sommerdepresjoner.

– Dette høres ikke vitenskapelig ut?

Det er ikke vitenskapelig. Dette er svada. Jeg vil også understreke at verdens helseorganisasjon ikke har anerkjent mørkedeprisjon som en sykdom. Det er derfor så ille at dette har blitt så tilstede i folks bevissthet. Jo mer autoriteter som leger og psykiatere snakker om det, jo mer tror folk at det er en sykdom. Folk tror jo, helt seriøst, at det ikke går an å være i Nord-Norge om vinteren fordi alle blir så mørkedeprimerte der.

Utopia
for 10 og 25 år siden

10 år siden

Statsråd Gudmund Hernes besøkte UiTø tirsdag 26. oktober i forbindelse med foredrag han skulle holde. Hverken studenter eller presse var invitert i denne forbindelse. Allikevel ble det holdt en demonstrasjon i samband mer Hernes' besøk på Universitetet. Der fikk han se en stille gravlegging av norsk utdanning.

Henta fra saka *Gravla norsk utdanning.*

25 år siden

Laurdag 20.1.79 var Samskipnaden i Tromsø 10 år. Jubileet vart markert med ein lunsj på Prestvatn Studentkafe. Eit 50 tals gjestar var onnbodne. Bl.a av dei ein ekspedisjonssjef frå Kirke- og utdanningsdepartementet. I in tale frå studentane retta Per Arnold Dyrkhoren ein spesiell appell til KUD om meire pengar til Samskipnaden.

Henta fra saka *Samskipnaden 10 år.*

Fotballfokus

Hva har Kjell Magne Bondevik i et debattprogram om norsk fotballs framtid å gjøre? Og hvorfor handler denne kommentaren om fotball?

Kommentar EIRIK L. BERGLUND
Illustrasjon OLLIS og PABLO

Vi fotballfolk har det herlig for tida. Det er fotball overalt; TV, radio, aviser, Internett, på vegger, tak og rundt lunjsbordet. Tippeligaen var over for ikke alt for lenge siden, men Premier League i England, Champions League i Europa, cupfinaler og landslagsfotball stod parat til å ta over folks oppmerksomhet.

Ikke for det, nå er det bare dager igjen til klubbens oppkjøring til neste års Tippeliga starter. Noen har fått nye trenere siden siste kamp. Deriblant Tromsø Idrettslag, som har gått til det noe uvanlige skritt å ansette en sportsredaktør fra Trondheim som trener i tospann med noe så sjeldent som en gratangsværing med skarpe-r-er.

Det må jo bli bra.

Heia Hareide

Ingen andre ansettelser er viktigere enn de utaknemlige fotballtrenerjobbene. Det kan i alle fall synes slik i media. Og blant folk flest. Spesielt landslaget har mange meninger om. Det er noe spesielt med landslaget. Lagets prestasjoner rører ved noe i oss alle. Dette er mannfolk som springer rundt med Norges ære på venstre bryst. Alle har meninger om landslaget, alle har meninger om Semb. Ja, hvem skal nå egentlig ta over etter ham?

Nå kan det se ut som om den såkalte kabalen (skjønt ble vel mer poker) er i ferd med å gå opp, som det heter på klisjépråket. Rune Bratseth vil ikke lenger spise Hareide. Åge Hareide har nemlig funnet ut at han ikke vil være i Rosenborg lenger. Landslaget frister for mye, rett og slett. Og det er jo forståelig. Hvem vil ikke bli kreditert for å ha løftet det nor-

ske fotballandslaget opp fra 39. plass på FIFA-rankinga og innført en ny og mer offensiv spillestil? Jeg føler meg rimelig sikker på at Hareide kommer til å få klapp på skuldra og skryt, selv dersom resultatene skulle utebli (som det heter, selv om resultatene aldri uteblir, de er der, de er bare dårlige av og til). Han vil uansett framstå som mannen som forandret den norske primitive spillestilen. Så vil resultatene komme.

Jobb for språkpolitiet

Jeg har vært litt inne på fotballterminologien. Den er et kapittel for seg selv. Ingen prater som fotballfolket gjør. For ikke å snakke om de såkalte fotballkommentatorene. Eller fotballpraterne, som jeg velger å kalle dem. Som i plateprater. Det handler om å prate svada mellom høydepunktene. Og det er nettopp dette preiket som skiller en god kommentator fra en dårlig en.

Ta Arne Scheie for eksempel, Norges desidert beste fotballkommentator. Det er udiskutabelt. Han prater om resultater og formkurver, legger nærmest vitenskapelige metoder til grunn for sine kommentarer i kampene fra engelsk 1. divisjon. I den andre av våre landsdekkende TV-stasjoner er det mer så som så. Du har Ernst, Mathisen, Hoffern og de gutta der. Bare smågutter. For ikke å snakke om Mini. Men TV 2 ansetter folk for å provosere, og de legger ikke skjul på det.

Uansett: Vokabularet er uhyre spesielt for fotballkommentatorer. Det beste eksempelet er trønderduoen Roar Stokke og Knut Torbjørn "Sønn av faren" Eggen i TV 3. Her har Norsk språkråd en jobb å gjøre.

Jeg ser for meg radarparet med ei nystrøket liste over ord og uttrykk, spesielt innhentet fra

Rosenborg-brakka, klar til kamp. Underveis i kampen, og etterhvert som gullkornene havner i stuene rundt i de tusen hjem, krysser de av for hvert uttrykk. Alle skal brukes. I hver eneste kamp.

Fotball er underholdning, det skal fenge. Men det kan bli for mye for noen og enhver – enten på grunn av slitsomme kommentatorer, eller malplasserte statsministre. Les videre.

Fotballminister

Tilbake til landslaget. I forkant og i etterkant av det ydmykende, dog forventede, kvalikknederlaget for Spanias teknisk briljante lag, herjet debatten i media om norsk fotballs framtid. Samme kveld som kampen ble spilt, og dagen etter, handlet så godt som alle debattprogrammer på TV om landslaget. Ekspertene uttalte seg i hytt og pine.

Oddvar "Vi tar saken" Stenstrøm presterte å involvere Norges politiske overhode, Kjell Magne Bondevik i debatten. Bare fordi han er selverklært Molde-supper og bor på Kolbotn, et sted som tilfeldigvis hadde et lag i årets kvinnekupfinale (de tapte mot lille Medkila fra Harstad), skulle han få lov til å uttale seg om norsk fotballs framtid. Latterlig.

En statsminister har ingenting med fotball å gjøre. Han burde holdt seg hjemme. Stenstrøm burde aldri invitert han. Man kunne tydelig se at han var brydd av å måtte uttale seg om alle tenkelige påstander om norsk fotball, det ble nesten pinlig å se på.

Kanskje Bondeviks neste statsrådsoppdrag blir som fotballminister. Da får han i alle fall lov til å sende norske spillere ut i fotballkrig. Hvis Knut Nærum fikk bestemme; kanskje mot Nederland?

Nye valgeregler

Leder Nå skal Studentstyret ta stilling til hvordan valget ved Universitetet skal gjennomføres fremover. Det er relativt stor misnøye med måten både valget og studentdemokratiet fungerer slik det er i dag. Fakultetsrådene sliter med å rekruttere folk til verv i ulike styre og utvalg. De som velges til å sitte i Studentstyret føler seg maktesløse rundt bordet hvor de politiske listene har herredømme.

■ De to store politiske fraksjonene i Studentstyret til nå har vært SSL og Moderat. SSL ønsker å beholde urnevalget som det er i dag, med politiske lister. Dette går Moderat imot. – Selvfølgelig går SSL inn for å bevare de politiske listene, de er jo størst, sier mange.

■ SSL har, og dette er udiskutabelt, det mest komplette partiprogrammet. De har konkret nedfelte mål for sin politikk. Noen vil hevde at ikke alt har noe med studentpolitikk å gjøre, men det skal vi la ligge her.

■ Det som gjør at SSL har størst oppslutning ved valgene er kanskje nettopp dette, at de har en helhetlig profil og form som folk kan forholde seg til. De andre listene er mer sammenblandet.

■ Kanskje er det dette som trengs for å få opp entusiasmen og engasjementet rundt studentpolitikken; klarere skillelinjer som studentene kan forholde seg til? Men de politiske listenes eksistens ser ut til å være fortapt, i alle fall i dagens form.

■ Spørsmålet er hva Studentstyret vil bedre, og hvordan det skal gjøres. Og det er det som må tas stilling til når denne saken skal behandles. Er målet å få opp valgdeltakelsen? Vil økt valgdeltakelse nødvendigvis gi et riktig fokus for arbeidet i styret? Er målet å få opp engasjementet på fakultetsnivå, og hvilken effekt får det på Studentstyrets arbeid?

■ Vi mener at dagens ordning bør justeres. Slik det ser ut, så vil fakultetene (og de fleste andre) gå inn for den såkalte *tillitsmannmodellen*. Denne innebærer at hvert fakultetsråd velger representanter som skal sitte i Studentstyret. Vi tror ikke nødvendigvis at denne ordninga vil gjøre det lettere å få folk til å sitte i Studentstyret. At en slik ordning vil bedre kontakten mellom fakultetene og styret, synes imidlertid innlysende. Dersom denne ordninga gjør studentpolitikken mer oversiktlig for velgerne, og man fremdeles greier å få med dem som stiller til valg fordi de har et politisk engasjement, er dette den beste løsningen. Men vi advarer mot å tro at valgdeltakelsen vil øke nevneverdig.

■ Det er betryggende å vite at denne saken må vedtas av to styre på rad, altså må den opp igjen til våren. Kanskje vil det nyvalgte Studentstyret, hvor det har blitt store utskiftninger, fungere bedre enn dagens?

Gløggen venter

Dette er siste utgave av Utopia i år. Vi takker for oss, og ønsker alle sammen ei riktig god jul og et godt nyttår! Vi er tilbake med neste utgave 21. januar.

Brageprisen til Tjelmeland og Niemi

Professorene Einar Niemi og Halvard Tjelmeland ved Institutt for historie på Universitetet har, sammen med fem andre forfattere, vunnet Brageprisen for årets fagbok, skriver Tromsøflaket. Forfatterne har gitt ut verket *Norsk innvandringshistorie*, et verk i tre bind som viser at innvandring til Norge ikke er et så nytt fenomen som mange vil ha det til. Forfatterne tar også opp begrepet *det norske*, og tilbakeviser påstander om at det norske samfunn er homogent.

Underskriftskampanje for parkeringsplasser

Cirka 210 studenter ved Høgskolen og Universitetet tilknyttet MH-bygget har levert en underskriftskampanje for å få innført ID-brikke eller kort for å kunne skille mellom ansatte og studenter som på parkeringsplassene. Det har i lengre tid vært et problem at sykehusansatte tar en stor del av parkeringsplassene, og henviser studenter til å parkere ulovlig.

Dramatisk ledervalg

Vegard Stokland ble gjenvalgt som leder av Studentstyret ved UiTø etter en dramatisk votering. Loddrekning måtte til for å kåre en vinner.

Tekst EIRIK LINAKER BERGLUND

Etter første voteringsrunde stod det likt mellom de to kandidatene Vegard Stokland og Jørn Henriksen. 11 stemmer ble talt opp til hver av dem. Dermed måtte en ekstra runde med votering til for å avgjøre hvem som skulle ikle vervet. Også denne runden endte uavgjort 11-11. I følge regelverket skal valget da avgjøres med loddrekning. Kontrollkomiteen trakk Stoklands navn, og dermed var spenningen utløst.

Lite populær ordning

– Det var en del puls på slutten der, det var det, innrømmer en

fornøyd Stokland.

Han får dermed fortsette i jobben han påbegynte i sommer. Det er han godt fornøyd med.

– Ja, det er klart jeg er glad for å bli gjenvalgt som leder. Men jeg skulle gjerne blitt valgt på en litt annen måte, sier han.

Studentstyret, valgte også arbeidsutvalg (AU) på samme møtet. Anja Uglem (SSL) fikk vervet som internasjonalt ansvarlig, et verv SSL nærmest har hatt klippekort på de siste årene. Nykommeren Hans Eivind Dalsbø (FSL) fikk vervet som velferdsansvarlig, mens Jørn Weines fortsetter i sitt verv som studentpolitisk ansvarlig.

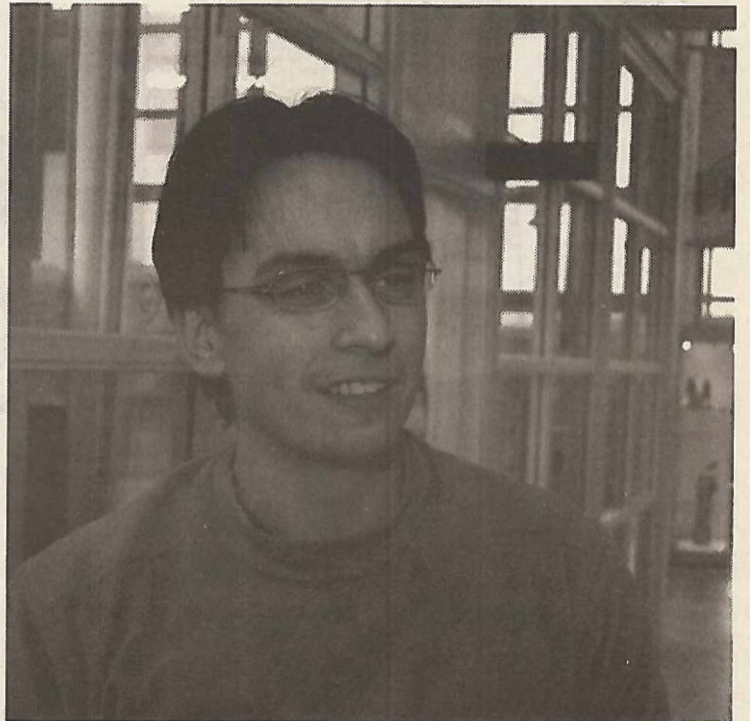
Nye fjes

Leder Vegard Stokland er fornøyd med sammensetningen.

– Vi har fått et spennende AU, synes jeg. Det er to helt nye fjes med, som ikke har vært så mye med i studentpolitikk før. Dermed får vi inn folk med nye tanker, og som ikke er preget av mange år i Studentstyret.

– Spesielt viktig var det å få med Jørn (Weines, journ.anm.) videre. Han har opparbeidet seg kompetanse på utdanningspolitiske spørsmål som Ryssdaltutvalget og Kvalitetsreformen som vi har bruk for videre. Dette vervet er det spesielt viktig å få litt kontinuitet i, uttaler den nyvalgte lederen.

Det er ikke bare arbeidsutvalget som har fått utskiftninger. Nå er fakultetsvalgene unnagjort, og styrets sammensetning er dermed klar. Hele 16 ferske representanter skal sitte i styret fra nyttår og arbeide for studenters rettigheter.

FORNØYD: Vegard Stokland ble gjenvalgt som leder av Studentstyret etter en drabelig dragkamp mellom han og Jørn Henriksen. Det måtte loddrekning til for å skille de to. Foto EIRIK LINAKER BERGLUND

SKUFFA: Jørn Henriksen tapte valget på loddrekning. Han mener ordninga burde avskaffes.

Foto EIRIK LINAKER BERGLUND

Slått på målstreken

Leder i Sosialistisk studentlag, Jørn Henriksen, måtte se seg slått etter en drabelig kamp mellom han og Vegard Stokland om ledervervet i styret. Han klarer ikke helt å skjule sin skuffelse i etterkant.

– Selvfølgelig er jeg skuffa, sier Henriksen på spørsmål fra Utopia.

– Jeg er skuffa over å tape min andre loddrekning på to forsøk.

Henriksen stilte nemlig til valg til vervet som internasjonalt ansvarlig for nøyaktig ett år siden. Også det valget tapte han på lodd-

trekning – den gang mot Moderat listes Anders Slettvoild.

Derfor er tapet denne gangen ekstra bittert. Han mener loddrekning er en urettferdig måte å tape et valg på.

– Jeg synes det er en dum måte å avgjøre et slikt valg på. Studentstyret burde heller hatt en ny spørserunde før den andre voteringsrunden. På denne måten kunne representantene fått bedre tid og grunnlag til å forandre mening. Slik det er i dag går man direkte til en andre votering etter den første.

Folk får jo ikke tid til å forandre mening, påpeker Henriksen.

Dette kan det imidlertid bli en forandring på etter hvert.

– Det kan komme forslag om å endre regelverket på neste møte, røper Henriksen.

Nå må Henriksen nøye seg med å sitte i opposisjon i styret. Det var ikke det han hadde håpet på, men innser at det kanskje ikke er så ille likevel.

– Som leder måtte jeg ha beholdt meg nøytral. Nå kan jeg fronte SSLs synspunkter og saker.

Vi skal jobbe godt og få igjennom våre saker. Vi vil gjenopprette tilliten til studentdemokratiet, og vise at vi kan få gjort fornuftige saker.

– Jeg ser frem til å jobbe med det nye Studentstyret. Det ser veldig bra ut, med mange dyktige folk. Det første vi må ta fatt på er å slå ned det som skjer på jur. fak. med studenter som privatister, slutter en offensiv Henriksen.

Preaching past the peace people

When Prime Minister Bondevik opened The Peace Centre he failed to understand that half his audience were foreigners. His sermons were performed in Norwegian and his ministerial words of wisdom fell on stony ground.

Tekst SIAN CONSTANCE O'HARA

This is not the first of Bondevik's speeches, which appear to come from the top of Babel's Tower. Our Prime Minister has led our nation into war three times to this date, and Tromsø's peace-students react both to the arrangement around the Prime Minister's visit and to his controversial speech.

Were well prepared

– We were told to prepare for the Prime Minister's visit as we were supposed to get the chance to ask him questions concerning peace. Before I went to the ceremony I had high expectations – I felt that this was arranged specially for us, or the Peace Centre, but

they sure vanished as the ceremony proceeded. The program was apparently modified just before his entrance, and we were not informed, says peace-student Marit Fenne.

– Almost every speech was held in Norwegian, and that is fine by me, but I would certainly be very pleased if I was notified the next time. I was given the impression that a ceremony held by the Peace Centre would include their international students, as we count 40 percent of the peace-students, says Alvaro Cedeño.

The international peace university

– That is quite embarrassing, the Norwegian peace-students state. – I regard myself as a visitor

in this country, and I do not want to seem rude – I do not expect everything and everyone to fit me and what I am used to – I cannot choose for the Prime Minister whether he should speak in his one language or not, but on the other hand, I want to decide myself what to waste time on, Alvaro Cedeño points out.

The Norwegian students, Mette Røkke and Marit Fenne, are also disappointed of Bondevik's speech as they think he made major contradictions – though they have heard it all before.

– All this about him being a priest when he follows and supports the USA no matter what they do, or what decisions they make – it is a mismatch, they think.

WISDOM: He may have spoken profound words of wisdom, but when half the attendees don't understand Norwegian, then what's the point?

Norske studenter får innflytelse i Europa

Lene Henriksen, internasjonalt ansvarlig i Studentenes Landsforbund (StL), ble på den europeiske studentorganisasjonen ESIB sin 45. hovedsamling valgt som styremedlem i ESIB, melder StL i en pressemelding. Dette er første gang siden 1999 at norske studenter er representert i styret til ESIB.

ESIB er en paraplyorganisasjon for nasjonale studentorganisasjoner i Europa og representerer 11 millioner studenter fra 37 land. Styret består av syv personer som velges for ett år av gangen.

Brukte Internett - beskyldt for juks

En student ved Høgskolen i Telemark ble tatt for juks etter en hjemmeeksamen. Faglæreren mente at hun hadde hentet deler av oppgaven på Internett – mer nøyaktig 115 ord, åtte halve og en hel setning, 3,5 prosent av besvarelsen. Faglærer mente studenten hadde gjort andres åndsverk til sitt i delemnet amerikansk litteratur og kulturkunnskap i engelsk. Alle hjelpemidler var tillatt. Utdannings- og forskningsdepartementet var enig i at det var juks, melder Aftenposten.

Venter på svar om parketten

Universitetet avventer svar på prøvene av parketten som er lagt i deler av Teorifagbygget.

**Tekst EIRIK LINAKER
BERGLUND**

For en tid tilbake kom det fram i avisa Nordlys at deler av gulvet i det nye Teorifagbygget på Universitetet kan være dekket med såkalt bilingaparkett. Dette er trevirke som vokser i Kamerun i Afrika, og regnes som utrydningstruet regnskog.

Byggherren har i etterkant lagt seg helt flat og beklaget det hele. De mener at de har sine papirer i orden, og at de ikke viste at dette var regnskog.

Nå analyserer Statsbygg prøver av treverket for å få endelig stadfestet om parketten er dyrket på plantasje, eller faktisk er hentet ut fra regnskogen i Kamerun.

Også i Samisk senter

Parketten har blant annet blitt brukt i rettssalen, i auditoriene og i en av kantinene. Nå viser det seg at parketten også er lagt i et møterom som skal brukes av Samisk senter.

Plandirektør Unni Grøneng synes saken er kjedelig, men velger å avvende redegjørelsen fra Statsbygg som UiTø har bedt om før hun foretar seg noe. Universitetet har ikke hatt noen befattning med valget av parkett, dette er

et valg Statsbygg har gjort etter anbefaling fra arkitekten. Hun er spent på svaret redegjørelsen gir, om parketten kommer fra regnskog eller plantasje.

– Vi håper inderlig at det viser seg at dette ikke er trevirke fra truede regnskoger, sier hun til Utopia.

Det kan imidlertid fort vise seg at det er nettopp det. Hva som vil bli gjort da er ikke avgjort fra Universitetets side.

– Da har vi en komplisert sak som Universitetet vil behandle grundig. Vi vil da drøfte dette med både brukere og Regnskogsfondet før vi tar en avgjørelse.

Pris: 2-4 millioner

En slik avgjørelse vil gå på om parketten, dersom den skulle vise seg å være fra regnskog, skal få ligge, eller om den må fjernes.

Å fjerne parketten vil koste dyrt. Det er nemlig betraktelig dyrere å fjerne parkett som er lagt enn å legge ny. Å legge parketten kostet 500 kroner per kvadratmeter.

– Jeg antar at kostnadene ved å fjerne parketten kan komme på 2-4 millioner kroner, sier Grøneng.

I tillegg kommer kostnadene ved å legge nytt belegget på de aktuelle gulvene.

MULIG REGNSKOG: Dette er et av rommene som er kledd med parkett som kan stamme fra regnskog i Afrika.

Foto EIRIK LINAKER BERGLUND

– Vi vil bruke tid på å finne en så god løsning som mulig, sier Grøneng.

– Det som er positivt er jo at saken har fått så mye oppmerksomhet. Dette kommer aldri til å skje igjen, det er sikkert, bedyrer Grøneng.

Saken har vært behandlet av styret ved Det juridiske fakultet, som skal være blant brukerne av bygget. De ser alvorlig på saken,

men avventer til analysene av prøvene er klare.

– Vi ønsker en avklaring på hvordan denne parketten er tilveiebrakt, men vi må få avklart fakta i saken før vi tar stilling til hva som skal gjøres. Saken kommer opp igjen når resultatene foreligger, forteller dekan Tore Henriksen ved fakultetet.

Vil ha elektronisk valg

**Tekst EIRIK LINAKER
BERGLUND**

Studenttingsleder Espen Dybvik ved Høgskolen og resten av arbeidsutvalget ser på mulighetene for å arrangere elektronisk valg til Studenttinget til neste år. Valgdeltakelsen har alltid vært lav, men det er ikke først og fremst for å bedre denne at alternativet vurderes, i følge Dybvik.

– Jeg tror ikke dette vil få valgdeltakelsen opp. Vi ser rundt på andre høgskoler i landet, spesielt i Agder og Oslo. Erfaringene herfra viser at valgdeltakelsen ikke går opp.

– I seg selv vil ikke dette hjelpe på deltakelsen, men på sikt vil det hjelpe.

Tanken er å bruke Internett og Classfronter.

– Når man allerede bruker Internett så mye er det naturlig å også legge valget på nett.

Studenttinget jobber også opp mot Høgskolen for å kartlegge om det er praktisk mulig.

– Det er valgstyret ved Høgskolen som bestemmer det i siste instans, forklarer Dybvik.

Også Studentstyret ved UiTø vurderer det samme.

– Vi jobber mot det, forhåpentlig har vi det på plass fra neste høst. Nå kartlegger vi hva som skal til, hvilke løsninger som er tilgjengelige slik at alle har tilgang til det og at det skjer på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte. Alt dette må på plass før vi kan starte opp, sier leder Vegard Stokland.

Neppe boliger til Tromsø

I budsjettforliket mellom regjeringen og Arbeiderpartiet kuttes det ytterligere 15 millioner kroner av midlene til bygging av nye studentboliger. Tromsø får neppe en eneste.

SKUFFET: Styreleder i Student-samskipnaden, Truls Boholm, er skuffet over at regjeringen i budsjettforliket kuttet 15 millioner i midlene til bygging av nye studentboliger.

**Foto EIRIK LINAKER
BERGLUND**

**Tekst EIRIK LINAKER
BERGLUND**

SiTø har for 2004 søkt om 76 boliger i tildelingen for 2004. Tildelingen i 2003 ga ingen nye boliger til Tromsø.

I det opprinnelige budsjettforslaget var det bevilget 200 millioner kroner til bygging av nye studentboliger. Regjeringens forslag var å kutte 30 millioner kroner i den potten. Da regjeringen kom til enighet med Arbeiderpartiet var ytterligere 15 millioner kroner

borte.

Når ikke målsettingen

Dette betyr at det vil bli gitt 100 færre tilsagn på studentboliger i 2004 enn det opprinnelig var tenkt.

– Utrolig skuffende, er reaksjonen fra Truls Boholm, styreleder i SiTø.

Stortinget har ei målsetting om å bygge 1000 studentboliger i året, og oppnå en dekningsgrad på 20 prosent ved alle studiesteder innen 2005. Det ser det stygt ut for nå.

Dette bekrefter nå også statssekretær i Utdannings- og forskningsdepartementet, Bjørn Haugstad ovenfor Utopia.

– Konsekvensen er at Stortingets målsetting om 5000 boliger innen 2005 vil bli skjøvet ut i tid, ja.

Han mener likevel det er mulig å forsvare et kutt i denne posten, og sier regjeringen måtte velge mellom to onder.

Måtte prioritere reise stipendet

– Det er ingen tvil om at studentboliger er viktig. Vi hadde valget mellom å kutte i reise stipendet, eller gi litt færre boliger i denne omgang. Et kutt i reise stipendet ville gitt studentene en betydelig reduksjon i velferdsnivået akkurat nå. Vi anser det som mindre problematisk for studentene å få en

litt senere velferdsøkning i form av studentboliger, enn en umiddelbar senking av velferdsnivået ved kutt i stipendet, argumenterer Haugstad.

Truls Boholm er skuffet over regjeringen.

– Det ble satset friskt fra starten av, men halvveis i løpet vifter de med flagget. Det er utrolig dårlig, mener Boholm.

Det ser dermed stygt ut for Tromsøs sjanser for å få tildelt boliger også i 2004. Styreleder Boholm er ikke optimist.

Bakken optimist

– Jeg tror ikke vi får noe i denne omgang etter de signalene vi har fått fra statssekretæren, sier Boholm.

Også ovenfor Utopia har statssekretær Haugstad avslørt at Tromsø ikke ligger best an i kampen om tilsagn. SiTø har en av de høyeste dekningsgradene sammenlignet med de andre studiebene i landet.

Direktør i SiTø, Vidar Bakken, er ikke like pessimistisk som Boholm.

– Jeg er relativt optimistisk. Det er Husbanken som innstiller for regjeringa, og jeg føler at vi har fått gjennomslag for planene våre her i Tromsø.

Tildelingen av studentboliger blir offentliggjort i løpet av vinteren/våren.

Tromsøflaket tilbake på papir

Tromsøflaket, Universitetets internavis, gjenoppstår som papirutgave etter påtrykk fra ansatte.

**Tekst EIRIK LINAKER
BERGLUND**

Styret til Universitetet har vedtatt en kommunikasjonsstrategi. I den ligger det at Tromsøflaket, som inntil i vinter var Universitetets internavis, nå gjenoppstår. I vinter ble det lagt om fra papirutgave av avisa til en ren nettavis, hvor saker ble lagt ut etterhvert.

Dette har ikke blitt like godt mottatt blant alle ansatte. Mange Utopia har pratet med forteller at det rett og slett savner det å ha en interavis å bla i. Det blir ikke det samme med en ren nettavis, er gjennomgangstenen. Utopia dekker heller ikke behovet for en ren intern avis.

– Den nye kommunikasjonsstrategien har vært ute på høring

ved alle avdelingene. De fleste er klare på at de ønsker papirutgaven tilbake, forteller informasjonsdirektør Morten Thoresen.

Han har derfor ingen annen mulighet enn å følge det ønsket. Det er imidlertid ikke sikkert at avisa blir nøyaktig som den har vært tidligere når trykkingen av første nyttigivelse setter i gang til vinteren.

– Vi diskuterer nå hvordan vi skal gjøre det med avisa. Jeg ønsker en debatt rundt dette, og få innspill på hva de ansatte ønsker å lese om. Vi må også se på hvilke ressurser vi har tilgjengelig, sier Thoresen.

Dette betyr imidlertid ikke slutten for nettutgaven av avisa – den vil fortsette slik som i dag.

Krever klarere regler for fusk

Leder i Studentenes Landsforbund, Anne Marte Klubbenes, mener det bør utvikles klarere regler for hva som skal regnes som juks i eksamenssituasjoner, skriver Aftenposten. – Før eksamen må det etableres en klar felles forståelse mellom studentene og undervisningspersonalet, for hvordan dette skal gjøres, sier Klubbenes. Hun mener studentenes ukritiske bruk av kilder på Internett, kan skyldes dårlig opplæring i kildebruk.

Brakvalg i Stavanger

Studentorganisasjonen i Stavanger har gjennomført et brakvalg, med 19% valgoppslutning om studentvalget. Leder Petter Furan mener årsaken til dette er at de har satset på en helhetlig profilering. Urnevalget ble markedsført gjennom plakater, og alle kandidatene ble presentert i studentavisa Hugin like før valget. Petter mener tilgjengelighet er en nøkkel til suksess. Urnene var plassert i kantine på alle lærestedene, midt blant folk, melder StL.

Blåser i røykeforbudet

Ansatte på Det samfunnsvitenskapelige fakultet røyker ulovlig på kontorene. Nå kreves det sanksjoner mot røykerne.

Tekst EIRIK LINAKE
BERGLUND

Universitetet har totalforbud mot røyking innendørs på alle bygg. Likevel er det mange ansatte som gir blaffen i forbudet og tar seg en blå på kontoret.

Røyken siger ut i korridorene og inn på de andre kontorene via ventilasjonsanlegget. Dermed får også ikke-røykerne sigaretttrøyk inn til seg.

Alf Håkon Hoel, instituttleder på statsvitenskap, har sett seg lei på problemet.

Krever avskrekkende tiltak

Det er ikke så rent få som røyker, i følge Hoel. Hvor mange det er vet han ikke, men han omtaler det som *ganske mange*.

– Poenget er at vi har en arbeidsmiljølov som sier at vi har krav på et røykfritt arbeidsmiljø. Det har vi ikke slik det er nå.

– Fakultetsledelsen har ved flere anledninger minnet folk om at det ikke er tillatt, men det har ikke hjulpet. Vi har derfor sendt en henvendelse til fakultetsstyret for å se på ytterligere sanksjoner mot de som røyker for å få en slutt på det.

I brevet til fakultetsstyret, som er videregående til universitetsstyret, krever han at det blir iverksatt det han kaller *et sett av tiltak med*

tilstrekkelig avskrekkende effekt. Han går ikke inn på hvilke tiltak han ønsker.

Hoel er heller ikke noen tilhenger av røyking på utearealene.

– Vi ønsker også å se på røyking foran inngangspartiene. På trappene står det mange og røyker, man må nærmest brøyte seg vei gjennom mengden for å komme seg inn døra, mener Hoel.

Går hjem fra jobb

I tillegg vil man se på mulighetene for å gi de ansatte som ønsker det hjelp til å slutte å røyke.

– Det er veldig mange som har plager med dette. Her på mitt institutt vet jeg om mange som regelmessig går hjem fra jobb på grunn av røyk fra ventilasjonsanlegget.

– Vi har faktisk hatt episoder hvor vi har måttet vaske ned kontorer på grunn av at det sitter røyklukt i vegger og møbler, forteller Hoel.

At han nå tar til orde for å få bukt med problemet faller ikke i god jord hos alle.

– Det er ikke kultur for å si ifra om sånne ting her. Det faktum at jeg går ut og sier ifra om dette blir gjort til problemet, i stedet for det som egentlig er saken.

Det kan synes som om dette er et spesielt stort problem på SV-fak.

– Det var en stor overgang å

komme hit til fakultetet. Jeg jobbet i mange år på NFH, og der var ikke dette et problem. Folk røykte, men de gikk ut for å gjøre det.

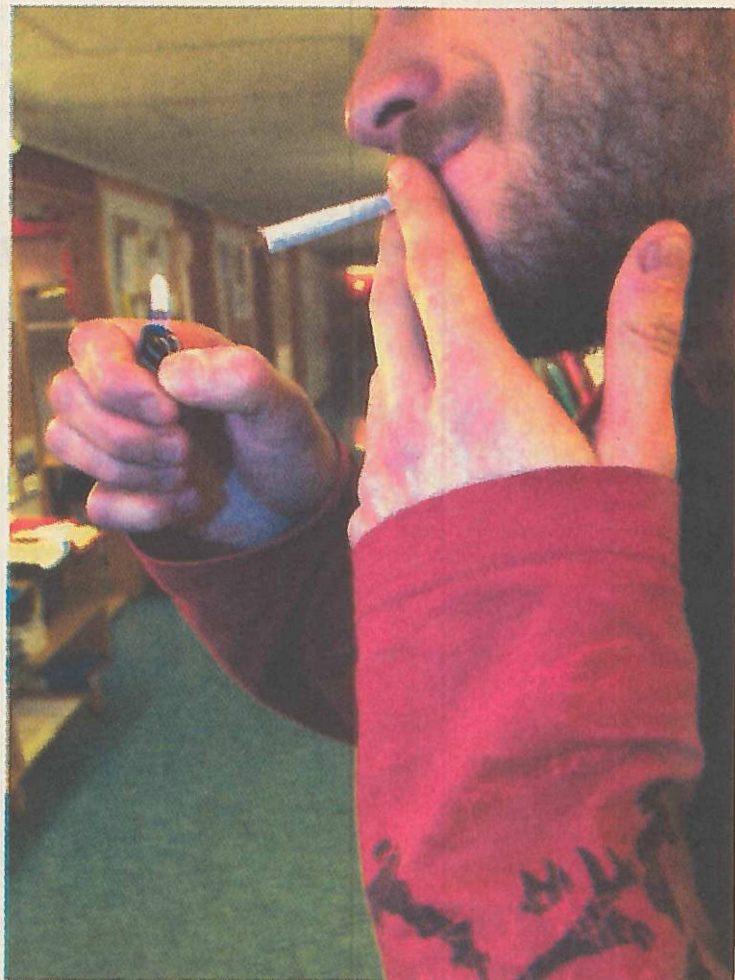
Også andre ansatte Utropia har pratet med peker på det samme: De har tidligere jobbet ved andre institutter, og der har ikke dette vært et problem.

Brannalarmen går

En ringerunde til ulike institutter viser at det er en del som røyker på kontorene, men ingen ønsker å navngi kolleger. Enkelte merker ingenting, andre merker røyken, men lar seg ikke affisere. Det er tydelig at det er store variasjoner i hvor stor grad røyken sprer seg til nabokontorer.

Førsteamanuensis Bjørn Bjerkli ved sosiologi kan fortelle at det har hendt at det har blitt røkt så mye at brannalarmen hat gått. Han mener det er helt på sin plass med et røykeforbud.

– Jeg synes det er viktig at det er totalrøykeforbud inne. Tenk bare når vi har studenter inne til veiledning. Ut fra respekt for andre synes jeg ikke det skal røykes på kontorene.

PLAGE: Mange ansatte røyker på kontoret på SV-fak. Nå krever instituttledelsen sanksjoner. Illustrasjonsfoto THOMAS METZ

Nytt arbeidsutvalg på HiTø

GUTTEKLUBB: Slik ser det nye arbeidsutvalget ut for Studenttinget ved Høgskolen ut. Utvalget ble valgt på konstituerende møte 26. november. Fra venstre leder Espen Dybvik, studentpolitisk ansvarlig Bjørn Are Ernsten, nestleder og internasjonalt ansvarlig Rune Monrad og velferdsansvarlig Ken Are Solli. Foto EIRIK LINAKE BERGLUND

En fiks ny

Utdannings- og forskningsdepartementet har endelig innsett behovet for en modernisering av Statens Lånekasse for utdanning, og et oppgraderingsforslag er allerede sendt Stortinget.

Tekst SIAN CONSTANCE
O'HARA
Foto EIRIK LINAKE
BERGLUND

Lånekassen skal i følge ei stortingsmelding i større grad konsentrere sin virksomhet til saksbehandling, økonomiforvaltning og regelverksforvaltning ved utdanningsstøtten, mens "øvrige aktiviteter" skal delegeres bort til andre myndigheter, blant annet Statens innkrevingssentral ved inkassosaker.

IKT-systemet som per i dag stammer fra 80-tallet skal skiftes ut, og i det hele tatt er målet at Lånekassen skal bli mer brukervennlig, og at studentene dermed

kan stille høyere forventninger og regne med kortere saksbehandlingstid enn man kan i dag.

Må holde tritt

– Lånekassen har for det første selv presentert et gjennomgripende behov for omlegging av IKT-systemet, og det andre er at vi må gjøre Lånekassen i stand til å følge med i tiden med hensyn på service. I en vanlig bank kan man gjøre det meste via nettet og vi mener at det viktig at Lånekassen holder tritt, forklarer statssekretær i utdannings- og forskningsdepartementet, Bjørn Haugstad.

– *Hvordan vil studentene merke forskjellen?*

– Det meste skal kunne skje

Siviløkonomer ikke lenger så pop

Siviløkonomen har lenge vært høyt ettertraktet vilt blant næringslivets hodejegere. I 2000 var så godt som ingen siviløkonomer arbeidsledige et halvt år etter avsluttende eksamen. Men året etter økte andelen til 6 prosent. Sterkere konkurranse fra andre utdanninger og et generelt stramt arbeidsmarked har siden ført stadig flere siviløkonomer ut i arbeidsledighet, både nyutdannede og andre, skriver Dagsavisen.

Redusert asteroiderisiko

Jorda kommer ikke til å kollideres med steiner som er større enn en kilometer i diameter oftere enn hvert 600 000. år – statistisk sett. Dermed er risikoen for at jorda treffes av en massiv asteroide redusert med mellom 20 og 30 prosent. Årsaken er feil i de tidligere beregningene.

Asteroidene er nemlig lysere enn forskere har trodd tidligere, skriver tidsskriftet Nature, i følge forskning.no. Vi må imidlertid regne med å bli truffet av mindre asteroider oftere.

Vil avskaffe politiske lister

Studentstyret skal ta stilling til om man skal endre valgsystemet for få opp interessen rundt studentdemokratiet. Fakultetene vil avskaffe de politiske listene.

Tekst EIRIK LINAKER BERGLUND

Det er til dels stor misnøye med dagens ordning med urnvalg til Studentstyret, både blant studenter og studentpolitikere. Kritikerne mener at de politiske listene i alt for stor grad er opptatt av å kjempe mot hverandre enn å arbeide for studentenes saker og rettigheter.

Fire alternativer

Studentstyret består også av fakultetsrepresentanter, og disse har hatt en tendens til å føle seg oversett og overkjørt av de politiske partiene og deres konflikter.

Nå skal imidlertid valgordninga opp til vurdering. Et eget utvalg ble satt ned av Studentstyret for å vurdere ulike alternativer og konsekvenser de måtte få. Utvalget har kommet frem til fire ulike modeller som kan være aktuelle. Nå er det opp til Studentstyret å avgjøre sin egen fremtid.

Det ene alternativet er listevalg med fakultetene som valgkrets. Her stiller de politiske listene ved hvert enkelt fakultet.

Tillitsmannsmodell

Et annet alternativ er personvalg med fakultetene som valgkrets. Dette innebærer at kun enkeltpersoner stiller til valg på hvert fakultet, uavhengig av lister.

Tredje alternativ er en såkalt tillitsmannsmodell. Den innebærer at fakultetsrådene velger hvem

som skal sitte i Studentstyret.

Ved alle disse modellene vil mandatfordelingen stille SV-fak i en særstilling som det fakultetet med størst antall representanter, fem i tallet. Juridiske fakultet vil i andre enden ha bare to representanter. Mandatene baserer seg på antall studenter på hvert fakultet.

Det siste, og minst aktuelle alternativet er å videreføre dagens modell. Denne er det imidlertid relativt bred enighet om at ikke fungerer. Sosialistisk studentlag ønsker, som eneste parti, likevel å fortsette med urnvalg som i dag. (Se egen sak).

Enklere å skape engasjement

Studentrådene er alle enige om at de politiske listene bør avskaffes. Lasse Rindahl i studentrådet på NFH forklarer hvorfor:

– De politiske listene skaper for mye strid. En tillitsmannsmodell vil gi Studentstyret større mulighet til å kommunisere ut mot studentmassene.

Marianne Dobak Jensen (SV fak.) og Tonje Skilbred (Hum.fak) er enig.

– Med en slik modell vil det bli enklere å skape engasjement på fakultetene, som har vært vanskelig de siste årene, uttaler Dobak Jensen.

– Studentstyret vil dermed bry seg mer om det som skjer på fakultetsnivå.

– Vil man ikke på denne måten unnlate å behandle større student-

VIL FJERNE: Marianne Dobak Jensen, Lasse Rindahl og Tonje Skilbred mener de politiske listene må fjernes fra studentdemokratiet for å få opp engasjementet på fakultetsnivå.

Foto EIRIK LINAKER BERGLUND

Vil bevare listene

Sosialistisk studentlag er klare på sitt synspunkt: De ønsker å bevare de politiske listene. Men det er ikke bare fordi SSL har hatt det politiske hegemoniet ved de fleste valg at Jørn Henriksen og resten ønsker å fortsette med samme ordning som i dag.

– Det er noe galt med studentdemokratiet, ja, men å endre valgsystemet er ikke den riktige måten å gjøre det på.

– Folk sier at det ikke er poli-

tikk Studentstyret driver med. Det er feil. Vi befatter oss med mange saker som er politiske. SSL er det partiet som har hatt de klareste standpunktene om saker som Ryssdal og lignende.

Studentdemokratiet har i mange år slitt med rekruttering og troverdighet. Men Henriksen mener at SSL ikke har skyld i det.

– Det blir feil å gi de politiske listene skylda for elendigheta, mener han.

politiske saker?

– Vi har jo en studentpolitisk ansvarlig i arbeidsutvalget, denne vil kunne ta seg av slike saker, mener Skilbred.

Studentstyret tar saken opp til vurdering på et møte 3. desember. Et vedtak om å endre valgprosedyrene må imidlertid vedtas av to forskjellige studentstyrer på rad. Vedtar man å endre regelverket må saken derfor opp igjen og vedtas til våren for å kunne settes ut i livet.

Lånekasse

via en internettkobling; søknader om lån og stipend, betalingsutsettelse, sletting av lån og så videre. Vi ønsker dessuten å innføre en elektronisk signatur, slik at utsteding av lån ved semesterstart vil bli enklere og foregå raskere. Og så langt mulig skal du kunne koble deg på internett, fylle ut og svare via e-post/nett og målet er at kunden i størst grad skal betjene seg selv.

NSU fornøyd

Lånekassens årsverk skal reduseres med 50, fra 350 i dag, men likevel skal det bli lettere å komme i kontakt med Lånekassens ansatte via telefon. Prislappen blir på den nette sum av 250 millioner kroner.

Velferdsansvarlig i Norsk Studentunion, Marte B. Barmoen er tilfreds med forslaget, som ikke ble så ille som studentene fryktet.

– Jeg er fornøyd med at de bruker penger på å fornye Låne-

LÅNEKASSEN: Også her i Tromsø vil forholdene legges til rette for raskere kundebehandling og mer effektiv søknadsbehandling. Her rådgiver ved regionskontoret i Tromsø, Kim Ove Hansen.

kassen. Styret i Lånekassen opprettholdes, vår stemme er der og mye av ansvaret ligger fortsatt i Lånekassen. Dette er vi faktisk superfornøyd med. Regjeringen har ikke lagt så mye føringer på hva som skal skje videre og styret

har fått i oppgave å se på hva som kan settes ut til andre så vi kan være med i prosessen. Aktivitetene som er lagt til private berører ikke oss direkte, og hvis det gjør det så kan vi være med på å si nei.

eksamenstid..?
mørketid..?
sosial tid..?
tid for samtale?

Du kan snakke med
**STUDENT-
PRESTEN**

om alt som hører
livet til..og vel så det!

77 64 40 97 / 91 34 20 23
tor.stranda@adm.uit.no
www.uit.no/studentprest

Engelsk – elitens nye latin

Er den utstrakte bruken av engelsk i høyere utdanning utelukkende positiv for studenter og akademia?

Tekst HEIDI JOHANSEN
Foto EIRIK LINAER
BERGLUND

Stadig flere universiteter og høyskoler vedtar at undervisningen på hovedfags og mastergradsnivå skal gis på engelsk. Universitets- og høyskoleloven er endret, og det er ikke lenger noe krav med norsk undervisning. Formålet med å ha forelesningene på engelsk er at utenlandske studenter lettere får et studietilbud i Norge, og at norske studenter oppnår bedre engelsk kompetanse innenfor sitt fagfelt.

Tungt i starten

Som studenter risikerer vi derfor å ikke lenger få muligheten til å gjennomføre høyere grads utdanning på morsmålet. Vil den jevne student føle seg ekskludert og oppleve at høyere grads utdanning blir forbeholdt en språkdyktig elite?

Fysikkstudent Mari-Ann Moen har gått på flere emnekurs som er tilrettelagt for kvotestudenter. Hun opplevde at det i begynnelsen var tungt.

– De første kursene ble det en del ekstra arbeid på grunn av språket. Jeg måtte slå opp mye i ordboka for å finne ut hva foreleseren egentlig snakket om. Men etter et par kurs opplever jeg det bare som en fordel at undervisningen er på engelsk. I hvert fall i fysikk der de fleste faguttrykkene uansett er engelske, uttaler Moen.

Moen opplever at foreleserne stort sett har gode engelskkun-

SKRIVER ENGELSK: Mari-Ann Moen studerer fysikk, og skriver derfor mange oppgaver på engelsk. Hun mener det passer best for sitt fag.

skaper og tror ikke at det går spesielt utover forelesningene at foreleserne ikke kan snakke morsmålet. Og masteroppgaven vurderer hun å skrive på engelsk selv om det ikke er et krav.

Norsk på muntlig

– De fleste på mitt fag gjør faktisk det. Det blir bedre flyt i språket fordi fagspråket uansett ikke er formorsket. Dessuten får man en bredere lesergruppe. Men jeg er veldig glad for at vi får snakke norsk på muntlig eksamen. Ellers ville nok karakteren ha dalt kraf-

tig, sier Mari-Ann.

Reidar Breivik går på fredsstudiet, og har en annen opplevelse av å studere et engelskspråklig fag. På fredsstudiet foregår all undervisning på engelsk, og det er i tillegg et krav at eksamenene utføres på engelsk. Spesielt har det vært tungt å skrive på engelsk, sier Reidar.

– Dårlige forelesere

– På hjemmeeksamenene er vi som ikke er spesielt sterke i faglig engelsk helt avhengige av å få hjelp med språket. Ikke alle kjen-

ner en person som kan stille opp på denne måten og da er man ille ute å kjøre. Det er klart at det vil gå utover karakterene. Dessuten må man jobbe natt og dag for å få tid til å fokusere både språklig og faglig. Vi som har tungt for å skrive engelsk fagspråk burde få lengre tid på hjemmeeksamen, kanskje 14 i stedet for 10 dager. De med gode språkkunnskaper høster klare fordeler, mener Breivik.

Og selv om det har gått greiere med forelesningene, mener Breivik at det heller ikke har vært

uproblematisk. De utenlandske foreleserne som har vært på besøk har vært glimrende og tilført studentene både faglige og språklige rikdommer. Men det språklige nivået til de norske foreleserne har jevnt over vært for dårlig.

– Enkelte av foreleserne har hatt så dårlige engelskkunnskaper at de nesten ikke burde fått lov til å undervise på engelsk, sier fredsstudenten.

Blir ikke tatt på alvor

Tove Bull, professor i nordisk og tidligere rektor ved UiTø, mener man fort kan forveksle faglig kompetanse med språklig kompetanse også i vitenskapen.

Tekst EIRIK LINAER
BERGLUND

Den utstrakte bruken av engelsk språk i høyere utdanning er ikke bare positiv. Det blir mer og mer vanlig å bruke språket også i andre land. Spesielt innenfor naturvitenskapelige og teknologiske fag. Tove Bull tror ikke dette er heldig. Hun mener problemet blir skjøvet under teppet.

Forskjellsbehandling

– Det er klart at det får konsekvenser for den språklige utviklinga i landet. Terminologiutviklinga i norsk kan stoppe opp i visse fag. Så kan man spørre seg: hvordan

er kvaliteten på den engelske som benyttes?

For det er ikke bare studenter som sliter med å bruke engelsk i utdanningssammenheng. Akademisk ansatte er også avhengige av å beherske språket for å bli akseptert blant andre vitenskapsfolk, mener Tove Bull.

– En del undersøkelser viser at vitenskapsfolk som ikke behersker engelsk på morsmålsnivå, blir oppfattet som mindre vitenskapelige og får negative vurderinger av artikler, for eksempel fra faglige tidsskrifter og lignende, forteller hun.

Dette er ikke uproblematisk i det lange løp.

Skjøner ikke alvor

– Vi kan risikere å utvikle et vitenskapelig A- og B-lag innenfor vitenskapen. Det er imidlertid ikke bare en vitenskapelig forskjell, men en språklig og kulturell forskjell.

Samtidig mener hun at det trenge et felles vitenskapelig språk. Hun mener likevel at problemene knyttet til bruken av fremmedspråk i undervisning ikke blir tatt alvorlig.

– Verken i forskningssammenheng eller i utdanningssammenheng har man tatt på alvor kompleksiteten ved dette temaet. En ting er om studentene er i stand til å benytte engelsk språk, men er

KRITISK: Tidligere rektor, professor Tove Bull, mener problemene med bruken av engelsk i undervisning og forskning ikke blir tatt på alvor.

Foto VEGAR ANDREASSEN, TROMSØFLAKET

lærerne gode nok i engelsk til å undervise på engelsk? spør Bull.

Forveksler faglig med språklig kompetanse

– Man ser veldig endimensjonalt på dette og forenkler problemet. Vi later som alt er greit slik situasjonen er i dag, men vi risikerer at kvaliteten forringes, ikke så mye fordi vi går over til å bruke engelsk mer og mer, men fordi alle andre inntak til vitenskapelig

tenkemåte blir ugyldige. Mangfoldet blir borte. Globalisering blir til homogenisering.

– Jeg ser det på internasjonale konferanser: De som får best respons er de som behersker engelsk best. Det vi gjør er at vi forveksler faglig kompetanse med språklig kompetanse. Er du god i engelsk blir du oppfattet som dyktigere enn en som ikke er fullt så kompetent i språket.

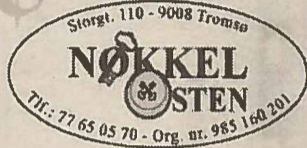

Lite penger til julegaver?

/pænga/

Studentrabattordningen i Tromsø

10% rabatt på ALLE varer!
Ost, olje, eddik, spekemat,
pasta, og MYE mer!

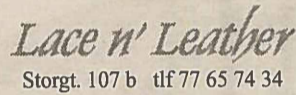
10% på alt av
behandling!
(ikke på produkter på salg)

10% rabatt på briller og
linser, 20% på
halvårspakke linser

10% rabatt av
ordinærpris ved
varekjøp på over 150 kr

Gratis hjemkjøring ved
kjøp av kapitalvarer
Sentrum Tlf. 77 66 55 00
Langnes Tlf. 77 66 55 50

10% rabatt av
ordinærpris på alle varer

Gode studentpriser, opp
til 25% rabatt
Storgt. 41 Tlf. 77 61 55 00

15% rabatt på CD'er til
ordinærpris

Storgt. 32 - Tlf. 77 61 96 00

Statoil Isrenna:
20% på bilrekvisita og
service, 10% på dagligvarer
Stakkevollvn 328 - Tlf. 77 67 05 43

10% rabatt på kaffe og
te i løsvekt

Storgt. 71 - Tlf. 77 68 22 54

Studentpriser på trening.
Stikk innom for et tilbud
og en prøvetime!
Strandtorget 1, Sentrum Tlf. 77 60 19 90
Huldervn 8, Langnes Tlf. 77 64 79 00

Bare ren, skjær treningsglede

10% rabatt på mange
varer, og tilbud på
spesialutstyr

10% rabatt av ordinærpris
på varekjøp over 400 kr.
v/brua - Tlf. 77 68 35 41

Fordelsprogrammet for
deg som vil leve mens
du studerer!

DnB Tromsø - Tlf. 77 62 96 00

10% rabatt på alle varer
til ordinær pris
Storgt 3 - Tlf. 77 68 26 55

Ha det gøy! 20 - 33%
rabatt før klokka 22,
samt hele helgen!

Stakkevollveien 51 - Tlf. 77 61 97 70

Nord-Norges største
konsertarrangør har
studentrabatt!
Hovedgården, UiT Tlf. 77 64 49 16

10% rabatt av
ordinærpris ved
varekjøp på over 50 kr

10% rabatt på varer til
ordinærpris, 5% på parfyme
Storgt. 79 - 83 Tlf. 77 68 24 51

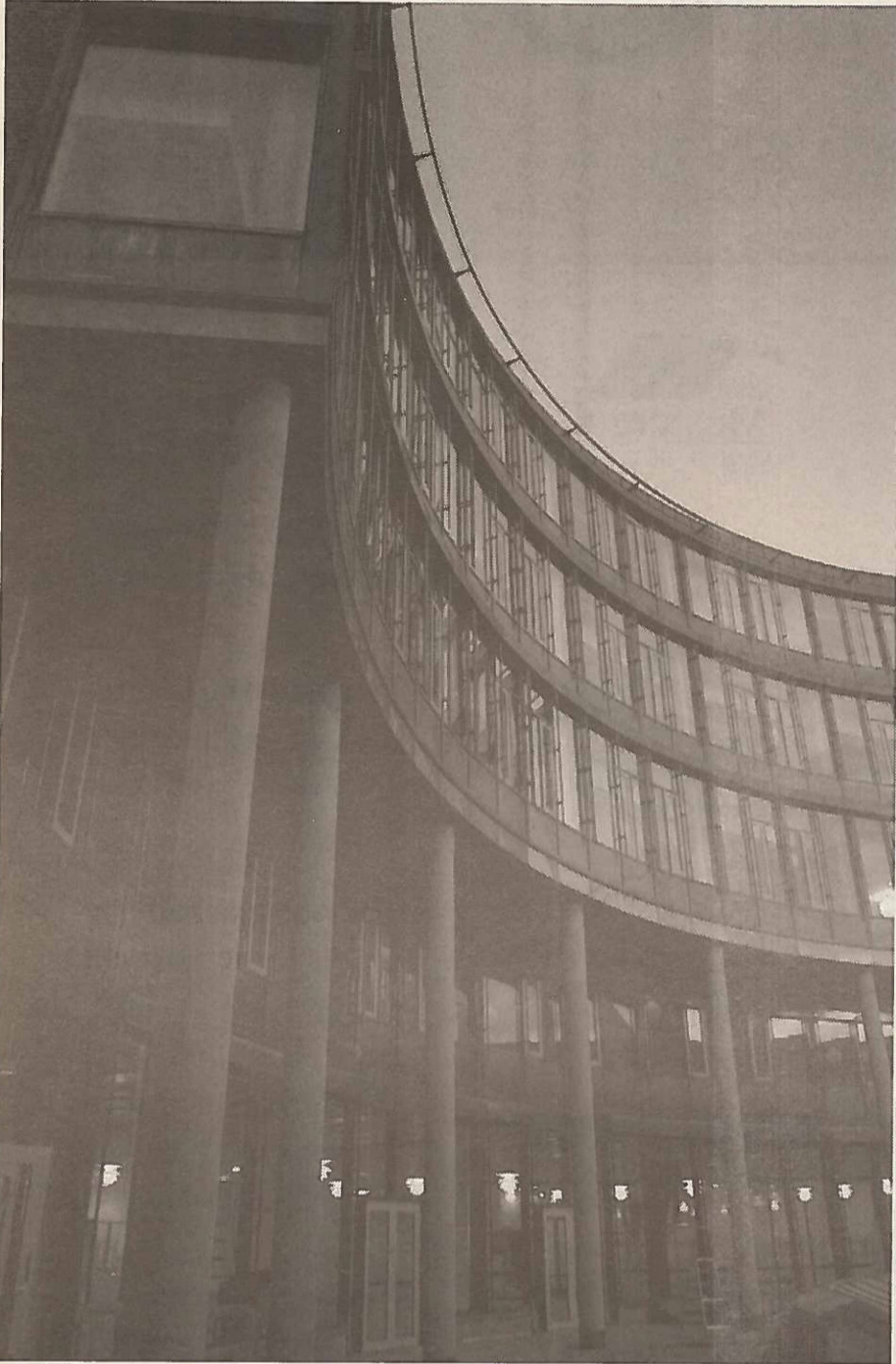
For studieåret

Høst '03/Vår '04

Rabatten gis bare ved fremvisning av studentbevis.
Med forbehold om endringer

Snart klart for

FASADE: Slik ser Teorifagbygget ut fra Solplassen. Glass preger fasaden.

HØYT: Det er høyt under taket i deler av bygget.

Det nye Teorifagbygget skal stå klart til åpning til neste høst. Studenter og ansatte kan snart boltre seg på 35.000 splitter nye kvadratmeter.

Tekst EIRIK LINAKER
BERGLUND OG EIVIND
BIERING-STRAND
Foto EIRIK LINAKER
BERGLUND

Det nye Teorifagbygget er i ferd med å reise seg. 35.000 kvadratmeter fordelt på seks hus skal huse studenter og ansatte som til nå har holdt hus i midlertidige lokaler, eller rett og slett har for liten plass å boltre seg på.

IT-avdelinga på Universitetet har allerede flyttet inn i bygget. Det var prioritert å få all infrastrukturen på plass før det er aktuelt å flytte inn de andre avdelingene.

Må være tålmodig

Plandirektør Unni Grøneng begynner å se slutten på en lang prosess med å få bygget ferdig. Hun maner likevel til tålmodighet blant studenter og ansatte. Bygget er ikke så ferdig som det ser ut som. En av grunnene er at huset leveres til Universitetet med tomme rom.

– Det ser helt ferdig ut på utsida, så jeg skjønner godt at folk lurar på hvorfor de ikke kan flytte inn enda, sier plandirektøren.

– UiTø har selv ansvaret for innredning av rommene, og dette er et eget prosjekt som krever sin tid. Vi må innrede de vel 1.000 rommene selv, sier Grøneng.

Hun får mange henvendelser fra ansatte som lurar på når de kan pakke sammen sakene og etablere seg i nye lokaler. Grøneng har vært sentral i oppføringen av mange store bygg rundt om i Norge, og har gjennom mange år erfart at det lønner seg å være tålmodig.

– Jeg må be om forståelse for at dette må ta den tiden det tar, og at jeg derfor ikke kan gi nøyaktige datoer for innflytting.

Det er også andre faktorer som spiller inn for når bygget kan tas i bruk. I dag må man bruke åndedrettsvern i enkelte deler av bygget hvor det legges gummibelegg.

– Vi må bruke tid på å luften ut huset på grunn av alle de mange

avgassene som er i huset etter byggearbeidet, forklarer hun.

Relativt knirkefritt

Grøneng og hennes kolleger har brukt mye tid på å velge ut inventar og møbler til kontorer og friarealer. Her har brukervennlighet og funksjonelle løsninger blitt satt i høysetet. Mange ulike varianter av møbler har blitt testet ut for å finne løsninger som fungerer best mulig.

Byggene står for det meste tomme fremdeles, selv om store deler i utgangspunktet er klart for innflytting. Grøneng ønsker likevel ikke å forhaste seg.

– Det blir bare stress å flytte

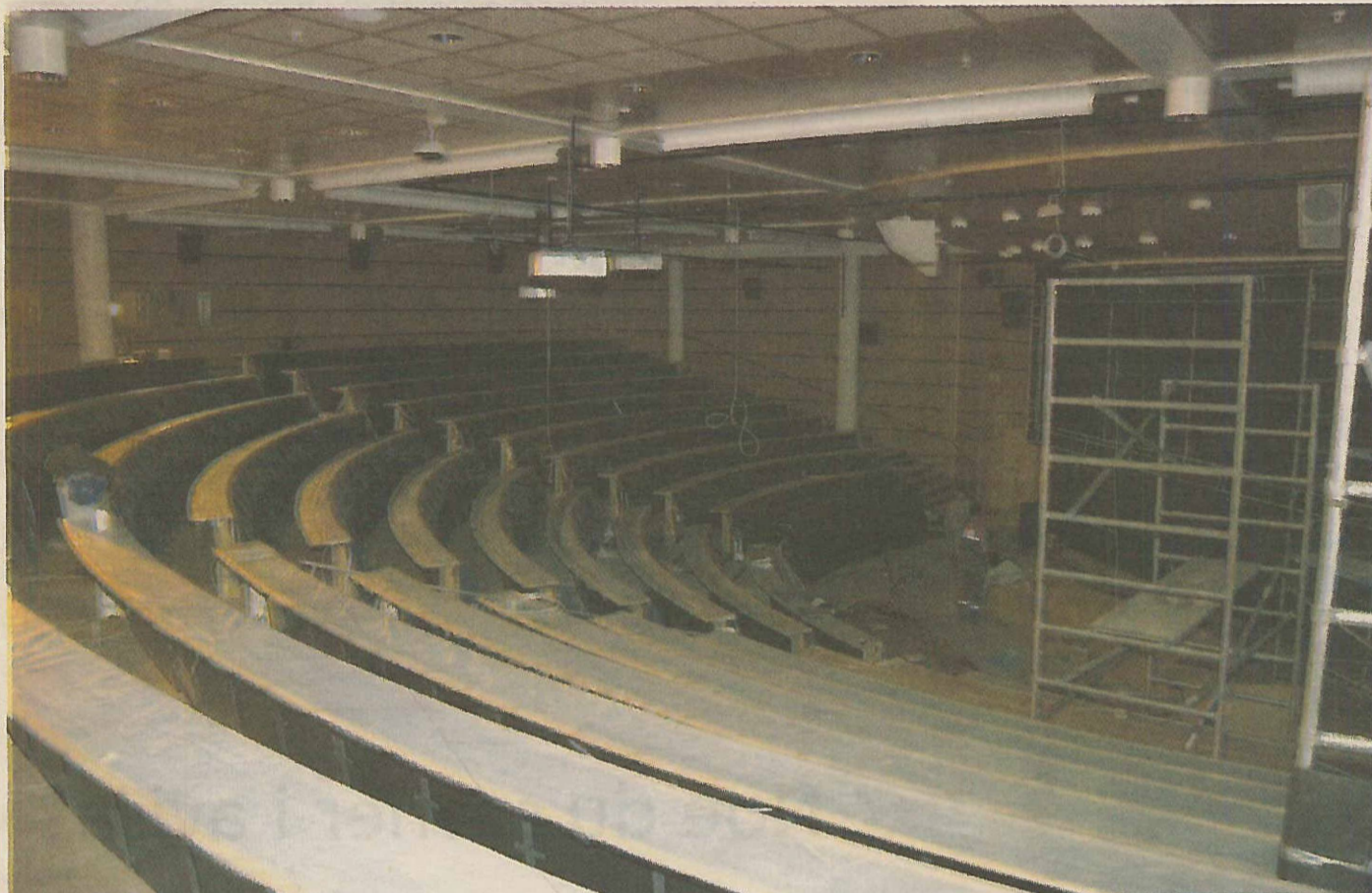
inn møbler nå. Av respekt for entreprenøren vil vi ikke gjøre det. Vi vil gi arbeiderne arbeidsro og bli helt ferdig før vi setter inn møbelleveransene. Å flytte inn i halvferdig hus er ikke noe særlig, ikke sant?

Det hender ofte at bygg på denne størrelsen blir forsinket i byggeprosessen. Grøneng er glad for at dette ikke har skjedd med Teorifagbygget.

– Jeg er veldig fornøyd med jobben entreprenøren og byggherren har gjort. Progresjonen har vært i henhold til planene, og alt har gått relativt knirkefritt, sier hun.

innflytting

STORSTUE: Her er Universitetets nye storstue. Auditoriet rommer 550 studenter.

RETTSSAL: Her kan jusstudentene boltre seg med prosedyrer og sorte frakker. Legg merke til detaljen øverst i bildet. Her kommer dagslys inn. Rettssalen er nedfelt i bakken.

FOR STUDENTER: Unni Grøneng viser frem et eksempel på hvordan studentarealene som de ulike organisasjonene skal disponere er. Langs veggene ser vi eksempler på plakater som skal pynte opp lokalene.

KANTINE: Her ser vi et eksempel på bruk av bilingaparkett. Fra kantina i Hus 4. Her finnes også en peis.

Storstue

Det eneste større problemet som har dukket opp, er en ugunstig plassering av kjølemaskinene som ligger i kjelleren. Disse maskinene støyer mer enn forutsatt, og må byttes ut. Da de også er plassert under arealer som skal brukes til eksamensavvikling, kan det ikke aksepteres. Av hensyn til studentene skal disse nå flyttes.

– Vi tar heller belastningen med å flytte disse med en gang enn å få lesesaler med støy til høsten. Det går ikke an å avvikle eksamen slik disse er plassert nå.

Mange har sett fram til å få på plass en ny storstue hvor Universitetet kan ta imot gjester og holde

større foredrag og konferanser. Det største auditoriet kan huse 550 personer, og inneholder alt tenkelig elektronisk utstyr, både hva angår lyd og bilde, til bruk på forelesninger og andre tilstelninger.

Det er også bygd to mindre auditorier til bruk for forelesninger. Disse har plass til 200 studenter hver.

Rettssal

De lokalene som har fått mest oppmerksomhet i forkant er rettssalen, hvor jusstudenter og ansatte kan få boltre seg. Salen er fullstendig komplett, og har topp moderne datautstyr tilgjengelig. Det er også

godt med plass til publikum.

– Rettssalen er ment for at jusstudentene skal kunne øve seg på rettssaker. Men vi ser ikke bort fra at den kan bli brukt til ordinære rettssaker i tillegg, forteller Grøneng.

Også studentene får arealer til disposisjon. Alle studentorganisasjonene får kontorlokaler. Disse fordeles av Studentstyret.

Gulvet i enkelte deler av bygget er lagt med marmorplater. Da Utopia var innom var gulvet dekket til med papp, men vi fikk et lite inntrykk av hvordan det ser ut. Noen kan kanskje synes at det er litt vel råflott å legge marmorgulv på et universitet, og Unni Grøneng

har forståelse for dette.

– Men Staten har jo sine prestisjebygg sør i landet – så hvorfor kan ikke vi også ha ett? undrer hun.

Nytt sentrum

I fronten av Teorifagbygget ligger et åpent område som har fått navnet *Solplassen*. Til nå har Hovedgården, eller Administrasjonsbygget, som det heter, vært å regne som et samlingssted på campus. Nå legges det opp til at studentenes sentrum og samlingspunkt skal være på og rundt Solplassen. Plassen ligger like ved UB, og i umiddelbar nærhet til labyrinten.

Like ved vil ny hovedkantine,

Studentsamskipnaden, Lånekassen, Akademisk Kvarter, kiosk, lesesaler og ex.phil-undervisning holde til. Dette vil derfor bli et naturlig samlingspunkt for nye studenter, med kort avstand til det man trenger.

Da er det bare å gjøre seg klar til stor innflyttingsfest ved semesterstart høsten 2004!

Ned i bølgepappen

Siste kveld med gutta, siste reise med skuta. Redaktøren takker for seg.

Fritekst EIVIND BIERING-STRAND

En æra i norsk avishistorie er over. Etter et turbulent år i sjefsstolen med blodslit, rabalder og tenners gnissel har redaktør Eirik Linaker Berglund endelig funnet det rett å trekke seg tilbake. En redaktørs levetid er ikke lang. Og spesielt ikke i Utopia. Berglund har imidlertid slått ned alle forsøk på indre opprør med hard hånd.

– En organisasjon uten konflikter har ingen indre drivkraft til forandring. Det gjelder å kanalisere energien slike konflikter utløser, mot utvikling og oppnåelse av resultater, filosoferer den avtroppende redaktøren, som nå ser fram til å nyte godt av den kontroversielle og gyldne fallskjermen.

– Jeg skal handle børst og julekalendere. Det liker jeg godt, kvitrer han.

Penger og makt

Måselvgutten Berglund, som også er kjen-

distryne og nyhetsanker i TVTromsø, var lenge i tvil om han skulle søke på redaktørstillingen, selv om han ble headhundet av mektige krefter med tvilsom agenda.

– Den halvmillioners lønna var selvsagt utslagsgivende. Jeg sier aldri nei til penger. Jeg sier ja.

– Hva ville du oppnå?

– Makt.

– Du var et unikt langrennstalent for en mannsalder siden. Hvordan har dette påvirket jobben?

– Det har hjulpet meg å stake ut kursen.

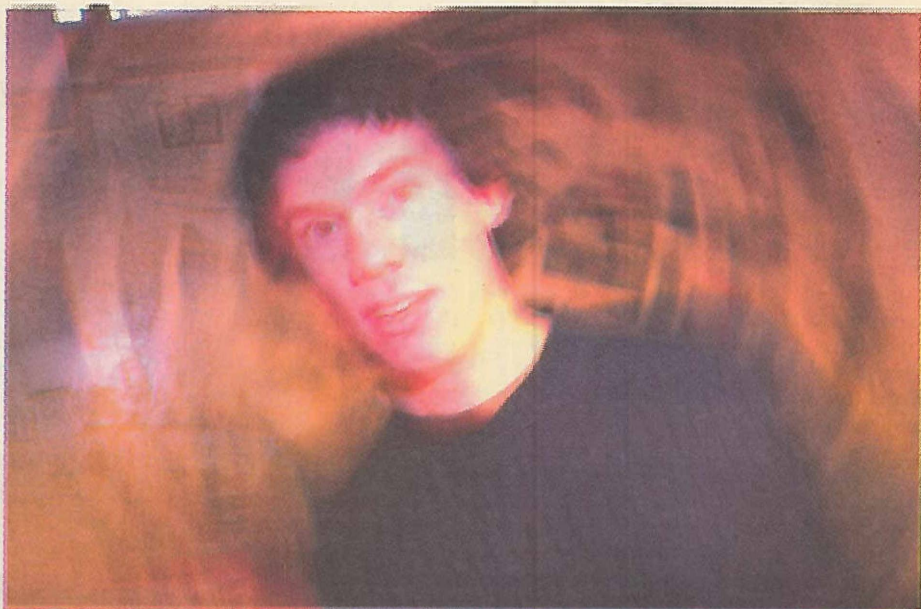
– Som er hva?

– Verdensherredømme, men det får du ikke lov til å skrive. Skriv heller at jeg vil kuppe landslagstrenerjobben i fotball.

Jo

– Hva sitter du igjen med etter dette året?

– Først og fremst en stor dose erfaring fra avis, men jeg har også blitt kjent med

ENDELIG KVITT HAM: Nå er det slutt. Det er over. Ingen vei tilbake. Det er bittert, det smaker surt, men det er for sent å snu. Eirik Linaker Berglund har tatt sin hatt. Og gått.

Foto EIVIND BIERING-STRAND

utrolig mange forskjellige merkelige folk, noe som har gitt meg både gode og dårlige minner. Det er mye rare folk der ute, hikster Berglund, som etter et år i den gjeveste stillingen fortsatt ikke vet hvorfor Utopia heter Utopia.

– Det er vel fordi den er så UTROLIG bra. Haha!

– Du er en CV-rytter?

– Nei.

– Jo.

– Jeg har forresten lært en lekse: Enkelte

hater å komme i avisa, mens enkelte elsker å se trynet sitt på trykk, fnyser mediemogulen, som avviser at han har smisket med pampene i studentstyret.

– Heller motsatt, svarer han kontant.

– Hva nå, Berglund?

– Nå er det tilbake til det glade studentliv, litt jobbing i TV, litt frilans, litt mer søvn og mer piker, vin og sang.

Noe du savner i avisa?

Nå kan **du** si din mening om

Utopia

STUDENTAVISA I TROMSØ

Gå inn på våre nettsider **utropia.no** og følg linkene til vår leserundersøkelse.

Undersøkelsen vil bli brukt i vår evaluering av avisa for å gi deg som leser et best mulig produkt.

Ærlig valgkamp – feilaktige beskyldninger

Utrop JØRN A. HENRIKSEN, leder
Sosialistisk Studentlag (SSL)

I forrige Utropia kunne vi oppleve usedvanlig underholdende lesing. For der hadde Dima Emelianov skrevet om SSLs uærlige valgkamp. En fantasifull opprømsing av ting som rett og slett er feil, samt en del interessante tolkninger og slutninger, som var underholdende nok, men holt dessverre ikke vann. Kjære Dima, kom å sett deg på fanget mitt, så skal jeg lære deg litt om virkeligheten.

La meg først få ta deg på en liten feil i din historiske fremstilling av studentpolitikken i Tromsø. Du sier at SSL har i en årrekke dominert studentpolitikken og har fått gjennomført mer av sin politikk enn opposisjonen. Ja, gjerne det, men sannheten er nok dessverre litt annerledes. SSL har i to år nå og vil i det neste året være opposisjon, til tross for at vi har vunnet det politiske valget med god margin. Det er nemlig ikke her valget avgjøres. Det er fakultetsrepresentantene som er i flertall, og Moderat har alltid vært flinkest til å få inn sine folk på fakultetene. I år fikk "minimoderat" FSL inn kun 2 representanter i styret, men vant likevel ledervalget ved å stemme i blokk med Moderat. Din påstand om at vi får gjennomført vår politikk mer lettvint er jeg tilbøyelig til å være enig i, men bare fordi vi faktisk har en politikk og jobber for

noen saker.

Kynisk Valgkamp

Du angriper SSL for at vi har drevet kynisk valgkamp og spilt på studentenes uvitenhet. Dette baserer du på at vi "blåser Ryssdal-utvalgets trussel opp til banale dimensjoner", "uten at et klart flertall, verken blant politikere eller akademikere" tar faren om skolepenger særlig seriøst. Jeg tør påstå at også dette er feil. Det faktum at mindretallet i utvalget synes det var en så stor trussel at de valgte en annen lovtekst, taler for seg. Norsk Tjenestemannslag uttaler også bekymring for at studentene må betale. I det store og hele har et klart flertall av akademikere og de administrativt ansatte reagert negativt på flertallsforslaget i Ryssdal-utvalget og har angrepet de deler av lovforslaget som vil ramme dem. Da synes jeg det er rett og rimelig at vi som studenter også angriper det som potensielt kan ramme oss hardest og mest direkte. Nemlig flertallets åpning for egenbetaling.

At vi spiller på studentenes uvitenhet, når vi prøver å skape bevissthet om en meget reell trussel er en ganske massiv feiltolkning av både oss, våre motiver og Ryssdal-utvalget. Flertallsforslaget sier; "Høyere utdanningsinstitusjoner kan bare kreve egenbetaling i den utstrekning virksomheten ikke er fullfinansiert av staten." Det faktum at forslaget setter kriterier for

når institusjonen kan kreve egenbetaling, er jo et ubestridelig bevis for at det åpner for egenbetaling i fremtiden. Det er kun et definisjonsspørsmål hva som er fullfinansiering eller ikke. Egenbetaling er en reell trussel! Denne kampen må vi ta nå. For mer detaljert argumentasjon på dette punktet anbefaler jeg min kronikk i forrige Utropia.

Eller du kan gå direkte til kilden. Du spør hvem som har tilstrekkelig innsyn i den 500 siders lange rapporten. Hvis en ikke har tid, trenger en ikke lese hele rapporten på 300 sider. Du får ganske god oversikt bare ved å lese selve lovforslagene som til sammen er på hele 58 sider.

Irrelevante kampsaker

Vi blir anklaget for å ha et fokus på irrelevante saker og å ha et overdrevet fokus på Ryssdal. "Jørn Henriksen og SSL presterer likevel å vike unna idealet da de ved å vektlegge noe ubetydelig kun fordi det appellerer til Universitetets røde holdning, kaster en skygge over de betydelige sakene." Kremt.. hehe.. dette blir gøy!

Ryssdal-utvalget har kommet med et forslag til ny Universitet- og Høgskolelov som kan potensielt forandre Universitetet som institusjon så radikalt at vi knapt kan kjenne det igjen, vi kan få egenbetaling, halvvert studentrepresentasjon, eksternt styreflertall, økt næringslivsinnflytelse og en forandret studiehverdag som kan få kvalitetsreformen til å virke som en ubetydelig parentes. Er

dette en irrelevant sak?!? Jeg tør påstå at det ikke vil dukke opp en viktigere sak for studentene de neste 10 årene. Kan noen fortelle meg hvilke mer betydelige saker vi skygget over i valgkampen ved å fokusere på Ryssdal? Kanskje debatten om hvilken kaffe vi skal ha i kantinen?

Det Røde Universitet

Du sier årsaken til at SSL er størst år etter år er at vi frir til det "Røde Universitet". Jeg vil hevde det er en annen årsak til vår suksess. SSL har år etter år kjørt en valgkamp basert på saker som er viktige for studentene. Selv om onde tunger skal ha det annerledes har SSLs eneste motivasjon gjennom hele sin eksistens vært å jobbe for studentene og å ivareta og fronte deres rettigheter. Dette har vi gjort med suksess. Hvis andre partier vil konkurrere med oss om å være størst så har jeg et par gode råd. Kjemp for en sak eller to. Ha noen kampsaker selv, ha en egen politikk og argumenter for den, i stedet for å bare kommentere våre saker og si "SSL er dum" mange ganger. Studentene er en av samfunnets mest oppegående grupperinger. Hvis dere fronter relevante saker og kjemper for de og får resultater, så kommer de til å stemme på dere. En strategi jeg vet vil være radikalt ny for dere, men er likevel anbefalt.

Er uenighet uærlighet?

Utrop TERJE HÅKSTAD, SSL

I forrige nummer av Utropia skriver Dima Emelianov en kommentar hvor han beskylder Sosialistisk Studentlag (SSL) for uærlig og kynisk valgkamp, hvor vi overdrev fokuset på gratisprinsippet i Ryssdal-utvalgets flertallsinnstilling, nedprioriterte viktigere kampsaker, og spilte på mangel av kunnskap hos studentene.

En slik total nedvurdering av vurderingsnivåen til sine medstudenter, og benektelse av et annet syn enn ens egens, skal en lete lenge etter! Emelianov glemmer dessuten å si noe om hvilke andre saker vi ikke sier noe om! Emelianov må gjerne skrive om hvilke saker han brenner for!

SSL har altså ifølge Emelianov korrumpert veien til makt fordi vi satte vårt syn på en særdeles viktig sak for studentene på dagsorden gjennom en aksjon med mye medieoppmerksomhet under valgkampen til Studentstyret. Greit, Emelianov er uenig med oss, men jeg vil ikke stemple han som uærlig for det! Jeg ser heller på uenighet som noe konstruktivt, og noe av det som utgjør kjernen i demokrati! Man må diskutere seg frem til enighet. Studentmassen er ikke, og har aldri vært, og kommer heller aldri til å bli homogen. Uenighet er ikke det samme som uærlighet!

Fokuserede SSL kun på Ryssdal?

I tillegg til denne aksjonen hadde SSL mange plakater og flygeblad med informasjon om mange av våre viktigste saker, og enhver som var, er, eller blir interessert, får selvsagt lese vårt totale valgprogram. Jeg tviler faktisk på at noen har et mer gjennomført program enn vårt. Ergo er Emelianovs påstander om at vi kun kjørte på med denne saken, overhodet ikke tilfelle! Hadde Emelianov tatt seg tid til å gjøre det minste grad av undersøkende journalistikk, ville han sett dette umiddelbart!

Hvilken garanti hadde vi for eksempel for at studentene ville være enige med budskapet i vår aksjon, eller at de i Emelianovs verden ville storme "vettskremte" til valgurnene for å stemme på SSL? Ingen. SSL lå for øvrig på omtrent samme oppslutning som tidligere – dog det beste valget på tre år, og det samme gjorde den totale valgoppslutningen, ergo stemmer ikke Emelianovs påstander om at denne aksjonen var avgjørende for at SSL fikk et bra valg i det hele tatt!

Emelianov farer derfor med det rene sludder når han hevder at studentene lot seg lure av en "uærlig valgkamp"! Skal SSL anklages for uærlig spill for at vi ønsker å sette saker som vi mener er viktige for

alle studenter på dagsorden? Er studentene virkelig så kunnskapsløse at de ikke stemte på grunnlag av en generell overbevisning, og uten å høre på andre syn om saken enn SSLs? Nei, nei og atter nei! Vi må ikke beskyldes for å være uærlige fordi vi er de eneste som forsøker å sette dagsorden. Tvert i mot! Jeg tror at iallfall flere studenter har hørt om, og har en mening om Ryssdal etter vår aksjon, enn før.

Studentpolitiske lister kan faktisk ikke utgjøre flertallet i Studentstyret

De studentpolitiske listene utgjør et knapt mindretall av plassene i Studentstyret, og selv om SSL eller andre fikk samtlige stemmer ved urnevalget gjennom en uærlig valgkamp, ville fortsatt fakultetsrepresentanter og representanter fra Samisk Studentunion og International Student Union utgjøre et rent flertall. Ergo har SSL neste år 5 av 23 representanter i Studentstyret. Partisammensetningen i Studentstyret kan således i teorien være uten betydning for flertallet. Så selv om SSL, eller andre bedrev en uærlig valgkamp, så kan det i teorien faktisk ikke ha noe å si for Studentstyrets flertall.

Jeg vet ikke om det skyldes mangel på kunnskap hos Emelianov når han unngår å nevne dette vesentlige faktum i sin kommentar? Men for å opplyse de av studentene som ikke vet dette – og dermed unngå å spille på evt. mangel hos kunnskap hos studentene, så nevner jeg altså Studentstyrets sammensetning ovenfor.

SSLs dominans av Studentpolitikken i Tromsø i flere år – kan den virkelig skyldes konstant uærlig spill ovenfor letturte studenter?

Emelianov påpeker at SSL har dominert i flere år og beskylder i sin kommentar SSL for å ha klart dette gjennom å misbruke studentenes tillit, fokusere på uvesentlige saker og drive uærlig spill.

Det er for så vidt korrekt at SSL har hatt en viktig posisjon i Studentstyret i mange år. De siste år har SSL hatt i under- og overkant av halvparten av de studentpolitiske representanter i Studentstyret (men allikevel altså kun ca. 1/5 av det totale antall representanter i Studentstyret). Jeg mener bestemt at denne sentrale posisjonen blant de studentpolitiske listene skyldes at SSL alltid har stått for en bred og god studentpolitikk, basert på venstresiden av norsk politikk (langt fra ren sosialisme, slik Emelianov hevder!), til beste for alle studenter.

Kjempet fram Kraft

SSL (bl.a. gjennom å ha Studentstyreleder vervet tidligere) har tidligere vært med

å kjempe frem både Kraft og Driv (noe for eksempel de moderate/ konservative på det tidspunkt var i mot!). Saker som er et gode for alle studenter, kjempet frem på vegne av flertallet av studentene, med SSL ved roret. Det er nemlig meget viktig hvem som jobber med studentsaker på fulltid. Disse menneskene har en avgjørende innflytelse på studentenes hverdag og renomme.

Jeg vil tilkjennegi studentene en mye større tillit enn Emelianov gjør. SSL ville ikke kunnet ha en slik stor dominans i mange år uten å vise til nettopp dyktige folk og gode resultater. SSLs store oppslutning i urnevalgene skyldes således at studentene ser at SSL står for en gjennomtenkt og ærlig studentpolitikk, samt at Universitetet i Tromsø er kjent som "rødt". Hadde SSL fare med uærlig spill, ville vi mistet oppslutning for mange, mange år siden!

Emelianov burde heller fundere over hva som skjedd med studentpolitikken de siste år, hvor SSL ikke har hatt Studentstyreleder (ei heller flertall i Studentstyret)? Ingen verdens ting! Med sine påstander om at flertallet sitter på uærlig vis, burde heller Emelianov tenke litt på hvem som evt. har hatt flertall i Studentstyret de aller siste årene, og altså på hva som har skjedd med studentpolitikken denne tiden: vi er på et bunnivå, hvor resten av Norsk Studentunion (NSU) ler av oss!

Veien til flertallet går gjennom å øke valgoppslutningen!

Oppslutningen rundt valgkampene er det største problemet til Studentstyret. Den har ligget stabilt på under 10% i mange år. SSL har foreslått grep for å prøve å bedre på dette, bl.a. internettvalg. Vi kommer neppe med fasitsvar på denne problemstillingen, men vi har iallfall forsøkt å sette den på dagsorden. Skulle en slik holdning fra SSL tyde på at vi ønsker å beholde et "vettskremt stemmekveg i vår hule hånd"? Neppe!

Det kan også nevnes at oppslutningen rundt (og kjennskapet til) valgene av fakultetsrepresentanter er til og med enda lavere enn ved urnevalgene! Vet du hvem som er din fakultetsrepresentant i Studentstyret, og hva denne personen står for? Det tviler jeg meget sterkt på!

Vær med å sett dagsorden – det er det mest ærlige ovenfor studentene!

Vi mener, og vi er ikke de eneste, at Ryssdal-utvalgets flertall er uklar på gratisprinsippet. Så lenge institusjonene er organisert som forvaltningsorganer kan departementet instruere dem (slik de gjør med forbudet mot skolepenger). Skal derimot institusjonene

fristilles fra staten i en variant av særlovsselskap må gratisprinsippet og alle andre føringer staten ønsker å legge på institusjonene vedtaes i Stortinget i lovs form (pluss forskrifter med hjemmel i lov). I tillegg er det et åpent spørsmål hvordan man velger å tolke et slikt lovforslag. Ergo er Clemets garantier vedr. gratisprinsippet ikke verdt noe som helst. Dette synet må vi få lov å hevde, uten at vi stemples som uærlige!

Ranger de uærlige

I valgkampen valgte vi altså å gjennomføre en aksjon, selvsagt for å få oppmerksom rundt SSL, men også for å sette en meget viktig sak på dagsorden. Er det iallfall ikke mer uærlig av de andre representantene i Studentstyret å ikke bidra til å sette slike viktige saker, og deres syn på disse, på dagsorden, hvis Emelianov på død og liv ønsker å stemple SSL som uærlige?

Nedstøvet Kraft

Utrop TURID ISAKSEN, student

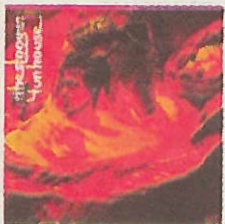
Jeg synes studenthallen Kraft stiller med gode treningstilbud og trivelige lokaler, men det burde bli mer vanlig å sveipe over med moppen!! Svære støvdatter driver å kryper rundt omkring, både i gangen, garderobene og ute på parketten. Jeg kjenner på pusten at det er mye ulumskheter i lufta, og må stadig koste meg endel av disse fremmedpartiklene. Håper at det kan bli satt igang litt mere hygieniske tiltak, da støv ikke regnes som godt trenings- og humørklima!

I SPILLER'N

ZERSTÖRER - BIOMECHANOID EP

En tikkende industribombe fra Drammen, som etter å ha gjort rent bord på Oslo Synthfestival i november nå er i gang med album og samarbeider med blant andre In_Zekt og Deathkamp Drones. Iskald mekanikk, blytunge gitarer og harde rytmer til langt opp i ryggraden på deg preger musikken, og så fort den er ferdig ber du om mer. Se opp for denne mannen i 2004 - du leste det her først!

KLASSIKER

THE STOOGES - FUN HOUSE

Julebordsesongen er over oss, og om ikke lenge er det nyttårsaften. Hvilket betyr vorspiel og nachspiel over en lav sko i de aller flestestudenthybler i det ganske land. Og da er det vel på sin plass med den beste vor/nachspiel-plata noensinne? Legg til at dette er det uten sidestykke beste rockealbumet gjennom tidene, og du har egentlig ingen unnskyldning til ikke å eie den.

Eventyrlysten Abel

ikke være kommersiell for å selge plater, og det merkes på hans nye album.

Being Everything, Knowing Nothing er helt umulig å sjangerfeste. Her er alt fra reggae og hip-hop til r&b. Abel er både modig og eksperimentell, og i noen sanger får han også full uttelling for dette. På landeplagen *The Birmingham Ho* fungerer det meste, men den er dessverre ikke representativ for resten av skiva. Enkelte steder glir han ut i det pretensiose og *Surfer girl* er kronksempet på dette. På den andre siden er det potensielle radiohiter i *Gravedigging* og *Trendsetter*, som har fengende refronger og spenstige rytmer.

Being Everything, Knowing Nothing er et eksperimentelt, modig og originalt album. Til tross for dette så er det noen av sangene som er så eksentriske og utilgjengelige at man må stille med meget åpent sinn for å få noe ut av det. Med dette albumet har Morten Abel lagt hodet på huggestabben, og selv om det til tider høres ut som han har vært på fylla underveis i prosessen, kommer han rimelig greit ut av det.

Tekst PERNILLE V. DEHLI

Morten Abel
Being Everything, Knowing Nothing
Virgin

plate Morten Abel har solgt over 200.000 eksemplarer av sine to forrige album uten å være nevneverdig populær utenfor Norges grenser (ikke så rart når man hører på mannens engelsktale), så når han tituleres som Norges popkonge er det absolutt fortjent. Oppmerksomhet omkring hans nye album kom det da til å bli uansett hva mannen leverte, så Morten Abel trenger

Behagelig unødvendig

Bruce Springsteen
The Essential Bruce Springsteen
Columbia

plate Ved første øyekast, er dette en vanvittig bra samleplate med Bruce Springsteen. Samtlige hits, klassikere og høydepunkter er vel plassert der de skal være, pent i kronologisk rekkefølge og servert nøyaktig slik man forventer når mannens karriere skal oppsummeres. Det er kort sagt en samleplate helt etter oppskriften, nesten på grensen til det kjedelige i oppbygning.

I grunnen er den ikke ulik samleren *18 Tracks* fra samleboxen *Tracks* som kom for noen år siden, og den er i grunnen ganske lik samleplaten *Greatest Hits* fra noen år før det igjen. Låter fra live-samleren han gav ut for et par år tilbake er til og med representert. Og av en eller annen underlig grunn, er de to studioalbumene som har kommet i mellomtiden kun representert ved fire av 42 låter. Det lukter sterkt av besk

kommersialisering allerede før skiva ligger i spilleren.

Og så fort du setter deg ned, er det noe som er umiddelbart galt. Nemlig, som tidligere nevnt, at den er kronologisk bygget opp. Det er med andre ord mye dautid her og der. Den første drøye halvparten av CD1, som tar for seg det lettere kjipe 70-tallet, og midten av CD2 som tar for seg tidlig 90-tall, kunne med fordel ha vært spredd langt ut over plata. Som det er nå, gir det deg mer lyst til å finne frem spoleknappen.

Og så er det jo denne voldsomme "America the Great"-fokuseringen, da Bruce har alltid vært kongen av dette, det skal han ha. Men blant de siste, post-9/11-låtene, er dette så vanvittig hovent og oppblåst at man rakst kan bli litt uggen. Vel er det noe man forventet at Bruce kom til å gjøre, men å smøre det ut over fem låter blir litt vel kraftig kost.

I tillegg kommer bonus-plata, med alskens obskure rariteter du aldri kommer til å høre på med mindre du er fanatisk opptatt av mannen. Gøy for de dedikerte, men et klart svakhetstegn ved platens kvalitet som karriere-oppsummering. På den annen side er det en god oppreisning til fansen, som er loppet for en ikke ubetydelig sum kroner på Springsteen-samlere allerede.

Men så har du jo *Born To Run*, da. Og *Born In The U.S.A.*, *Streets Of Philadelphia* og *Atlantic City*. *Dancing In The Dark* og *Darkness On The Edge Of Town*. Alle de gode, gamle, store, flotte, legendariske låtene som har gjort Bruce til den han er i dag. Og derfor holder denne samleren mål. Men er du kun ute etter gromlåtene, er samleren *Greatest Hits* et lang bedre valg.

Tekst CHRISTOPHER O. SØRLIE

2003 - i oppgulepets navn!

Musikkommentar

Dere husker kanskje alt snakket om at "rocken var død" på nittitallet. Og så kom årtusensskiftet, og med det, alle bandene som skulle redde rocken. Smashing Pumpkins og Nine Inch Nails prøvde begge, uten overdrevent hell. The Strokes ble så menn beskyldt for faktisk å ha klart det, uten at rocken egentlig forandret seg nevneverdig. The White Stripes rocket uanfektet til tonene av "rocken er da ikke død". Bingo.

Det rocken derimot var, var fyllesjuk. Så til de grader. Og med unntak av en gylden periode helt i begynnelsen, var nittitallet sterkt preget av akkurat dette. Det var stort sett oppgulep over en særdeles lav sko hele veien. Noen få artister stod frem, og med dem kom ti kopister som gjorde det samme, bare dårligere og mer radiovennlig. Det hele bunnet ned i en gylden generasjon, som på slutten av åttitallet debuterte i all stillhet, og som på begynnelsen av nittitallet eksploderte.

Bare hør på dette; Jane's Addiction. Nirvana. Nine Inch Nails. Smashing Pumpkins. Rage Against The Machine. Korn. Tool. Navn som den dag i dag står på et fjellstøtt fundament av klassiske utgivelser og dedikerte fans. Navn som får musikkhjetert til å banke et ekstra hakk. Om du derimot ser lista fra et mer moderne tidsperspektiv, er den langt mindre gøyale lesning; Staind, Nickelback, Godhead, Our Lady Peace, Linkin Park, Limp Bizkit. Kort sagt en rekke hårreisende kopister, kalt "nu-metal" og "post-grunge" blant fagfolk. Også hørt beskrevet som "dritt" blant tilhengere av originalene. Rart, det der.

2003 har i grunn vært veldig mye som nittitallet. Masse oppgulep, mange kopister, og fint lite spennende å forholde seg til. At årets viktigste dag, sånn musikalsk sett, faktisk skyldtes et dødsfall (Johnny Cash), og ikke en albumutgivelse, er i seg selv ganske vanvittig. Og det er ikke minst et hån mot alle oss som bruker pengene våre på plater, uke inn og uke ut. For å representere dette, har jeg i stedet for å lage min sedvalige "Topp Ti"-liste over de beste platene jeg har hørt i år, laget to ganger "Topp Fem". Nemlig de beste, men også de mest skuffende platene jeg har hørt i løpet av 2003. Det er kanskje smertefull lesning, men det er nå en gang slik året har fortonet seg.

Tekst CHRISTOPHER O. SØRLIE

DE FEM BESTE ALBUMENE JEG HØRTE I 2003

1. The White Stripes, *Elephant*
- Ingen over, og ingen ved siden. Rett og slett en mastodont, og antageligvis det beste albumet du kommer til å høre i løpet av 2004 også. Om ti år kommer denne platen til å rangeres sammen med The Beatles "Revolver" og The Clashs "London Calling". I shit you not.

2. Tomahawk, *Mit Gas*
- Egentlig bandet til Jesus Lizard-gitarist Duane Denison, men takket være en vanvittig Mike Patton (eks-Faith No More for dere uinnvidde) på vokal, bragt ut til de litt større massene. Og takk skaperen for det - dette er rett og slett et av de beste tungrock/mykmetall-albumene verden har fått æren av å høre på mange, mange år.

3. The Raveonettes, *Chain Gang Of Love*
- Debut-EP'en lovet mer enn det var lov å tro at den kunne holde. Den gang ei - dette albumet beviste til fulle at det ikke bare er greit å gå med skinnjakke og høre på Lou Reed, med sveis fra midten av sekstitallet - det er faen meg ganske barskt også. Dette er den beste sekstittalls-samleplat en du aldri kommer til å få høre.

4. Black Box Recorder, *Passionaria*
- Siden Saint Etienne-bautaen *Good Humor* i 1998, har ikke verden akkurat vært skjemt bort med virkelig gode popplater. Dette tok endelig slutt med denne platen - en orgie i herlig sarkastisk humor, et vanvittig lårtarsenal, tekster som tar luven fra deg gang på gang, og ikke minst Sarah Nixey som rapper. Ubetalelig, er dertil genialt.

5. Anekdoten, *Gravity*
- Ble du skuffet over det forrige Radiohead-albumet, og kanskje et par før det igjen også? I så fall er dette platen for deg, på en måte den logiske utviklingen etter *OK Computer*, og på en måte ikke. Det som i alle fall er sikkert er at det er melankolsk, tung rock på sitt aller, aller beste, og at ingen rockere med respekt for seg selv bør gå glipp av denne plata.

DE FEM MEST SKUFFENDE ALBUMENE JEG HØRTE I 2003

1. Metallica, *St. Anger*
- Jippi, Metallica spiller fort igjen, tenkte hele verden etter premieren på tittelsporet. Og så var resten av plata bare søpote, halvtung bluesrock, ikke så rent ulik ZZ Top på det verste. Veien tilbake til åttitallet fortsetter, dessverre, for metallens tidligere viktigste menn.

2. Radiohead, *Hail To The Thief*
- Dette skulle liksom være bra, et steg tilbake på rett spor. Vekk fra *Kid A* og *Amnesiac*, som på alle måter hadde utspilt sin rolle. Og så får vi dette her servert - en durabelig *Kid C*. Dette er kort og godt ikke bra nok.

3. Marilyn Manson, *The Golden Age Of Grotesque*
- Det kan være vanskelig å forstå at Marilyn Manson holdt tilbake dette albumet i nesten ett helt år, for å gjøre det bedre. Spesielt siden hans tre forrige album er for oppunder mesterverk å regne. Dette derimot, er en kakedeig av nevnte tre album, eltet for lett og stekt for kort. Kort sagt er det for mykt, ikke spesielt innbydende, og egentlig ganske usmakelig.

4. Amulet, *Danger! Danger!*
- Oslos store sønner, under vingen til Turnogitarist Euroboy, nysignert på stort plateselskap, og både VG og Dagbladets nye yndlinger, med et fantastisk album vel plassert under ermet allerede. Det var klart det aldri kunne gå bra. Og dermed føyet Amulet seg stille de de lange køene som allerede ventet på Middelmådigetens Steppeland.

5. Placebo, *Sleeping With Ghosts*
- Kanskje årets dårligste rockealbum. På den annen side, det samme sa jeg om *Black Market Music* tilbake i år 2000, så nedturen var likevel ikke den største. Det er likevel synd å se tre av nittitallets største sønner gå i grusen på denne måten.

Tekst CHRISTOPHER O. SØRLIE

Gravskjending!

Div. artister og Kringkastings-orkesteret
Nå har vi vaske golvet
 Sanger av Alf Prøysen
 da Works/ NRK

plate 23. juli 2004 er det nitti år siden Alf Prøysen ble født. Denne plata med sanger av den avdøde poeten er en tjuvstart på dette jubileet. Hovedvekten av låtene er lagt til Prøysens julesanger. Plateselskapet da Works drømte om å lage en Prøysen-plate med stort orkester og "nye" norske artister. Kringkastingsorkesteret

ble leid inn og folk som Mia Gundersen, Tommy Steine og Maria Arredondo, for å nevne noen, fikk i oppdrag å tolke klassikerne. I utgangspunktet synes jeg at det er gjort nok coverversjoner av Prøysens viser, og hvorfor julesangene hans, som de fleste av oss (på en eller annen måte) har et forhold til, skal gis ut atter en gang er for meg en gåte. Resultatet har blitt et overproduisert og pålesset produkt som jeg på ingen måte vil kalle en hyllest, men snarere voldtekt og gravskjending. Arrangementene er med noen unntak så storslåtte og pompøse at det tenderer mot det svulstige, andre har fått noen

aldeles grusomme swingarrangementer som Prøysen nok ville rotet i graven av. Noen av låtene høres ut som de kunne vært oppført på en musikal i London, noe *Lomnæsvisa* (tromsøartisten Lisa Stokkes bidrag), er et eksempel på. Greit nok det, men hva har det med Alf Prøysen å gjøre? Men likevel er det Maria Arredondo og Wintas versjon av *Nå har vi vaske golvet* som er platas verste kutt. De fraserer på en så overdrevet måte at det blir ufrivillig komisk. Maria Carey kunne ikke overdrevet slik. Eneste lyspunkt er D'sounds versjon av *Romjulsdrøm*. En fin, men

likevel unødvendig versjon som ikke på noen måte kan redde prosjektet fra totalhavari. Mesteparten av plata er glatt og sjelløs, selv om intensjonene kanskje har vært noe annet. Det håndverksmessige er det ikke noe å si på, men teknikk alene har aldri gjort god musikk. Jeg tror og frykter at denne plata blir lagt under mange juletrær. Jeg for min del ville ikke unne min verste fiende denne lidelsen. Et hån.

Tekst GLENN FAGERVIK

Som det skal være

Michael Jackson
Number Ones
 Epic

plate Enda en samleplate fra Michael Jackson var kanskje ikke det verden trengte mest akkurat nå. På den annen side er det kanskje greit å rette litt fokus bort fra mannens utenom-musikalske eskapader, og tilbake til grunnen til at vi

bryr oss om ham i utgangspunktet; musikken. Og hva er bedre enn en splitter ny samler med mannens største hits gjennom tidene?

Sånn sett er det en veldig sterk samler. Dyktig bygget opp, godt låtutvalg, og flott representasjon fra alle mannens album. Det er ganske nært opp mot en komplett samleplate, og det skal det selvfølgelig gis poeng for.

Problemet er låtene. Visst var *Thriller* et vanvittig bra album

tilbake i 1983, men selv da pleide jeg å spole over *Human Nature* på kassetten min. For det var jo egentlig en ganske kjedelig låt. Det er den fortsatt. Det samme gjelder låter som *Rock With You*, *I Just Can't Stop Loving You*, *Earth Song* og *Break Of Dawn* også. Med andre ord er så mye som en fjerdedel av albumet (5 av 18 låter) overflødige låter man godt kan droppe. Og hvor er *In The Closet*, *Give Into Me* og *Scream*?

Kort sagt er det låtutvalget som svekker denne plata. Den har i utgangspunktet alt som skal til for å bli en god samler, men svikter i oppkjøringsfasen. Synd, i grunn. For når jeg hører på denne platen husker jeg hvor glad jeg en gang var i Kongen av Pop. Jeg skulle bare ønske den gav meg enda bedre minner tilbake.

Tekst CHRISTOPHER O. SØRLIE

En sikker vinner

Suede
Singles
 Sony Music Entertainment

plate En kan si mye rart om Suede. Da albumet *Head Music* skulle promoteres ved å legge ut en bokstav av tittelen i uken, hver uke før albumet ble sluppet. Den første uken rant alle verdens Suede-boards over av tips i retningen "homomusic", "homosexual" og liknende. Da de spilte inn *Dog Man Star*, befant etter sigende gitarist Bernard Butler seg i et

annet studio enn resten av bandet, og sendte sine daglige demo-tapes til resten av bandet med FedEx. Men det ble jo et djevelsk bra album av det.

Der har du liksom Suede i et nøtteskall. Masse rare historier, såkalt kontrovers og stort sett ingen skandaler av Oasis-kaliber. Vel er Brett Andersons herionproblemer velkjente, men han har til dags dato fortsatt til gode å slå ned flyvertinnen. Det det derimot hal blitt, er et par virkelig gode, samt noen helt OK album. Og ikke minst et vell av skikkelig digge singler. Og hva er da bedre enn å

gi ut en samleplate som bare heter *Singles*?

For i bunn og grunn har ikke Suede gitt ut noen dårlige singler. OK, låter som *She's In Fashion* og den nye *Love The Way You Love* balanserer rimelig hårfint på kanten, men det rettes mer enn opp for av kanonlåter som *We Are The Pigs*, *Electricity* og selvfølgelig signaturlåta *Animal Nitrate*. Man må heller ikke glemme *Trash* og de andre låtene fra *Coming Up*, en real maktoppvising i hvordan man lar fem utrolig barske singler pushe et heller labert album inn i hjernene våre uten at vi egentlig

skjønner helt hvordan.

Oppsummert er det likevel en meget god samler. Du vet hva du får, ned til siste krone, og det er det i grunn verdt også. Suede nekter selv for at de er britpop, og kanskje det er like greit. Hvis ikke er dette albumet et meget sterkt bevis for at britpopen er langt mer spennende enn hva dens heller frynsete rykte skulle tilsi. En perfekt gave til mor under juletre.

Tekst CHRISTOPHER O. SØRLIE

Popkunst

Pet Shop Boys
Pop Art - The Hits
 Parlophone/EMI

plate Er Pet Shop Boys verdens beste popgruppe? Med all mulig respekt for Saint Etienne, Dexys Midnight Runners og andre - det er neimen ikke langt unna. Og denne samleren er et vanvittig bevis på det. Fra åpningslåta, selveste *Go West*, gjennom legendariske øyeblikk som *What Have I Done To Deserve This* (med Dusty Springfield!) og *Left To My Own Devices* til nyere klassikere som

Home And Dry. Det er bare barsk popmusikk, det. Rett og slett.

Men hva er det som gjør Pet Shop Boys så utrolig bra, egentlig? Egentlig er de bare enda ett band i den voldsomme rekken av synthpopband med elektroniske trommet åttitallet spyttet over oss. Eller er de det? Når du setter deg ned og hører på dem, oppdager du nemlig raskt at de har en egen snert og stil, som få eller ingen kan matche. Den vanvittig dype og alltid knusende realistiske depresjonen bak alle kjærlighetens lunganger, formidlet med en erkebritisk sarkasme kun John Cleese på en virkelig god dag kan mat-

che.

For det er først og fremst britiske Pet Shop Boys er. Der andre synthband som Depeche Mode og Welle: Erdball har en smal, til dels internasjonal subkulturprofil, er Pet Shop Boys krumtappen av alt som er engelsk. De elsker dronningen, synger med en pingpong-ball i munnen, og lager en lynende intelligent, men likevel erkekonserverativ gren av popmusikk-treet. De bruker parykker og festlig kostymer over en lav sko, uten på noe tidspunkt å fjerne fokus fra musikken. Det alene er et kunststykke i dagen imageorienterte musikkbransje.

I sum er denne samleren en perfekt oppsummering av snart 20 år med disse to fantastiske gullguttene. Her er alle hitene du elsker, alle godlåtene du ikke husket at du elsket, men gjenoppdager, og alle perlene bare de innvidde elsker, og du nå også kommer til å elske. Dette er kort sagt årets beste samleplate. Kjøp. Den.

Tekst CHRISTOPHER O. SØRLIE

Hører humor hjemme i musikken?

Frank Zappa
Does Humor Belong In Music?
 EMI

dvd *Does Humor Belong In Music?* kom først ut på video i 1985, og inneholder ca. en times konsertopptak fra New York, August 1984. De siste ti årene har den imidlertid vært bortimot umulig å få tak i.

Med låter som *The Dangerous Kitchen*, *He's So Gay*, *Bobby Brown*, *"Cosmik Debris* og *Dan-*

cin' Fool (m. fl.) argumenterer Zappa for at svaret på spørsmålet i tittelen er JA. Enkelte vil kanskje bli skuffet over at det kun er tre korte gitarsoloer med, men showet, humoren, bandets musikalske driv og vokalprestasjoner er et godt plaster på såret. Innimellom dukker en og annen intervjustrutt med Zappa opp, og showet avsluttes med en versjon av Allman Brothers-låten *Whippin' Post*.

Denne konstallasjonen av Zappas band består av Ike Willis,

Scott Thunes, Allan Zavod, Bobby Martin, Chad Wackerman og Ray White.

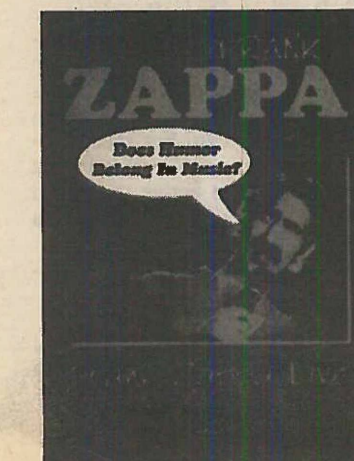
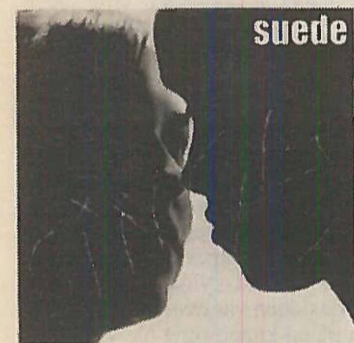
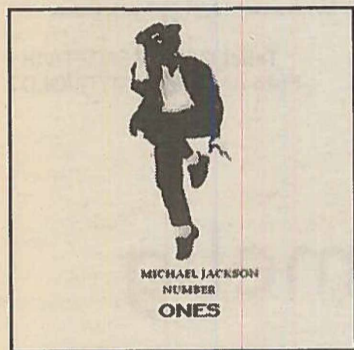
Utgivelsen inneholder intet ekstramateriale.

Det ryktes at alle Zappafans' store skrekk, enkefru Gail Zappa, planlegger søksmål mot EMI for å få stoppet distribusjonen av *DHBIM*. Hun er svært eiekjær og aggressiv, så det kan lønne seg å bestille denne lille juvelen før det er for sent. De har den på CD, og prisen ligger på under to hun-

dre kroner.

For øvrig kan det nevnes at Gail & co. planlegger å slippe *Baby Snakes* på DVD i desember. Det blir gildt!

Tekst CALVIN KROGH

Musikalsk maktmonstrasjon

Entombed
Blå Rock Café
25. november

konsert Da Nicke Anderson sluttet i Entombed for å satse på Hellcopters trodde jeg at Entombed hadde gjort sitt. Det har i ettertid vist seg å være feil, og den endelige bekreftelsen fikk jeg på Blå Rock. Et mer brutalt og vanvittig tight liveband har jeg sjelden sett. At Entombed fremdeles spiller en slags form for metall hersker det liten tvil om, men på

debuten *Left hand path* i 1990, var de et spennende dødsmetallband som gjorde sin egen greie innen sjangeren. Dette har de senere gått litt bort fra og blandet inn mer rendyrket rock i musikken sin. Men på konsert spiller de fra hele sin karriere. Og for de av oss som ramlet litt av lasset midt på nittitallet var det fantastisk å få høre klassikere som *Living dead*, *Stranger aeons*, *Wolverine blues*, *Hollowman* og ikke minst den førnevnte og aldeles fantastiske *Left hand path*. Da var det god gammel dags dødsmetall av absolutt beste merke. Vokalist L-G Petrov

og vennene hans hadde ikke glemt gamle kunster. Men alt de gjorde fungerte glimrende. Lyden var konge, og var nesten identisk med lydbildet på skivene. Og de mest ihuga fansen var med fra første stund, noe som nakkene deres helt sikkert merket dagen derpå. Det var mye flagrende hår.

Men resten av publikum var litt reservert selv om det var mye som tydet på at de fleste koste seg. Men da Roky Eriksson-klasikeren *Night of the Vampire* kom som første av i alt seks ekstranummer, eksploderte lokalet. Fra da av og ut var det ekstatisk. En aldeles

ØREVOKS?: Entombed blåste publikums øreganger rene.

fantastisk strålende konsert med et ufattelig liveband.

Det må sies at før dette, hadde de vært halvannen måned på turné i nord-amerika, og Tromsø var første konsert på en europaturné

som slutter 20. desember. Da kan de ta en svært fortjent juleferie.

Tekst GLENN FAGERVIK
Foto ANDREAS MYRVOLD

ELEKTRONISK HØYDEHUS: Konsert på toppen av et fjell i slutten av november er noe flere burde unne seg. Dansende nordlys, kuldegrader, fengende rytmer og god utsikt er en god kombinasjon

Eiendommelig 75-årslag

Tono-feiring
Fjellheisen 26.11

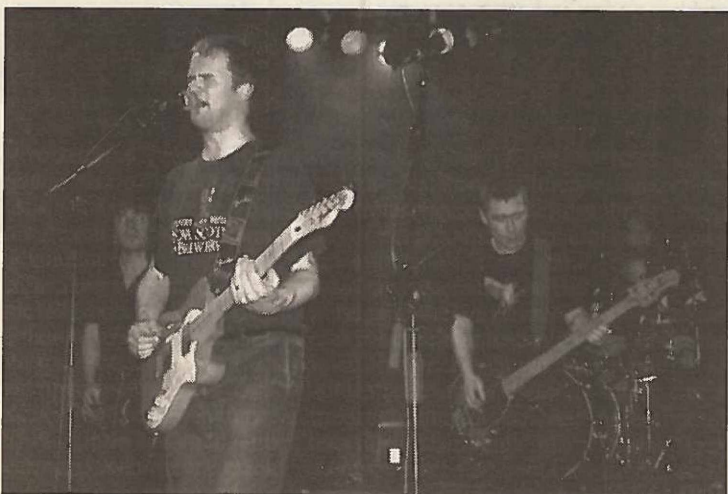

konsert Og der stod jeg hodekulls midt i den arktiske natta, sammen med i underkant av hundre mennesker og et svakt, blafrende nordlys akkompagnert av kun vinden og et par innadvendte knotteskruere. Ikke en standard onsdagskveld for en student i Tromsø, med andre ord. Like før hadde vi blitt stuet inn i en lumsk fjellheis, glidende opp mot et 75-årslag av de sjeldne. Bursdagsbarnet var Tono, og i samarbeid med Insomniefestivalen var det innbudt til gratis fødselsdagsfest. På toppen av et fjell. Bardus i den nordnorske vinteren. Ute på terrassen var det for anledningen rigget opp passelige mengder lys- og lydutstyr, bra med tanke på at for mye lys kunne tatt oppmerksomheten vekk fra den fabelaktige utsikten over Tromsøya. Kolar Goi og Doc L Jnr + Nasra Ali Omar på perkusjon var trekløveret Tono presenterte for publikum denne kvelden. Kolar Goi ga nylig ut et vellykket album på Beatservice Records, og jeg både forventet

og håpet at konserten ville legge seg i samme bane som albumet. Det hele begynte med en naken versjon av *Sweet Tape Machine* fra nevnte plate, hvor rytmene måtte vike unna for det pulserende hovedtemaet. Et greit virkemiddel siden Nasras perkusjon knirkefritt krydret lydbildet. Flesteparten av låtene som ble fremført var nye for meg, og jeg tipper kumpanen Doc L Jnr var medskyldig på flere låter. Variasjonen var overraskende stor, og på en knapp time ble vi tilbudt både behersket ambient og drum & bass av den litt gamle skolen. Jeg hadde nok forventet meg noe mer "arktisk", med tanke på landskapet som omga oss. Mot slutten tilføyde dessverre vinden forestillingen et arktisk preg på en litt annen måte, men publikum virket uberørt av minusgrader og blest; det var ikke annet enn smil å se i løpet av hele konserten. Det er utvilsomt arrangementer av dette kaliberet som virkelig avslører hvorfor enkelte søringer (urettmessig) tar Tromsø for å være en elektronikaby. Mer av samme slaget framover, takk!

Tekst TORD LIND-HANSEN
Foto GLENN FAGERVIK

Varm hyllest til en norsk konge

IKKE HELT JOKKE: Men like god stemning uansett, med Tributebandet Valentourettes, bestående av Petter Baarli (t.v.), Vidar Rugset (foran), Runar "Kula" Johannesen og Petter Pogo.

Valentourettes
Driv 27.11.03
Publikum: 220

konsert – Det finnes bare en konge! roper vokalist og gitarist Vidar Rugset.

– Jokke!!! svarer salen. Og med det starter den halvannen timers lange hyllesten til en av norsk rocks største personligheter. Her er det ingen forsøk på å skape noe nytt og flott. Det er ganske enkelt fire menn som spiller Jokke-låter. Med ekte og inderlig kjærlighet til musikken og til han som skrev den.

De siste årene Jokke levde skjønte han at han ikke ville greie å komme seg ut av rusmisbruket.

Han ba musikerne sine om å ikke glemme musikken men spille den videre. Dette løftet blir nå oppfylt, og Valentourettes er på Norges-tourne. Gruppen består av Petter Pogo, som har spilt bass i begge Jokkes band, Valentinerne og Tourettes, Petter Baarli (gitar) fra Tourettes, Runar "Kula" Johannesen (trommer) fra Tourettes, foruten Norges største (selvutnevnte) Jokke-fan Vidar Rugset.

Selvfølgelig hviler det et spørsmål over bandet, men det er heldigvis ingen forsøk på å vekke spøkelsen til live. Rugset ligner ikke på Jokke, høres ikke ut som Jokke, og han prøver heller ikke å være Jokke. Han fremfører materialet på sin måte, med sin stemme som trenger sånn halvveis gjennom det kompakte kompet. Som

høres ut akkurat som vi er vant til, energisk og humorfullt. De spiller gamle slagere som *Paranoid*, *Sitter på en bombe*, *Gutta*, *Hvis jeg var deg*, *To fulle menn*, *Øl*, *Hr. Smith*, *Action*, *Her kommer vinteren*, og mange flere. Innsatsen og stemningen er fabelaktig: Etter seks (!) ekstranummer ropes det fremdeles "mere" fra ihuga Jokke-fans i salen. For med Rugsets uhyttelige skikkelse i front greier vi å ikke henge oss opp i hvordan det "egentlig" skulle ha vært. Og vi synger med:

– Øløløløløløløløløløløløløløløløløløl!

Tekst HEIDI JOHANSEN
Foto EIVIND BIERING-STRAND

Turbojugend vs. Høyrehirdden

Forrige gang Turboneger var i Tromsø kom det tolv betalende og en hund. Det har skjedd mye siden da.

Turboneger kastet, som de fleste vet, inn håndkleet like før konserten i Milano i Italia 1. desember 1998, på grunn av frontfigur Hertis sitt heroinproblem. Etter noen år med avrusning og rehabilitering ble bandet gjenforent våren 2002. Da hadde de vokst seg store. Fadesen med konserten i vår diskuteres ennå. Formannskapet med Kristelig Folkeparti og Høyre i spissen fikk nektet skjenkebevilling, slik at konserten ikke kunne gjennomføres på økonomisk forsvarlig vis. Høyre har prøvd å få tilgivelse for fadesen. Men de har ikke fått det ennå. Vi tok en prat med Hertis og Happy Tom to timer før de gikk på scenen.

Om Høyre og Rotary

– *Så ble det konsert i Tromsø likevel?*

– På et hengende musefitttehår ble det konsert, sier Happy Tom, alias Thomas Seltzer som de siste åra før comebacket har jobbet som bakmann for Alex Rosèn og Åpen Post i NRK.

– For å si det sånn, vi har ikke begynt ennå, vi vet jo aldri. Hvis stormtroppgruppa til Unge Høyre kommer, Høyrehirdden, ligger vi der knust, korsfestet, gasset og splattet utover fjæresteinene, sier Hertis alias Hertugen alias Hank von Helvete alias Hans Erik Dyvik Husby.

– *Vi leste at Høyre hadde kommet med en unnskyldning?*

– Det har de ikke gjort, de har bare prøvd å redde sitt eget skinn. De har ikke bedt oss om en dritt. De har ikke gitt oss en tilfredsstillende unnskyldning, sier Hertis.

– *Hva er det dere forventer da?*

– Penger og internt oppgjør i Høyre hvor folk blir kastet ut av partiet. Høyre er jo vårt parti ettersom vi er private næringsdrivende. Tenk deg hvis femtiåringer med rotary-medlemskap kom til Tromsø for å starte butikk, så kom Tromsø Høyre og nektet dem det. Da ville de blitt kastet ut av Høyre, så det skal jeg ta opp med Jan P. Syse personlig, sier Happy Tom.

– Er ikke han død, da? spør von Helvete og kommer inn på at kretser innen Rotary og Høyre driver med spiritisme og har åndelig kontakt med blant annet avdøde Høyre-leder Rolf Presthus.

Om Turbojugend

Bandet har i år gjennomført to USA-turneer, og en turne i Australia foruten Norge og Europa. I desember står Storbritannia og Irland for tur.

– Vi har spilt konserter i hele år. Vi har ikke spilt i de verdensdelene hvor det betyr minst for oss å spille, sier Hertis.

– Vi har fått fanklubb i Japan, sier Happy Tom og Hertis skyter inn at de jobber med Sun City i Sør-Afrika hvis ting ordner seg der.

– *Hvordan er deres forhold til Turbojugend?*

– Det er kult å ha verdens største fanklubb, men vi tar ikke noe ansvar for det de driver med, sier Happy Tom

– De får ikke komme på gjesteliste, men det er likevel noen som tror de er medlem av bandet. Det er de ikke, kommenterer Hertis.

– *Men med en så hengiven fanbase så kan dere jo kjøre i gang en hemmelig agenda?*

– Ja, dere har vel sett filmen *The wave*? Den type massesuggesjon skal vi utnytte, sier Happy Tom

– *Ta over verden?*

– De er våre stormtropper når vi skal ta Tromsø høyre, truer Hertis.

– *De er invitert hit i dag?*

– Vi har ikke invitert Tromsø Høyre, det er det Egon Holstad som har gjort. Hans tanke er vel å holde fred i byen, det gidder ikke vi å bry oss med, sier en likegyldig Happy Tom.

....og ytterligere gjenforeninger

– *Hvordan reagerer dere på at bandet har vokst seg så svært etter avbruddet?*

– Vi ble jo glad, men ikke akkurat sjokkert, insisterer Hank.

– Det var jo moro det. Vi har ikke gjort noe for at det skulle skje. Vi ble ikke slått i bakken, jeg mener, det er jo

ISKALD BEREGNING: – Det er ikke tilfeldig at vi selger drøssevis av plater, fordi det er iskald beregning at vi lager bra musikk, sier Happy Tom noe kryptisk.

iskald beregning at man lager bra musikk, ikke bare for å selge plater, så det overrasker oss ikke at bandet slår an, sier Happy Tom.

– *Men når dere ser resultatene av oppholdet, tenker dere å gjøre flere comeback?*

– Dette kommer vi til å gjøre om og om igjen. Legge ned, og starte opp etter noen år.

– Problemet er at Rune Rebellion allerede er eldgammel, han begynner å få demens, gikt og prostata, fortviler Hertis.

– *Hva synes dere om tribute albumet?*

– Altså, tribute plater suger penis, men denne har jo et godt låtmateriale. Det som er moro er at de beste banda lager de beste arrangementene, og man skjønner hvorfor det er de som er store. Som tribute var det en bra, sterk plate. Det som ofte er galt med tribute-sjangeren er at feil band gjør feil låt, mener Seltzer.

– *Men å gjøre coverlåter selv vil dere ikke nedlate dere til?*

– Vi har jo gjort en del cover, for eksempel Alice Cooper, men når vi har nok hiter selv til å fylle en konsert på en og en halv time, er det unødvendig.

Om Scandinavian Leather og Jackass

Det gikk fem år mellom *Apocalypse dudes* og *Scandinavian Leather*. Sistnevnte har fått glimrende kritikker og har solgt gått i mange land. Bandet har troen på å la albumet jobbe for

seg. De har ingen planer om å gå i studio med det første.

– Vi skal spille i England, Gøteborg, Stockholm i desember, men noen ny plate gidder vi ikke lage nå, sier Happy Tom.

– Det er ennå mange som ikke har fått med seg *Scandinavian Leather*, som vi kan nå med budskapet. Det er jo et av århundrenes album, sier Hertis.

– *Som ennå har potensial til å vokse seg større?*

– Vi lar heller de middelmådige banda gi ut plate hver fjortende måned, sier Happy Tom.

– *Dere har jo samarbeida med Jackassgjengen. Har dere ambisjoner om å jobbe i MTV?*

– Vi er for tjukke begge to. Når var sist du så en tjukk programleder på MTV? De har apartheidpolitikk på det området, sier Happy Tom.

– Hjernene våre er altfor ødelagte av feking og utagerende festing, så vi ville ikke klart å huske hva vi skulle si og gjøre, sier Hertugen før vi må avslutte og bandet skal sminke seg til konserten.

Tekst GLENN FAGERVIK OG ANDREAS MYRVOLD

Foto PROMO

KOMMENDE STJERNE: En praktfull Andreas Wilson sloss mot ondskapen i rollen som Erik Ponti.

Rå kost på ondskapens internatskole

Ondskapen
Regi: Mikael Håfström
Sverige 2003

film Hvordan overlever du i en verden omgitt av psykopater besatt av å underkue deg ved umenneskelig terror og tortur? - Det avgjørende er å holde på stolthet og integritet, bevare roen og aldri la seg kue. Dette er hovedbudskapet i denne filmen, som er basert på Jan Guillous selvbiografiske bestselger med samme navn fra 1981.

Erik Ponti er en 16 år gammel gutt som kontinuerlig blir mishandlet av sin stefar. Av mangel på mot til å ta et oppgjør med stefaren lar han aggresjonen gå utover medelever på skolen, noe som fører til at han blir utvist og stemplet som "ond". Moren

sender ham på Stjärnsberg internatskole, der han får en siste sjanse til å komme seg ut av voldsspiralen og starte et nytt og bedre liv. Men å unngå vold på Stjärnsberg viser seg å være nytteløst. Der er det "kameratoppfost-ring" som gjelder, noe som i praksis betyr at guttene tyranniseres i beste Gestapo-stil av en liten gjeng adels gutter i fjerde klasse-trinn. Den eneste måten å unngå bråk er å ligge lavt i terrenget og adlyde ordre. Begge disse er en umulighet for Erik og dermed er helvetet løs. Å slå en fjerdeklasse betyr utvisning, derfor utforsker han ikkevoldens metoder så langt de rekker. Og de rekker et stykke.

Dette er en drivende intens, rå og følelsesladet film om makt, mot, kameratskap og kjærlighet. Andreas Wilson er djevelsk flott i rollen som Erik, og "sjefs-psykopat" Gustaf Skardsgård er akkurat så frastøtende

og ondsinnet som en slik rolle krever. Ulikt mange andre filmer med ondskap som tema, males ikke verden fullstendig svart-hvitt. Da kan man tilgi at det siste kvarteret minner litt for mye om enkelte amerikanske filmer vi har sett for mange av allerede.

Tekst HEIDI JOHANSEN
Foto FILMWEB

Brunstig triumfferd på bøljan blå

KRAFTKAR I KRIGSHUMØR: Russel Crowe gjør en imponerende figur i *Master & Commander*, et ramsalt eventyr fra de syv hav. Foruten kritt, lukter det Oscar på lang avstand.

Master & Commander
Regi: Peter Weir
USA 2003

film Hvem er ikke møkk lei klisjebefengte machofilmer fra de syv hav? Stereotypiske pustevølser som romantisiserer sjørøvertiden og den ramsalte kritttrøyken fra sidestilte skipskanoner? Slike lavmålsproduksjoner fins det altfor mange av, så det er med glede å melde at *Master & Commander* ikke legger til kai i dette markedet.

Året er 1804 og Napoleon er på hugget. Russel Crowe spiller den fryktløse kaptein Jack Aubrey, hvis oppdrag er å avskjære og ødelegge den mektige *Acheron*, et enormt og militært overlegent fransk krigsskip med dobbelt så mye ildkraft som hans egen skute, *H.M.S Surprise*. Han gir seg ikke for enhver pris, og det blir en frådende kattens lek med musen, i de lumske farvann rundt Kapp Horn og Galapagosøyene.

Filmen er et maskulint eventyr og Crowes figur viser stor karakterutvikling når han trenges opp i vanskelige situasjoner,

som krever resolute avgjørelser om liv og død. Det gjelder å få utålmodige gaster til å adlyde ordre og samtidig få respekt. Denne balansekunsten behersker kapteinen med stor integritet.

Og visst er det action! Flotte kampsekvenser, nervepirrende jakt, masser av sjøsprøyt, susende kanonkuler og en historie det ikke er til å unngå å la seg rive med av. Regissør Peter Weir har gjort en solid jobb. Det er henrivende detaljer og beinhard realisme over hele linja – som tilskuer kjenner du nærmest saltsmaken i kjeften når brottsjøn spruter over dekket. Animasjonen er organisk og virkelighetsnær, i rak motsetning til *The Perfect Storm*, der bølgene var som vridd ut av en Commodore 64.

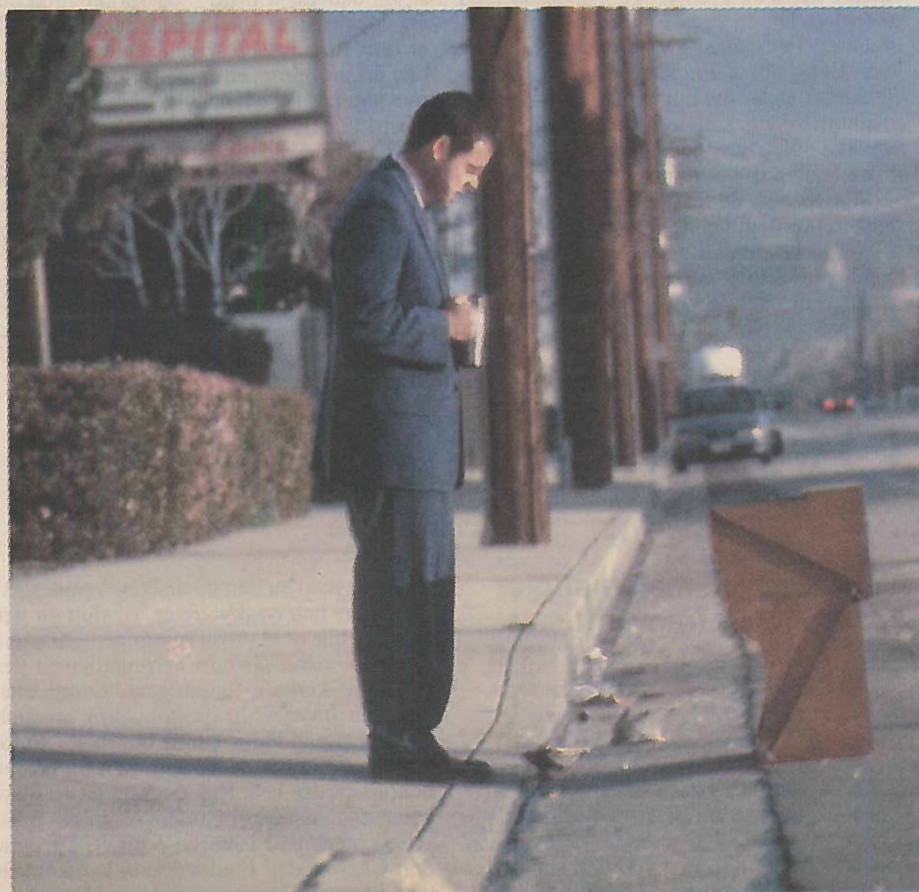
Master & Commander er en episk inner-tier. Historiefortelling fra Hollywood blir ikke stort bedre enn dette i 2003. Det lukter Oscar i retning Russel Crowe. Den mannen slutter aldri å imponere meg.

Tekst EIVIND BIERING-STRAND
Foto FILMWEB

! Visste du at regissør Peter Weir fotograferte en virkelig tyfon til bruk i *Master & Commander*? De eneste sekvensene som foregår på land er filmet på Galapagos-øyene. Det er første gang noen har brukt disse spesielle øyene som location i en spillefilm. Og ordet "Fuck" brukes bare en gang i filmen, akkurat som i boken, skrevet av Patrick O'Brian.

! Russel Crowe (39), opprinnelig fra Australia har gjennomgått en turbulent karriere, med daglige fyllekuler, slåssing på bar og kvinnesvermerier. Har nå slått seg til ro, funnet vannvogna og venter barn sammen med sin elskede Danielle Spencer. Fikk Oscar for hovedrollen i *Gladiator* og det lukter nominasjon også for *Master & Commander*. Nå ligger han i hardtrening for å spille tungvektsbokser i *Cinderella Man*, regissert av Ron Howard. I tillegg er han gitarist og vokalist i det australske rockebandet 30 Odd Foot of Grunts.

Årets ti beste filmer

PUNCH DRUNK LOVE: En av årets beste filmer i følge vår anmelder.

1. *Den gang vi mente noe* (A Decade Under The Influence), amerikansk (Richard Lagravenese og Ted Demme)
2. *Punch drunk love*, amerikansk (Paul Thomas Anderson)
3. *Pianisten*, fransk (Roman Polanski)
4. *Marie-jo og hennes to elskere*, fransk (Robert Guédiguian)
5. *Gangs of New York*, amerikansk (Martin Scorsese)
6. *Femme fatale*, fransk (Brian de Palma)
7. *Reconstruction*, dansk (Christoffer Boe)
8. *Terminator 3*, amerikansk (Jonatan Mostow)
9. *Hulken*, amerikansk (Ang Lee)
10. *Jeg er ikke redd*, italiensk (Gabriele Salvatores).

Tekst CHRISTIAN GREVSTAD

Fin å få

Følg to skritt etter Gro Harlem Brundtland som sjef for WHO – over 450 sider.

Arne Olav Brundlandt
Fortsatt gift med Gro
Gyldendal

bok Denne boka er faktisk ikke så verst! Jeg syns denne oppfølgeren er bedre enn bok nummer én, *Gift med Gro*; for der den første boka for det meste handler om norske forhold og personer, spenner denne boka – naturlig nok – opp et større lerret og holder seg på et globalt nivå. Det er befriende, og gjør at boka ikke få så "sladder-preg", men blir mer informerende og interessant. Det er mer interessant å lese om samtaler med politikere og ledere fra Nord-Korea og Saudi-Arabia enn å kikke under skjortene på

vårt godt kjente hjemlige menasjeri av "talking-heads". Og jeg må innrømme at jeg ble fascinert av dimensjonene som beskrives i boka: Base i Genève, men en vanlig turné kunne gå til Tokyo, Atlanta, København (med påfølgende snartur innom familie i Norge), Harare og tilbake til Sveits. Det er verden rundt på en drøy uke!

Jeg syns boka i hovedsak får til balansen mellom å fortelle om internasjonale steder og mennesker på den ene siden, og "bakkulissene"-stoff på den andre. Det blir en del av det siste også, så hvis du bare er opptatt av WHO's arbeid internasjonalt, finnes det nok bedre bøker. For her finner du vekta til Gro diskutert over noen sider – angitt på kiloet – og en relativt detaljert beskrivelse av deres felles slankekur. Men det er jo dette som er slike politikerbiografiers "raison-d'être", de skal vise deg litt av mennesket bak skjermen, og i denne boka

syns jeg altså det er godt balansert (selv om jeg ikke hadde noe behov for å vite så nøyaktig hva Gro veide!).

Den største innvendingen jeg har mot boka, er at den er ca. 100 sider for lang. Det blir litt for mange løse anekdoter – den gangen jeg vaska hytta alene, den gangen Gro malte vinduene, da vi *nesten* kom for seint til et møte i Oman(!), da vi ikke trengte å betale på bussen i New York osv. osv. Det er klart at når en har vært rundt jorda noen ganger, så har en *veldig* mange små-artige hendelser å fortelle om, men boka hadde tjent på å kutte ut noen slike omveier.

Oppsummert: Dette er en fin bok å lese i jula hvis du liker biografier – passe lettlest, passe substansiell. Fin å få, men ikke nødvendig å kjøpe.

Tekst NIELS PETER PETERSEN

Destruktivt

Et vendepunkt i Saabye Christensens forfatterskap.

Lars Saabye Christensen
Maskeblomstfamilien
Roman
Cappelen 2003

bok For de hardbarkede Saabye-fans blir denne en overraskelse, for maken til bok skal man lete lenge etter. Handlingen er som vanlig lagt til Oslos beste vestkant i de dobbel-moralske 60-årene og handlingens mann er en pubertal gutt som forteller i jeg-form. Guttens far begår selvmord på tross av leiligheten i Parkveien bak Slottet, pengene

som strømmer inn og en anstendig kone som går til frisøren annenhver måned. Etter farens brutale død, flytter guttens *Tante* inn – en bitter dame som langt på vei kan sammenlignes med barnevakten i filmen *Omen*, men denne tantes hevnjerrighet er forårsaket av ensomhet, tidens tann og slitsomme fasadejag.

Hovedpersonen, som ikke før på de siste sidene får et navn, er en forkvaklet sjel – et produkt av omgivelsenes maskespill, og når moren blir lagt inn etter farens død, og hans slemme *Tante* flytter inn, blomstrer ondskapen som aldri før. Eller *likegyldighet* ville være mer korrekt, i og med at han driter en lang marsj i det meste – han eier ingen skam, som hans *Tante* stadig minner ham

på. Hans omgivelser, både de uskyldige og de skyldige får etter hvert lide mens han leker hard-nøtt-å-knekke.

Boken er underfundig lesning, og reiser mange flere spørsmål enn den gir svar. Faktisk så vil hele ansiktet ditt være et stort spørsmålstegn i det øyeblikket du lukker permen på boken, men i det hele anbefales boken på det sterkeste, selv om den er litt psykotisk og mørk.

Tekst SIAN CONSTANCE O'HARA

Dandy og begeistret

Kun for fotballinteresserte.

bok Du kan si hva du vil om David Beckham. Hans livsstil, hårsveiser, biler, smekre kone og eventyrlige suksess er med på å gjøre han til et av Englands største hatobjekter. Janteloven gir ikke rom for typer som Beckham i England. Men at David Beckham er en av Englands beste spillere gjennom tidene, kan ingen ta fra han. Få har opplevd suksess som Beckham. Det finnes knapt maken til høyrefot i verden.

Mye har skjedd fra han kom til Manchester som pur ung; via flere ligamesterskap og seier i Champions League og til han noen år senere ledet det engelske landslaget ut på banen som kaptein under VM i Sør-Korea

og Japan.

At David Beckham er en stor forfatter, vil imidlertid være å ta svært hardt i, selv om det ikke er han som har skrevet alt. Biografier som denne gis mer ut for historiens skyld enn for å brife med språklige skills. Og historien er interessant den, gitt at du er fotballinteressert. Her forteller Beckham om hans opplevelser i forbindelse med overgangen fra Manchester United til Real Madrid, hans forhold til Sir Alex Ferguson, og hans forhold til familien og mye mer. Spesielt interessant er det å lese om hans forhold til sjefen, som han kaller Ferguson, og hva som gjorde at han brøt med klubben i hans hjerte og reiste til Madrid.

Skildringene av hvordan han selv opplevde å sende England til VM med sitt

glitrende frispark like før slutt mot Hellas, og hvordan han opplevde å revansjere seg mot Argentina i VM 2002 da han scoret på straffespark, ordnet seier og viste bakspoileren til et samlet pressekorps, som noen år tidligere offentlig og verbalt henrettet han, gjør inntrykk for en som har United som lag og Beckham-drakt (fra før han ble skikkelig dandy) i skapet.

Boka er ikke spesielt velskrevet, men gir oss en opplevelse av å få oppleve Beckhams Askeladd-liv på nært hold. Enkelte med fascinasjon, andre med misunnelse. Jeg tilhører førstnevnte.

Tekst EIRIK LINAKER BERGLUND

Overbeviser ikke

Greit skrevet, men mangler spenning og framdrift.

Elizabeth George
Et hemmelig sted
Tiden, 2003

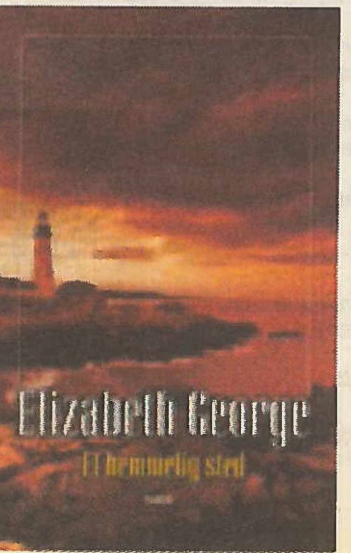
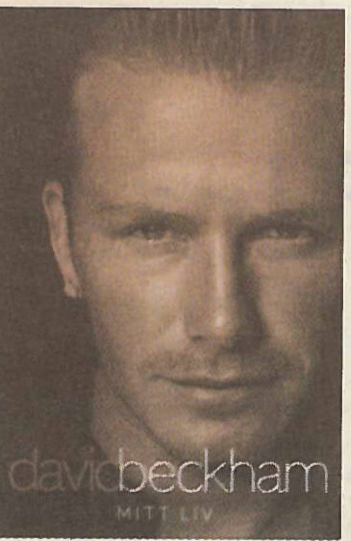
bok Døgenikten Cherokee River påtar seg å overbringe ett sett med arkitekttegninger fra USA til Guernsey, en øy i den britiske kanalen. Han overtaler sin søster China, som er fotograf, til å bli med, siden oppdraget krever at det er et par som utfører leveringsoppdraget. China nekter til å

begynne med da hun mistenker "oppdraget" for å være noe lyssky greier. Til slutt gir hun etter og blir med. Overleveringen går greit, og søskenparet får bo i herregården til den rike mottakeren av tegningene. Dagen etter de reiser fra øya blir de stoppet og arrestert på flyplassen i Paris. China blir mistenkt for drapet på Guy Brouard som hun og broren nettopp bodde hos. Han er drept på en tilsynelatende mistenkelig måte. Noen har presset en stein ned i halsen hans. Etter dette drar Cherokee til England hvor han kontakter en gammel venn av søsteren. Hun er gift med en kriminalteknisk ekspert. Sammen så reiser de til øya for å forsøke å finne ut

om China er skyldig eller ikke, og eventuelt finne hvem andre som har gjort det.

Til å begynne med, virker det som en god historie. Men det er også alt. Det finnes sikkert mange måter å se denne fortellingen på: fattig vs. rik, gode gjerninger vs. takknemlighetsgjeld, misunnelse vs. egoisme osv. Og glimtvis så er boken ok. Men de hjelper ikke, det blir bare kjedelig. Og uengasjerende. Historien får aldri helt taket på leseren. Bruk heller tiden på noe annet. Fredagskrimmen på tv for eksempel. Den gir mer spenning.

Tekst POUL ANDRESEN

SPENNENDE: EST lar ikke noe være uprøvd på det lydmessige plan.

Virtuost og nyskapende

EST (Esbjörn Svensson Trio)
Banksalen
30. november

konsert Esbjörn Svensson Trio debuterte i 1996 med en plate med komposisjoner av Thelonious Monk. Siden har det kommet ytterligere seks plater, da med egne komposisjoner. Noen DVDer har det også blitt, og en turnering over store deler av kloden er også noe de ikke er ukjent med. Svensson spiller på Josh Hadens Spain sin andre plate *She haunts my dreams*, og hele bandet bidro på *I små rum* av Lisa Nilsson i 2001. EST er en trio som har fått ekstatiske kritikker og mye hype i jazzpressen verden over, og det skulle vise seg at den hypen ikke er grunnløs.

For det de vartet opp med i Banksalen 30. november gjorde kraftig inntrykk på undertegnede. Musikken er vakker, melodios og

stemningsfull og til tider svært rytmisk drivende. Av jazzband det kan være naturlig å sammenligne med er Chick Corea Acoustic Band og Dave Brubeck Quartet, men de er også tydelig inspirerte av mer rockrelaterte band som Radiohead, Sigur Ros og det før nevnte Spain. Trioen balanser mellom det akustiske og elektriske på en svært spennende måte. Esbjörn Svensson spiller flygel med gitareffekter og jeg har aldri tidligere hørt flygel med vring.

Det samme gjelder kontrabassist Dan Berglund innimellom bruker wah-wahpedal. Kontrabass med vring og bue er noe som langt flere burde prøve ut. Berglund er den første kontrabassist jeg hørt som får kontrabassen sin til å høres ut som en elektrisk gitar. Trommis og perkusjonist Magnus Öström lot heller ikke effekter være, og brukte både vring og delay, mens han spilte trommesett med hendene sine. Dette er musikere som ikke lar

noe være uprøvd. Eksperimentelt kan man jo si at det er, men det er i det lydmessige uttrykket, ikke så mye på det melodiose plan. Men på en av i alt syv lange låter spilte Svensson med fingrene og bottleneck på flygelets strenger, og lot gjenstander ligge på strengene på en annen.

Virtuositet og kjemi er intet fremmedord for disse herrnene. Etter den svært gode responsen fra publikum kunne det virke som at de fleste kunne tenke seg et gjensyn om ikke så lenge. Da bør et stappfullt kulturhus være mulig å få til. Vi får håpe at det skjer snart. Det er bare å starte misjoneringen. For dette var en fantastisk og svært spennende konsert. EST viste til fulle at de er en trio som bør ha appell til langt flere enn jazzinteresserte.

Tekst GLENN FAGERVIK
Foto ERIK KASPERSEN

2003 - ET ÅR I BARSKE LÅTER.

1. Jane's Addiction - *True Nature*
2. Deftones - *Minerva*
3. Nick Cave & The Bad Seeds - *Babe, I'm On Fire*
4. Evanescence - *Imaginary*
5. David Bowie ft. Maynard James Keenan & John Frusciante - *Bring Me The Disco King*
6. Tomahawk - *When The Stars Begin To Fall*
7. Hanin Elias ft. Alec Empire - *You Suck!*
8. The White Stripes - *Girl, You Have No Faith In Medicine*
9. The Raveonettes - *Love Can Destroy Everything*
10. Iggy Pop ft. Peaches - *Rock Show*
11. Iron Maiden - *Montségur*
12. Dexys Midnight Runners - *Manhood*
13. Black Box Recorder - *I Ran All The Way Home*
14. Turbonegro - *Turbonegro Must Be Destroyed*
15. Electric Six - *Naked Pictures (Of Your Mother)*
16. The Darkness - *Love On The Rocks With No Ice*

Tekst CHRISTOPHER O. SØRLIE

Kanten av stupet

Korn
Take A Look In The Mirror
Epic/Immortal

plate Faresignalene var der allerede på forrige album, *Untouchables*. Korn skulle bli stuerene, et husholdningsprodukt, Omo Micro Pluss for metallhuene. De skulle kutte brølingen, og konsentrere seg om å synge, og å være dyktige musikere. Det ble ikke overraskende en gedigen nedtur, og jeg er ganske overbevist om at bandet selv, innerst inne, også

innså det. Singlene *Here To Stay* og *Thoughtless* var riktignok klassikere i Korn-boka, men det hjalp så lite, når de var pakket inn blant 12 middelmådigheter.

Det kommer derfor som en liten overraskelse at Korn faktisk velger å fortsette i dette sporet. Låtene er riktignok langt hardere enn forrige gang, men det er fortsatt grunnleggende svakheter i låtene, som dessverre blir veldig lette å gjennomskue. Samtlige låter er bygget opp over samme lest, tunge eller smygende introer, fulgt av et sunget vers, fulgt av et refreng i stadionklasse. Det hele

blir rett og slett litt kjedelig.

Korn sliter også fortsatt med et integritetsproblem. Låtene omhandler utelukkende samme tema som de har gjort i alle år - hvor fælt vokalist Jonathan Davis liv er. Setningen *I can't take this anymore* er inkludert på samtlige Korn-album hittil, og jammen dukker den ikke opp her også. Hva er det egentlig han ikke takler lenger, som likevel har plaget ham sånn i de ni årene bandet har utgitt plater?

En total katastrofe er det jo likevel ikke. Bandet er og blir en samling vanvittig dyktige musi-

kere, og så fort sutrestemmen legges vegg, lyder det ofte ganske bra. Veldig ensformig og kjedelig, vel og merke, men absolutt bra. Gutta kan sakene sine.

Spørsmålet er bare om fansen er interessert i å få servert samme album som sist enda en gang, når Korn med så klar tydelighet viser at de kommer til å gjøre samme greia om igjen neste gang. Det er kanskje på tide å tenke *Issues* igjen?

Tekst CHRISTOPHER O. SØRLIE

PLATEKLARE POWERPOPERE: Badger er ute med sin nye skive *C'mon Girls!*, en 12-låters hyllest til sommeren og jenter. Fra venstre: Børge Figenschau, Kim Karlsen, Isak Måseide, Inge Fredriksen og Håvard Stangnes. Foto EIVIND BIERING-STRAND

– Vi samles i popens tegn

Poporkesteret Badger er klare med ny skive, som ikke overraskende handler om sommer og sol – og butikkjentene i Tromsø.

– Vi samles i popens tegn, og pop handler jo om jenter, smiler de fem guttene i Badger, som nylig ga ut sin andre fullengder, *C'mon Girls!*

Og det er særlig butikkjentene det siktes til, de trivelige jentene som jobber ved Matservice og Balsfjordgata Spar i Tromsø. Låta *Supermarket Marianne* er tilegnet disse jentene, som guttene i Badger har fått et godt forhold til.

– Når begge gitarene kommer inn roper vi *C'mon Girls!*. Tittelen vi ble enige om etter lange runder i tenkeboksen, sier noe om stemningen, som er upliftning og feel-good. Vi har laget en sommerplate, sier basist Isak Måseide.

Klassisk pop

Badger beskriver plata som et klassisk Parlophone-produkt, med tolv låter, dog dessverre uten b-sidene som poptradisjonen

krever.

– Det burde vi selvsagt hatt. Du kan jo innbille deg at du snur skiva etter låt nr 7, ler de.

C'mon Girls! er spilt inn på Brygga studio i Trondheim i løpet av to uker i mars 2003, og gitt ut på Yellow Snow Records. Den er produsert av Badger og Lars Lien (Motorpsycho, Askil Holm, Washington og Tussler), et samarbeid bandet skryter av.

– Vi har unngått det glatte og overproduerte lydbildet, og fått en mer analog sound, som er varm og fin.

De skryter av gode tilbakemeldinger, stort spenn i låtene, og sammenligner seg med band som Beatles, Byrds og The Posies. I sentrum står alltid den gode melodien, som Badger tilstreber å formidle på enkleste og mest effektfulle vis.

– Lydbildet er gitarbasert og bygd opp med friske vokalharmonier. Vi ser

stor utvikling siden EPen *Faster Days* og debuten *Every other sunday*, og håper med denne skiva å treffe et bredt publikum.

Selger godt i USA

C'mon Girls! er allerede lansert i USA, der bandet i sommer gjorde flere spillejobber, og har solgt godt i uavhengige platesjapper og støtte internettbutikker. Den første leveransen ble godt mottatt, og nå har de sendt en ny ladning over dammen. Turne blir det ikke snakk om før etter jul. For som Måseide sier med glimt i øyet

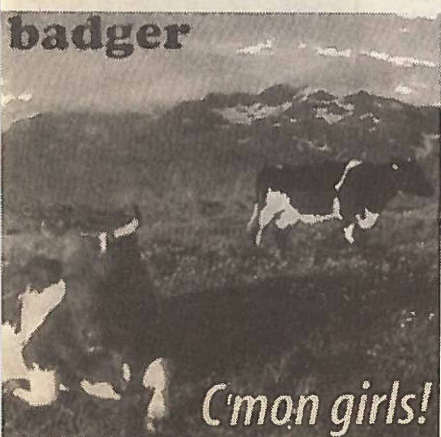
– Budsjettet er blåst for lenge siden. He-he.

Nytt stunt?

I kjølvannet av den forrige utgivelsen, *Every other sunday*, ble det lokalpolitisk skandale og store medicoppslag da ordføreren & Co kjøpte inn 1100 eksemplarer av skiva til

representasjonsarbeid. Det kostet nesten 150 000 kroner og skapte stor forundring i byens musikkmiljø. På spørsmål om noe slikt kan skje igjen, svarer de at negativt fokus er uheldig, Men: – Vi skal ikke nekte kommunen å kjøpe platene våre, avslutter Måseide.

Tekst EIVIND BIERING-STRAND

Jenteband

Badger
C'mon girls
Yellow Snow Records

plate Badger hevder at de er et femmanns poporkester fra Tromsø med et nærmest religiøst forhold til gitaren som kommunikasjonsmiddel. Det er nesten sant, men det skal nevnes at på denne plata får de jo bra

mye hjelp av Lars Lien (bl.a. Motorpsycho, Askil Holm) og han er da minsanten verken fra Tromsø eller gitarspillende. Han spiller derimot mengder med tangentinstrumenter, og syng og produsere kan han også. I tillegg til dette har de flettet inn et par blåsere ved utvalgte anledninger, og bandet i seg selv kan jo definitivt spille på instrumentene sine. Da bør det jo være mulig å lage et album med fin lyd og gode arrangementer. Det har Badger klart, og en del av låtene er

riktig så fengende, kanskje med *It's a glorious day* som den beste. Resten av materialet blir, om enn velarrangert, med noen få unntak kjedelig i lengden. Som platetittelen jo legger opp til, er bandets tekster er facinerende i den forstand at *samtlig*e fra en eller annen vinkel presterer å handle om jenter. Slikt står det respekt av.

Tekst ANDREAS MYRVOLD

– Jeg vil gjerne studere en gang

Selvtilliten er på plass, plata selger så det freser, Lene Marlin er tilbake. Hun holder til og med døren åpen for studier i framtida!

Tiden har ikke stått stille for Lene Marlin etter høstens etterlengtede comeback. Norges største internasjonale suksess siden AHA har fått enorm oppmerksomhet etter å ha solgt formidable 1,8 millioner til nå, av debutskiva *Playing my game*. Den høstet også dobbelt platina og flere Grammypriser i tillegg til toppnoteringer i Europa. For noen år siden sa likevel pressen at den unge artisten måtte forberede seg på å bli glemt. At hun kanskje var et blaff.

Men nå er det større interesse en noen gang.

– Det kjennes merkelig, men deilig. Jeg måtte bare ta den sjansen. Det var ikke snakk om når plata skulle komme ut, men hvis. For meg er det som å starte på nytt. Jeg føler den samme gleden med å komme på hit 40 som første gang. Det er virkelig stort at fansen har ventet så lenge på meg og viser slik sjenerøsitet. Jeg er takknemlig, sier Lene Marlin til *Utropia*.

DEN PLUTSELIGE SUKSESSEN, fra å være en gjennomsnittelig tenåring som jobbet med skolearbeid og lekser parallelt med musikk i Tromsø, til å bli en internasjonal superstjerne nærmest over natten, har krevd sitt for Marlin. Etter seieren i spellemannsprisen 2000 sa det bare bom stopp. Det ville seg ikke mer. Lene Marlin møtte veggen. I over tre holdt hun seg langt unna medias søkelys og ga ingen intervjuer. Selv beskriver hun pausen som nødvendig, men også som vel anvendt tid. Hun har lært seg en lekse.

– *Beskriv en dag i Lene Marlins liv akkurat nå?*

– Akkurat nå springer jeg hit og dit, gjør intervjuer og snakker om meg selv og den nye plata. Det er hektisk, men veldig moro. Jeg har heldigvis blitt flinkere å sette begrensninger for meg selv. Sier ikke ja til alt lenger.

I DEN TUNGE PERIODEN skrev hun låter hele veien. Det knyttet seg naturlig nok store forventninger til oppfølgerskiva *Another day*. Til tross for middels kritikker har den solgt 350 000 eksemplarer til nå, 75 000 av dem i Norge.

– *Fortell om den nye skiva?*

– Den består av ti selvskrevene låter i popverdenen et sted, i hovedsak gitarbasert, men med større arrangementer enn sist. Den krever å lyttes til, sier hun.

Anmelderne er stort sett enige om at det er en meget mørkere Marlin å høre på denne skiva, at den er et melankolsk manifest over tomhet, håp og lengsel, at hun utleverer seg selv gjennom tekstene.

– *Er plata blitt veldig personlig?*

– Ja, selvfølgelig. Alt jeg skriver, blir automatisk personlig. Det er naturlig å ta utgangspunkt i meg selv når jeg lager låter. Men selv om sangene er melankolske og triste, er jeg glad og tilfreds nå!

– *Anser du plata som et godt julegave-tips?*

– He-he. Vil absolutt anbefale den som

MARLIN I MEDVIND: Etter tre og et halv år i en tilbaketrasket tilværelse har tromsøjenta Lene Marlin endelig gjort comeback med skiva *Another day*. Den unge artisten vil gjerne spille konsert i Tromsø og åpner til og med for studier i framtida. – Jeg er lykkelig igjen, sier hun.

julegave. Den passer godt under treet.

LENE MARLIN ER ETABLERT som musiker, med suksess så vel internasjonalt som nasjonalt. Hun har tjent over 44 millioner kroner, og kan stort sett gjøre som hun selv vil. Likevel må vi spørre:

– *Skal du ikke begynne å studere sammen med oss i Tromsø snart?*

– Jeg hadde egentlig tenkt å begynne med studier etter videregående. Hadde planlagt et år fri først, og så starte, men det gikk jo ikke sånn. Men om et par år, når ting har falt mer på plass, åpner det seg kanskje en mulighet, ler hun.

– *Hvis du skulle studert noe, hva skulle det vært da?*

– He-he. Det var derfor jeg ville ha et år fri. Det er så mange spennende studier, så jeg vet ikke helt hva jeg skulle valgt.

– *Vi kan tilby deg fast musikkspalte i *Utropia* hvis du har lyst?*

– Fristende, men det går rett vest hver gang jeg blir tilbudt sånt. Er nok litt for distré til å kunne levere hver gang. Dessverre. Men takk for tilbudet!

UNDER KONSERTEN for Nobels Fredspris 11. desember i Oslo Spektrum, er Lene en av artistene som skal delta. Den unge artisten fra Kroken i Tromsø har aldri vært på noen skikkelig turne. Debutkonserten på norsk jord ble avholdt i sommer på et kjøpesenter i Oslo foran 6000 elleville fans. Vi har ventet lenge på den første konserten i hjembyen Tromsø.

– Har kjempe lyst til begi meg ut på turnélivet, og pusler absolutt med tanken på spille konsert i Tromsø. Det er noe jeg ser veldig frem til, men har ingen konkrete planer ennå, forklarer hun.

– *Røyksopp var i byen nylig og spilte en hemmelig konsert på Kaos. Hva med å prøve noe lignende?*

– He-he. Det hadde kanskje vært en ide.. Jeg hørte om det opptrinnet. Morsomt. Gjorde det selv engang i Oslo på en bar der. Det var helt spontant. Hoppet bare opp på scenen og spilte et par låter.

– **SKAL DU TIL TROMSØ I JULA, DA?**

– Vet ikke ennå. Har alltid tilbrakt jula i Tromsø tidligere. Jeg får se.

– *Hva spiser du på julaften?*

– Pinnkjøtt. Selvsagt. På den spesielle dagen hører det spesiell mat med.

– *Harde eller myke presanger?*

– Både og. He-he.

– *Hva synes du om OL-planene for Tromsø i 2014?*

– Har hørt om det, og synes det høres spennende ut. Vi får håpe på det beste.

– *Kunne du tenke deg å være OL-ambasador for byen?*

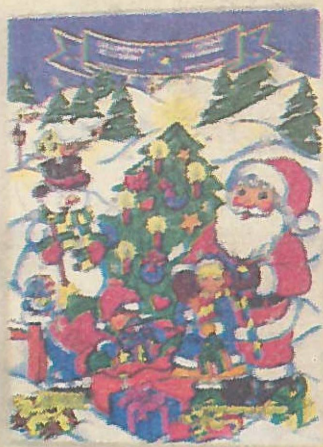
– He-he! Nei, nei, tror nok de kan finne noen som passer bedre til den oppgaven enn meg...

**Tekst EIVIND BIERING-STRAND
Foto ANTON CORBJIN/VIRGIN**

Lene Marlin

- Kommer opprinnelig fra Kroken i Tromsø
- Ble tilfeldig oppdaget som 17-åring av en journalist i NRK Troms. Kom fra ingenting og ble internasjonal superstjerne over natten
- Debutalbumet *Playing my game* har til nå solgt 1,8 millioner og de tre singlene (*Unforgivable Sinner*, *Sitting Down Here* og *Where I'm Headed*) mer enn 2 millioner til sammen.
- Har til sammen trolig tjent over 44 millioner kroner
- Møtte veggen i popsirkuset og trakk seg tilbake i tre år
- Var sammen med Stian Barsnes Simonsen, kjent fra NRK og Hotel Cæsar.
- Det siste albumet, *Another Day* har til nå solgt 350 000 eksemplarer
- En av våre mest populære artister, og ved siden av AHA og Røyksopp, Norges største musikalske eksportvare

The Julekalender - TV2, EuroSpar, 98,-

Allerede for du setter tennene i sjokoladen, vet du at dette er tidenes mest oppbrukte, kjedelige og pinlige konsept funnet opp av den trønderiske underholdningsindustrien. At det smaker skit, er en ting. At det smaker bittert av kapitalkrefter, kommersialisme utbytting av små barn er en annen. For bak den fornøyelige, interaktive fasaden, inne i lukene skjuler det seg nemlig små oppgaver, knyttet til serien, som du kan løse. Noe som fordrer høye innbetalinger via mobilen. Tenk misbruke julehøytidens budskap på den måten. Formodentlig importvare fra Den Store Julekalenderfabrikken i Tyskland. Dessuten medfølger en CD som ethvert vettug menneske kan leve uten. En skrekkelig kalender.

Jacquot Adventskalender, Prix, 29,-

Død og fordervelse. Månen til standard makkverk er sjelden vare. Sjokoladen smaker pyton og designet er en pusteøvelse i plastikk, stereotyper og dårlig smak. En av ungene avbildet på framsida ser rett og slett ond ut, noe som sier det meste. Den ser like masseprodusert og billig ut som den smaker, og den inneholder latterlige 75 g sjokolade - med andre ord; kun en munnfull for en garvet sjokoladeelsker.

Windel Julekalender, Rimi, 10,-

Testens desidert billigste, pluss i sjokolademargen for det. Men skrekk og advarsel, for en vemmelig smak. I tillegg er den prikk lik de andre, benytter seg altså av standard kalendersjokolade som ikke behager de kresne smaksløker. Og så er den tysk! Alt står på tysk. Når ikke selv vi skjønnte et kvekk av kalenderens budskap, gjør ikke femåringene det heller: *Die gute Weihnachtsbimmelbahn höre ich mit Schnaufen nah'n. Hvaffaen?*

Disney Julekalender, Wi-To 44,-

Den fysiske manifestasjonen av Disneykavalkaden julaften. Et tvers gjennom ærlig forsøk på å lage julekalender, men den lykkes likevel ikke helt. Fåes i flere billedlige varianter, blant annet med Mikke Mus som feirer jul sammen med Pluto, og Ole Brum som bygger snømann. Man får i tillegg en ubrukkelig "mini organiser" på kjøpet. Det er jo ikke plass til å skrive en gang. Og hva skal små barn med filofax i jula? For en tåpelig ide. Baksiden er godt tidsfordriv i eksamensperioden. Hvis man ikke har venner. Sjokoladen smaker gift, den er tørr, porøs og ettersmaken er langvarig og smertefull. Ikke noe særlig til kjøp. Ikke noe særlig til kalender. Bare 75 g sjokolade. Æs!

24 søte dager

Planer om å handle adventskalender med sjokolade? Utopia viser vei i jungelen av fristelser!

Windel Hus-julekalender, 49,-

En eller annen glup sjel i de dypeste, mørke tyske skoger har tydeligvis funnet ut at julekalender - det gjør seg på tak. På taket av et hus. Derfor har de konstruert det mest innviklede, ruklete og falleferdige papphuset som noen gang er reist. Forøvrig kreves det IQ på godt over 167 og fire hender for å hankses med underverket. Angående sjokoladen - kontakt Næringsmiddeltilsynet!

Smarties Julekalender, Rimi, 99,-

Et praktverk av en julekalender! Åpningen (den har nemlig et lokk) medfører frydefulle gisp og himmelsk høysang. Fra lukene hopper overraskende duppeditter ut, pakket inn i julenissepapir med tråd på hodet, slik at hvis du er en nytelsesallergisk puritaner så kan du også henge dem på juletreet istedenfor å spise dem. Utseendemessig maner den ikke akkurat til julestemning, men den er munter (inneholder en rekke tvilsomme fallossymboler som til og med kan henges på juletreet - ærsj!) og fargerik selv om den gir assosiasjoner til spedbarnspuslespill (dem av tre med håndtak på brikken).

Kinder Julekalender, Eurospar, 179,-

Et svært hyggelig bekjentskap. Revolusjon hva angår julekalendere. Unik utførelse, spennende design, dog er den skrekkelig dyr. Studenter har ikke råd til dette i desember. Foreldre som kjøper denne må ha bortskjemte drittunger. Men du verden. Dette er fantastisk! Et kaleidoskop av farger, smaker, lukter og taktile overraskelser. Dette er kalenderen for deg som vil ha noe utenom det vanlige. Kindersjokolade er som alle vet fra før, en geniale oppfinnelse. Her får du alt, hele 388 gram nam nam og mer attåt, altså ikke bare den gode sjokoladen, men også muligheten til å leke. Akkurat som Erlend Loe.

Kaptein Sabeltanns Julekalender, Eurospar, 89,-

Kaptein Sabeltann hører hjemme på de syv hav og ikke som en del av julens hygge. Hold deg i Dyreparken!!!

Freia Julekalender, EuroSpar 44,90 kroner.

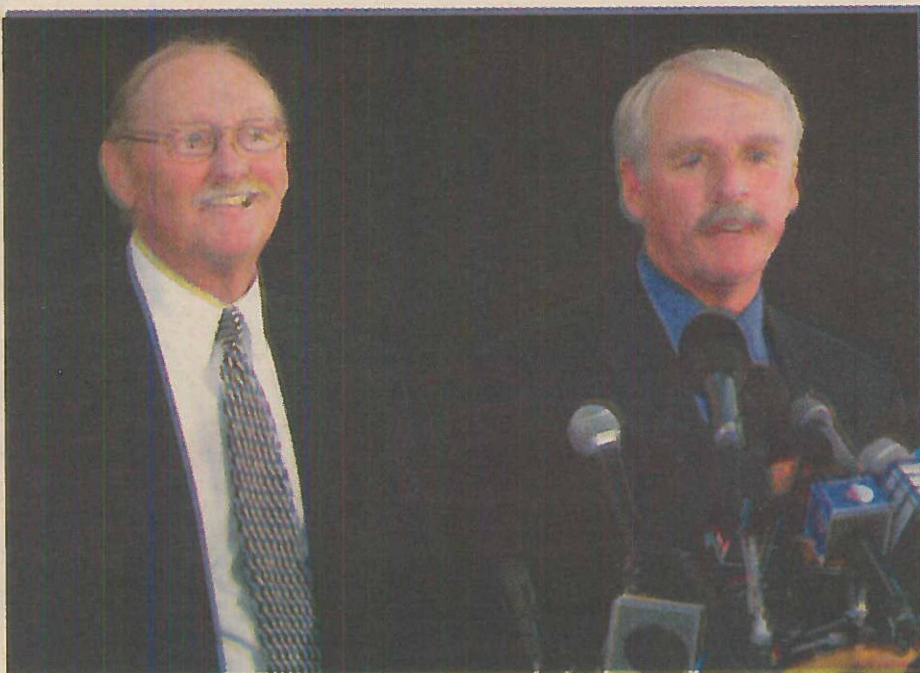
Ekstremt god, nesten perfekt, men bør lagres kaldt (kjøleskap) for å utnytte den fløtemyke nøttesjokoladens gode aroma. Har en utpreget søtsmak som vil irritere enkelte. Omslaget minner litt om Astrid Lindgrens

tegninger med julemarked ala Bakkebygrenda. Veldig amerikansk preg, for nissen har kort jakke, og ikke lang europeisk biskopfrakk. Nissen er elegant. Ved første øyekast; voldsomt mange detaljer å forholde seg til, men husk: Det er tross alt 24 dager til julaften. Plenty av tid

til å studere alt det morsomme! Her er det mye god sjokolade, nærmere sagt 200 g., hvilket er en femtilapp for en kjempstor sjokoladeplate med pen innpakning.

Tekst EIVIND BIERING-STRAND & SIAN CONSTANCE O'HARA

VITSET OG LO: Statsadvokat Thomas Sneddon (t.v.) måtte unnskyld seg i ettertid for sin lystige opptreden på pressekonferansen hvor han annonserte Jacksons arrestordre, og for å ha kalt Jackson 'Wacko Jacko' i intervju. Jackson sang om Sneddon på låten *D.S.* fra 1995: *I bet he never had a social life anyway / You think he brother with the KKK / I bet his mother never taught him right anyway / He want your vote just to remain D.A.* Refrenget går som følger: *Thomas Sneddon is a Cold Man / Thomas Sneddon is a Cold Man.* Sneddon er trolig ferdig som statsadvokat hvis ikke han har en vannrett sak. Til høyre Sheriffen.

Foto SCANPIX

Michael Jacksons karrierehøydepunkter:

- 1979: Fire singler fra *Off the Wall* går inn på topp ti i USA.
- 1983: *Billy Jean* blir den første musikkvideoen MTV spiller av en svart artist.
- 1984: *Thriller* noteres i Guinness rekordbok som historiens mest solgte album.
- 1984: Jackson vinner 8 Grammy awards i 1984. (Rekorden blir siden tangert av Santana.)
- 1985: *We are the World* blir historiens mestselgende singel. (Rekorden siden

- slått av Elton John).
- 1987-89: Flest Nr.1 hits fra en plate noensinne: 5 Singler fra *Bad* går til nr.1 på Billboard.
- 1989-90: Vinner av *Artist of the Decade* (et titalls ganger, bla. British TV Industry Awards).
- 1990: Kåret *Most popular Artist in the History of Showbusiness* av Vanity Fair.
- 1992: Historiens mest sette pay-per-view program: *Dangerous* -konsert fra Bucharest i 1992.
- 1992: Historiens mest sette TV program: 133 millioner ser hans *Super*

'Oppreisning' – ny bok om anklagene fra '93

En ny bok skrevet av anklagerens sekretær hevder Jackson var uskyldig.

I en kommende bok med tittelen "Redemption. The Truth behind the Michael Jackson Child Molestation Allegations", bekrefte tidligere rapporter om at Jackson var utsatt for falske anklager i 1993. Bokens tittel, 'Redemption', betyr forløsning, eller oppreisning. Forfatter av boken er Geraldine Hughes, sekretæren til den anklagende familiens advokat. Hun var den eneste juridiske sekretæren til advokat Barry Rothman, som representerte den angivelig fornærmede guttens far i saken.

I boken skriver Hughes at barnets far innrømmet at han hadde trent barnet i hva han skulle si, og at "det er andre folk involvert her som bare venter på en telefon...alt går i henhold til en plan som ikke bare er min. Hvis jeg ikke får det jeg vil ha her, så kommer dette til å bli en massakre."

Hughes skriver også at Rothman anbefalte faren å ta barnet med til en tredje part, en psykolog, slik at anklagene ville virke mer troverdige. Hughes hevder dette var svært uvanlig og at man normalt bare ville ringt politiet. Dette aspektet ved '93 saken, er svært likt de nye anklagene mot Jackson, sier Hughes. Rapporter om 2003-saken sier at guttens mor først oppsøkte advokat Larry Feldman (den samme advokaten som representerte anklagerne i 1993), for så å bli

anbefalt å ta gutten til en psykolog.

Hughes skriver videre at etterforskerne forsøkte å skremme barn til å vitne mot Jackson, ved å si at de hadde fotografier av dem i samkvem med Jackson, for å få dem til å innrømme ting som aldri hadde skjedd.

Den nye boken bekrefter mange av rapportene som kom fram i en kritisk artikkel trykket i magasinet 'GQ' i 1994, under tittelen "Was Michael Jackson Framed? The Untold Story." Artikkelen, som ble skrevet av den respekterte journalisten Mary A. Fischer, hevdet saken var ren pengeutpressing.

I artikkelen skriver Fischer at det først var etter at den 12 år gamle gutten under et tannlegebesøk hadde blitt bedøvet med det kontroversielle stoffet sodium Amytal at han begynte å komme med anklager mot Jackson. Stoffet, som feilaktig har blitt påstått å være et sannhetsserum, kan ifølge medisinske eksperter produsere falske minner. I artikkelen uttalte en psykiater at "folk sier ting under sodium Amytal som rett ut er usanne." Da tannlegen, som administrerte stoffet, ble spurt om saken av Fischer, uttalte han at "hvis jeg benyttet det, så var det av tannmedisinske grunner."

'Redemption' utgis på Blood and Wine Publishers i Januar 2004.

Sagt om Jackson-saken:

"SICKOI"
Forside på britisk tabloidavis.

"The ex-black superstar - that's ex-black and ex-superstar because, rather like his old nose, Jackson's career is no more. A black day indeed."
- Dominic Mohan, The Sun.

"Hva så om han har tafset litt på noen små-gutter?"
- Ole Martin Ihle, Natt og Dag.

"Michael Jackson ser ut som en aldrete tegneseriefigur(...) med illrød leppestift, tilskåret nese, kajaløyne og hvitetset hud."
- Andreas Wiøse, Dagbladet.

"The way they are treating my man, following him, stalking him, the media, everybody... seems like the devil is heavily at work."
- Sean Combs (P. Diddy)

"I'm a fan. I support him a hundred zillion percent. Until I see evidence, I'm not going to be convinced. I'm not going to be brainwashed."
- LL Cool J

"I feel offended by the way the media is handling a man (...) who deserves much more respect than he's getting right now."
- Alicia Keys

"I think it's nightmarish, and I don't know how you're supposed to be innocent until proven guilty. My heart bleeds for the guy. They've all got him guilty and I don't buy it."
- Stand up komiker og skuespiller Billy Connolly

"If anybody doesn't think based upon what's happened so far that the true motivation of these charges and these allegations is anything but money and the seeking of money, they are living in their own Neverland."
- Jacksons advokat, Mark Geragos

"Accusations have nothing to do with the boy, it has more to do with the greed of his mom".
- Michael Jackson, ifølge Fox News.

"Michael would never harm a child in any way. These scurrilous (nedsettende, injurierende) and totally unfounded allegations will be proven false in a courtroom."
- Jacksons talsmann, Stuart Backerman.

"Michael is going to defend himself with the force of his spirit, as would anyone falsely accused of something so monstrous."
- Jacksons talsmann, Stuart Backerman.

"We will be absolutely relentless in our pursuit of any and all extortionists (utpressere) regardless of how they try to gift wrap their lies in the cloak of justice. Michael is not going to be a piñata for every money-hungry publicity seeker to strike in the hopes of hitting it rich."
- Mark Geragos.

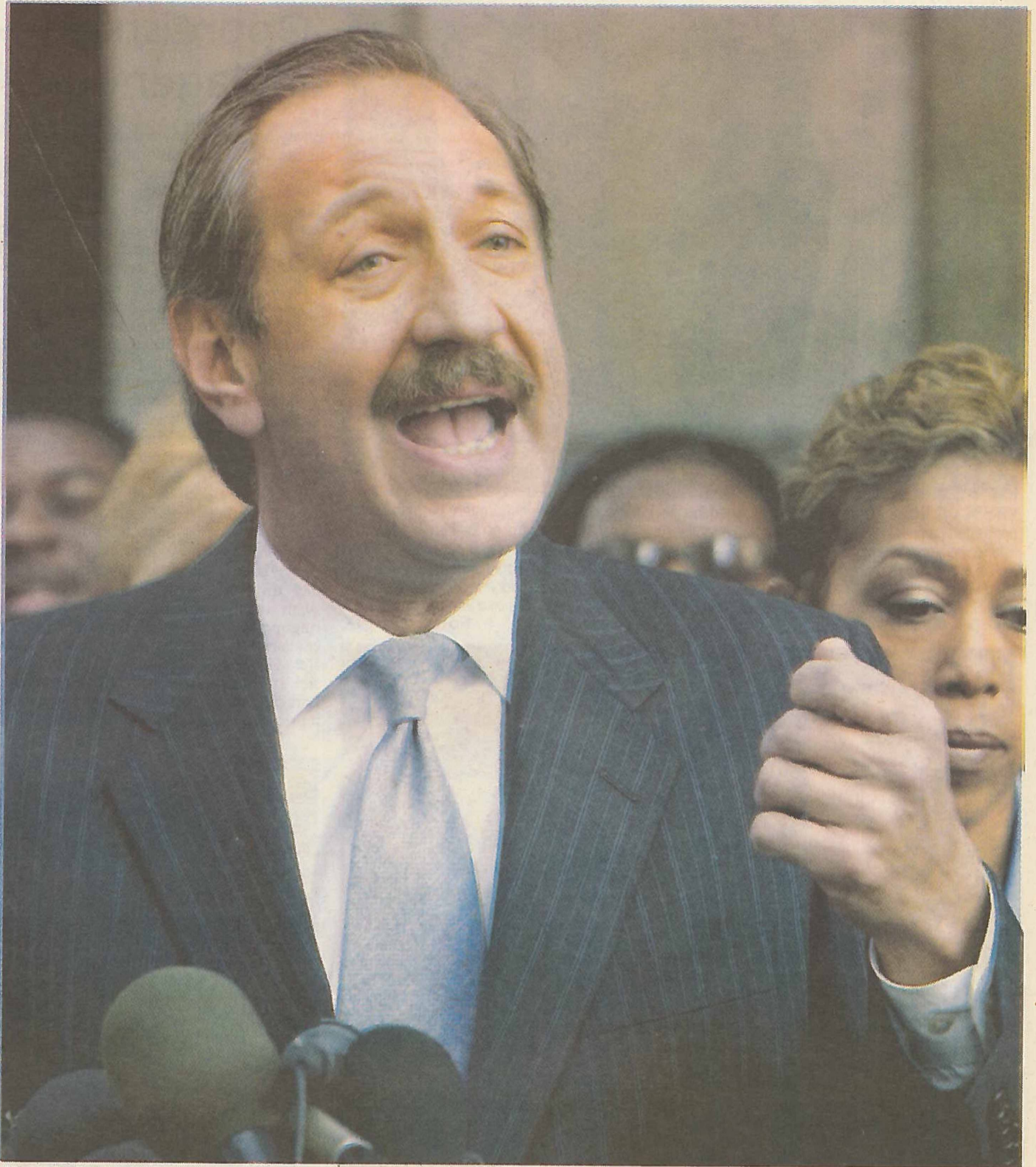
- Bowl-fremføring.
- 1995: Høyeste debut på Billboard Hot 100: *You are not Alone* går rett inn på nr.1.
- 1996: Kåret *Bestselling Artist Ever* (World Music Awards).
- 1996-97: Gjennomfører historiens mest innbringende konsert-turne: *History Tour*.
- 1995-97: Mest innbringende plate-prosjekt (album, video, konsert): *History*.
- 1998: Billboard rangerer Jackson som den mannlige artist med flest nummer én hits (13).
- 1999: *Thriller* kåret *Best Music Video*

- of All Time* av CNN (, tidligere kåret av bla. MTV.)
- 2000: Vinner av *Artist of the Millenium*. (World Music Awards.)
- 2002: Vinner av *Artist of the Century* (American Music Awards)
- 2003: Historiens mest sette TV-intervju: *Living with Michael Jackson* (40 millioner bare i USA og Storbritannia).
- 2003: *Number One's* blir Jacksons 8. nummer én i Storbritannia, og tangerer dermed rekorden.

"If anybody doesn't think based upon what's happened so far that the true motivation of these charges and these allegations is anything but money and the seeking of money, are living in their own Neverland."

Mark Geragos,
Michael Jacksons advokat.

JACKSONS ADVOKAT MARK GERAGOS: – We will land on you like a ton of bricks (...) if you do anything to besmirch this man's reputation, anything to intrude on his privacy in any way that is actionable. We will unleash a legal torrent like you have never seen. Michael Jackson is no longer going to be on the receiving end of every scurrilous accusation known to man. Foto SCANPIX

Men dette foregikk på Internett, ikke i papperavisen, og på mer lavmælt vis enn tidligere oppslag. Dagbladet ignorerte rapporter som pekte i retning av Jacksons uskyld fullstendig.

Statsadvokatens gjentatte utsettelser av en siktelse i saken, er ifølge rettseksperter en indikasjon på at man ikke har noen "smoking gun", altså et fellende bevis. Og sheriffens oppfordring om at andre potensielle ofre må stå frem kan også være en indikasjon på at aktoratet har en dårlig sak, sier noen jurister. Videre har rettseksperter kalt nye vendinger i saken "potensielt ekstremt skadelig" for aktoratets sak, og som "musikk for forsvarers ører".

Svekket troverdighet

Både den påstått misbrukte gutten og hennes mor skal ha uttalt seg på videoopptak, hvor de skryter over Jackson, og beskriver ham som en farsfigur. De har benektet, muntlig og skriftlig, at noe galt skal ha skjedd. Ifølge Jackson-leiren har moren vist seg uberegnelig helt siden i Februar, da hun skal ha sagt at hun kunne finne på "å gå til tabloidene med noen historier, hvis de ikke tok seg godt av henne." Det var på dette tidspunktet at Jackson hyrte kjendisadvokat og sedelighetseksperter Mark Geragos, fordi han følte seg truet av kvinnens trusler. Jackson-leiren hevder kvinnen ikke ville forlate Neverland, mens hun selv skal ha sagt at hun følte seg fanget.

Tabloidpressen har ukritisk slått opp at Jackson skal ha gitt en kombinasjon av sovepiller og alkohol til den 12 år gamle kreftpasienten, for så å ha forgrepet seg på ham. Kanskje burde journalister dobbeltsjekket historien om at Jackson skal ha servert en

Å henge folk ut som pedofile overgripere uten bevis burde ikke være noen spøk. Men det er det åpenbart for avisa Nordlys, som trykket en tegning av Jackson på fisketur med en babysmokk som agn på snøret.

cocktail, som i verste fall kan være dødelig for voksne, friske mennesker. Og rapporter om at guttens mor har vært involvert i to tilfeller av påståtte overgrep tidligere, har ikke vært av overveldende interesse for tabloidmediene. I 1998, mottok familien 137 000 dollar i en sak der moren hevdet at sønnen fikk en "vrikket arm, mareritt og psykisk påkjenning" etter å ha blitt tatt for nasking.

Moren anklaget også sikkerhetsvaktene for seksuelle overgrep. Og i en påfølgende skilsmisessak skal farens advokat ha sett ferdigskrevne manuskripter som moren laget til barna sine. Farens advokat hevdet moren løy om farens påståtte overgrep, og hadde en enestående evne til å få barna til å gjenta sine løgner.

Og ytterligere rapporter indikerer en manglende troverdighet hos moren. Så sent som i mai i år, skal hun ha skrytt av Jackson til sin skilsmisessadvokat. Det var ikke før i Juni at hun skal ha oppsøkt advokat Larry Feldman, mannen som representerte anklagende part i 1993-saken mot Jackson. Han skal ha sendt gutten videre til psykolog for å få behandling, og psykologen var da tvunget til å kontakte myndighetene om de påståtte overgrepene.

Disse rapportene har fått Jacksons advokat til å uttale at enhver som ikke tror at denne saken handler om penger, "lever i sitt eget Neverland". Siden begge sider i saken er opptatt av å påvirke potensielle jurymedlemmer, så vel som opinionen, bør alle vendinger i saken regnes som usikre.

Medieskandale

Måten tabloidpressen (I Norge, så vel som i England og USA) har valgt ut, presentert og vinklet ubekreftede rapporter har vært av en slik art at dekningen langt på vei har tatt form som en medieskandale. Dekningen påvirker naturligvis også juryen som enda ikke er plukket ut, og dette har også vært hevdet gjort med overlegg fra aktoratet og politiet sin side. Pressens fremgangsmåte

i denne saken stiller store spørsmål ved enhver borgers rettssikkerhet. Å blåse opp og henge ut en person for en avskyelig handling er ille. Å ignorere rapporter

VG og Dagbladets dekning av saken har vært så lat, spekulativ og ensidig at den oppfordrer til uthenging og forhåndsdomming.

som stiller tidligere oppslag i et vesentlig annerledes lys, er enda verre. En presse som rapporterer faktiske feil uten å gjøre noe for å rette opp inntrykket disse skaper, er noe som bør gjøre alle samfunnsengasjerte borgere meget betenkte.

Å henge folk ut som pedofile overgripere uten bevis burde ikke være noen spøk. Men det er det åpenbart for avisa Nordlys, som trykket en tegning av Jackson på fisketur med en babysmokk som agn på snøret. Denne type journalistikk kan ha en sterk påvirkningskraft på folk. Det er ikke uvanlig å høre folk å skrike "pedofil!" så snart Jacksons hyperstigmatiserte navn kommer opp. Og hvem vil vel gå inn i en platebutikk og spørre etter den siste singelen til en person som pryder all verdens avisforsider,

uthengt som en barneovergriper. Noen musikkutsalg har faktisk gått så langt som til å nekte å selge Jacksons musikk, og radiostasjoner nekter å spille den. Det vil bety massive søksmål fra Jackson-leiren, med mindre statsadvokat Thomas Sneddon har håndfaste bevis i saken. Har han ikke det, vil han trolig få sparken. Det gjør at denne saken er av ekstrem viktighet for alle involverte.

Den fjerde statsmakt

Alle borgere i et demokrati bør ha rettigheter som tilsier at man ikke blir hengt ut i pressen for de verst tenkelige kriminelle handlinger. Enten man er et kjent fjes, eller Ola Dunk. Pressen har 'Vær Varsom' plakaten for å veilede dem i deres arbeid. Det forutsetter at journalistene setter seg inn i den.

Fakta er at Jackson kan være skyldig, men utgangspunktet er at man ikke skal behøve å bevise sin egen uskyld. Blant annet fordi dette i mange tilfeller vil være umulig. Dessuten har indisier i saken pekt i retning av at Jackson er uskyldig, og utsatt for falske anklager, uten at dette har vekket tabloidenes interesse nevneverdig.

Medias kanskje viktigste samfunnsrolle er å opptre som den 4. statsmakt, altså en vaktbikkje som ser til at ikke den lovgivende, utøvende, eller som i dette tilfellet dømmende statsmakt opptrer på en måte som kan true enkeltborgernes rettigheter. Det er derfor media kalles den fjerde statsmakt. Dette er en av de viktigste forutsetningene for at et moderne demokrati skal fungere.

SELVSIKKERT KROPPSSPRÅK: Michael Jackson, verdens mest gjenkjennelige og fotograferte mann, etter å ha levert inn passet og betalt kausjon på 3 millioner dollar. New York Post beskrev Jackson som "scared out of his mind". Dagbladets overskrift var "Kjøpte seg fri".

Mediemord

Pressens fremgangsmåte i Michael Jackson-saken stiller store spørsmålstegn ved enhver borgers rettssikkerhet. Nå har radiostasjoner og musikkutsalg begynt å bannlyse artistens musikk.

Kildekritikk og generelt omsyn til borgerretter har vært underordnet kommersielle hensyn i tabloidmedienes dekning av de nye anklagene mot Jackson. Hva betyr vel den slags når man kan henge noen ut på forsidene som pedofil? For tabloidpressen har, med dollartegn i blikket, gått så langt som til å trykke usannheter på sine forsider, uten senere å dementere det.

VG og Dagbladets (så vel som andre tabloi-

ders) dekning av saken har vært lat, ensidig og spekulativ. Dekningen er av en sånn art at den legitimerer, ja faktisk oppmunter til, forhåndsdomming og uthenging.

Medieløgner

VG slo opp razziaen med krigstyper og ekstreme nærbilder av Jacksons øyne, nese og munn i den verst tenkelige belysning over en hel side. Kort tid senere skrev de på forsiden at politiet hadde beslaglagt kjær-

lighetsbrev skrevet av Jackson til gutten. Da dette kort tid senere ble avkreftet, blant annet på Fox News, valgte VG å unngå det, ved å skrive – i en bisetning neste dag – at brevene hadde forsvunnet på mystisk vis. Reporter Diane Diamond hevdet på CNNs "Larry King Live" å vite med sikkerhet at disse brevene eksisterte, uten å ha lest eller sett dem.

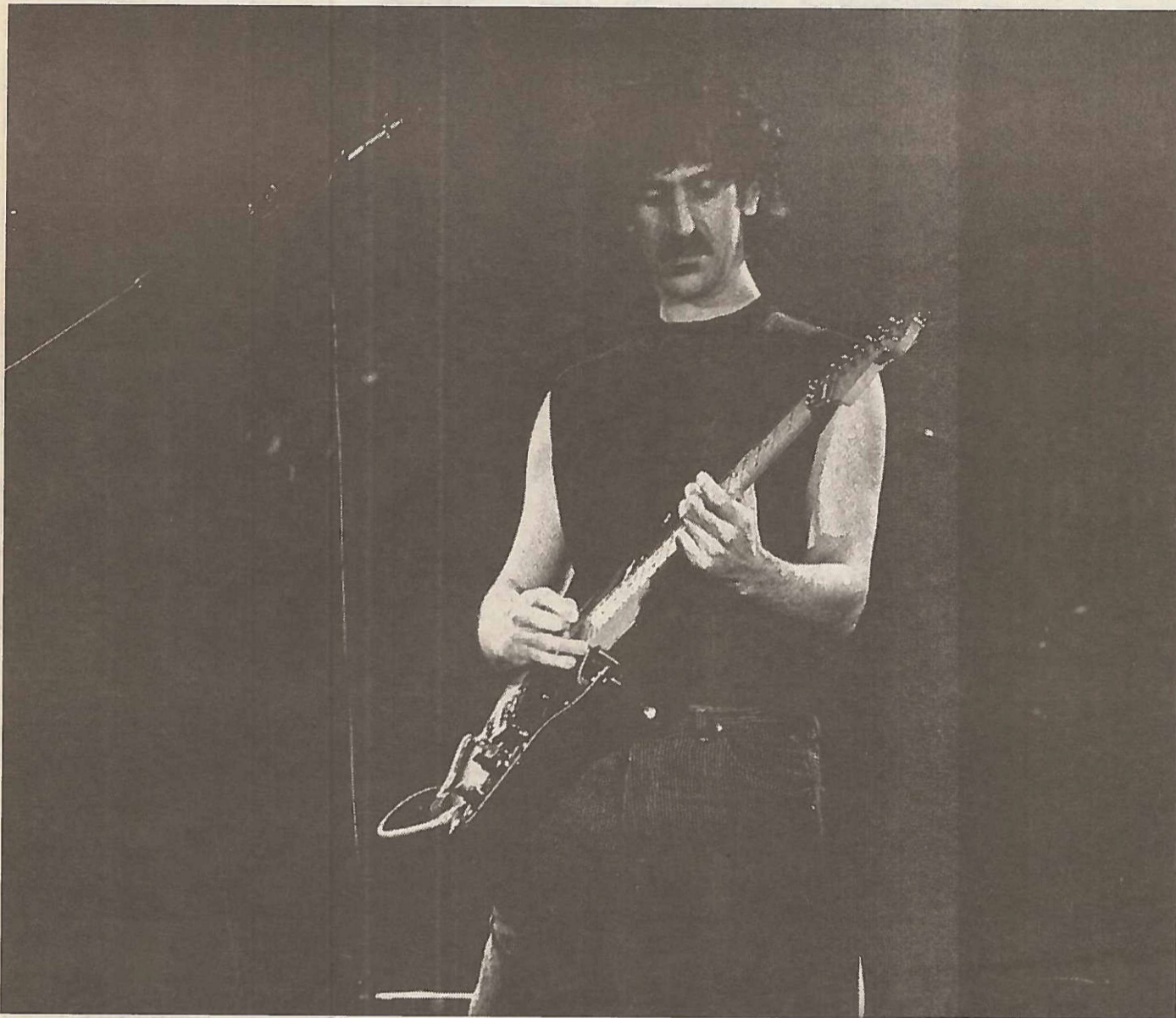
Videre ble Jackson i tabloidene rapportert å

ha vært hysterisk på flyet til arresten, men da et hemmelig videoopptak motbeviste dette, var tabloidene uvanlig lite interessert i lage oppslag av saken. Fox News beskrev Jacksons oppførsel på videoopptaket som "calm, often smiling and laughing". VG beskrev nå Jackson som "intens".

Dagevis etter at nyhetene var tilgjengelig for selv en middelmådig journalist, trykte VG saker som gikk imot det ensidige hardkjøret de hadde lagt opp mot Jackson.

1940 - 1993

LEGENDEN: Fra en av Frank Zappas siste konserter i Norge, tidlig åttital.

vekk. Zappa benyttet håndplukkede virtuosser som George Duke, Ian og Ruth Underwood, Terry Bozzio, Vincent Colaiuta og Steve Vai, og forventet intet mindre enn 100% innsats. Ikke bare skulle de mestre instrumentene sine perfekt, de skulle presse seg selv til det ytterste også som entertainere. Enkelte hadde problemer med Zappas metoder, men de fleste så nok nødvendigheten og nytteverdien i det. Deriblant George Duke, som da han kom med i bandet var en høyt utdannet pianist med ganske rigide forestillinger om musikk. Zappa tvang ham til å spille stupide melodilinjier som i Dukes forestillingsverden lå langt under hans verdighet. Duke, som hverken ville synge eller spille synthesizer, endte som en av Zappas aller fineste sangere og synth-virtuosser (sjekk *Roxy & Elsewhere* og *One Size Fits All*). Selv mente Zappa at hans band var den beste musikk-skolen som fantes, at musikerne fikk ti ganger bedre betalt enn de fortjente og at de egentlig burde betale for å få være med.

Grådige mekanikere

Zappa hadde jevnlig sammenstøt med klassiske orkestre gjennom sin karriere. Erfaringene var stort sett ubehagelige. Ut over 1980-tallet fikk han mer gehør for sin musikk i "seriøse" kretser, mye takket være Pierre Boulez' innspilling av Zappa-komposisjoner, uten at det gjorde ham mer vennlig innstilt til orkestermusikerne og deres fagforeninger. Han kalte dem "en gjeng grådige mekanikere".

Men i 1991 ble Zappa kontaktet av det tyske samtidsmusikkensemblet Ensemble Modern, som ønsket et samarbeid. Zappa likte ensemblets tilnærming til musikken, de gikk sammen og resultatet var en serie konserter i Europa i 1992 og to album: *The Yellow Shark* og *Everything is Healing Nicely*. Medlemmer fra ensemblet medvirket også på *Civilization Phase 3*. For den alvorlig syke Zappa var dette en stor opplevelse.

Artisten

I Norge er Zappa best kjent for hitlåten "Bobby Brown Goes Down" fra albumet *Sheik Yerbouti*. For oss som kjenner ham litt bedre, og for de som har opplevd ham live, står han som en entertainer og musiker av eksplosivt kaliber. En konsert med Frank Zappa var som en kryssning mellom teater, sirkus, ekstreme instrumentale prestasjoner og humoristiske, ofte saftige tekster. Aftenpostens Tor Marcussen skrev etter Zappas siste opptreden i Norge i 1988 følgende: "Som et moderne Spike Jones-orkester gikk Zappa løs på jazz, rock, reggae, country og "seriøs" musikk med en vidløftighet og et engasjement som var Muppets-orkesteret verdig. Jeg tror aldri jeg har hatt det så morsomt på en konsert noen gang."

Zappa underholdt, provoserte og engasjerte. Iblant dirigerte han publikum i allsang (han kunne dele publikum i fem og be dem synge henholdsvis "Harbor Lights", "In-A-Gadda-Da-Vida", et tema fra "Vårøferet", preludiet til "Lohengrin - Akt 3" og "Ave Maria", samtidig), han tok folk opp på scenen og arrangerte dansekonkurranser eller sexyld-konkurranser. Han kastet grønnsaker og sprutet krem på publikum, og skjelte dem ut hvis de ikke oppførte seg ordentlig. Som regel gikk det bra, men ved et par anledninger kom det til opptøyer. Verst var det på Sicilia i 1982, hvor en konsert endte med skuddvekslinger mellom publikum, hæren og politiet.

Arven etter Zappa

Zappas musikk er et blendverk av ulike musikalske stilarter. Ikke bare gammel R&B og nyere klassisk musikk, men også elementer fra nyere populærmusikk, jazz, reklamemusikk, punk og folkemusikk. På en plate dukker temaet fra Stravinskij's "Soldatens Historie" opp midt inne i en poplåt og på en annen dukker "Louie Louie" opp i et "seriøst" orkesterstykke. Alt med den største selvfølgelighet.

Tekstene er et kapittel for seg. De

spenner fra samfunns satire til filosofiske refleksjoner til folkløriske låter med basis i episoder "på veien". De syrlige og treffende satirene og låter med seksuelle under- eller overtoner bidro til at amerikansk radio ikke ville spille musikken hans. Han er blitt anklaget for å være kvinnehater, homofob og antisemitt. Han kalte seg selv journalist og avfeide anklagene om antisemittisme med at "jødiske prinsesser faktisk finnes" (sjekk "Jewish Princess" fra *Sheik Yerbouti*).

I dag ivaretas arven etter Frank Zappa på det materielle plan av kona Gail og The Zappa Family Trust. På det musikalske plan har han mange arvtakere, som for eksempel Jaga Jazzist (selv om de ikke innrømmer at de er en blek etterligning av *The Grand Wazoo*), Mr. Bungle, Jono El Grande og Acid Mothers Temple & The Melting Paraiso U.F.O. Men om de er aldri så gode, befinner de seg bare i utkanten av Zappas univers, hvor vibrasjonene fra *The Big Note* knapt nok merkes og hvor man fremdeles ikke er kommet lengre enn til å velge hvilken streng man vil spille på.

Tekst CALVIN KROGH
Foto KNUT FJØRTOFT

For utfyllende lesning:

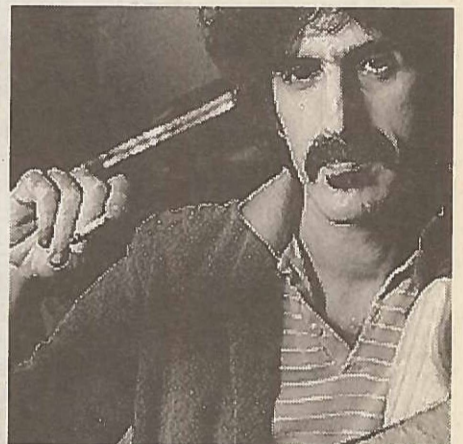
Frank Zappa: *The Real Frank Zappa Book* (1989)
Ben Watson: *Negative Dialectics of Poodle Play* (1994)
Richard Kostelanetz: *The Frank Zappa Companion: Four Decades of Commentary* (1997)

Se også:

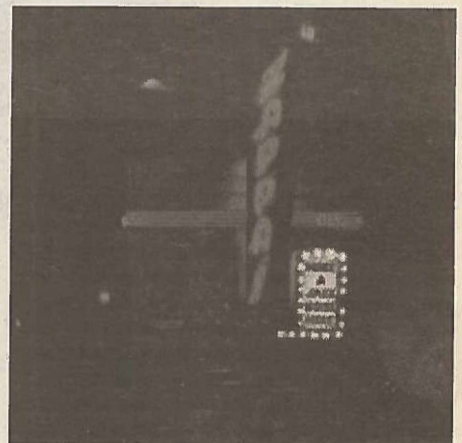
www.zappa.com
www.planetzappa.com

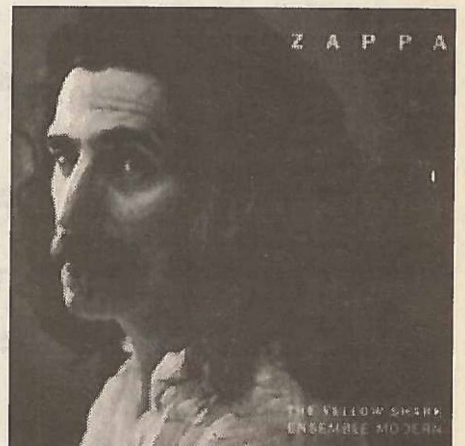
The Grand Wazoo (1972)

Shut Up 'n Play Yer Guitar (1981)

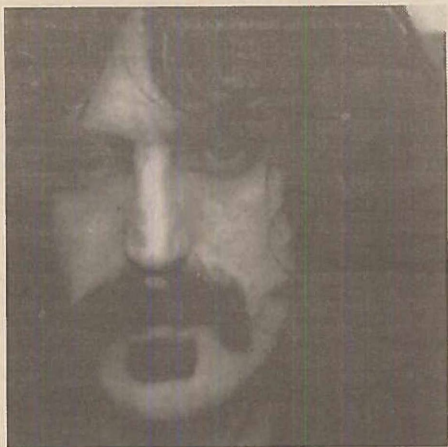

Make A Jazz Noise Here (1991)

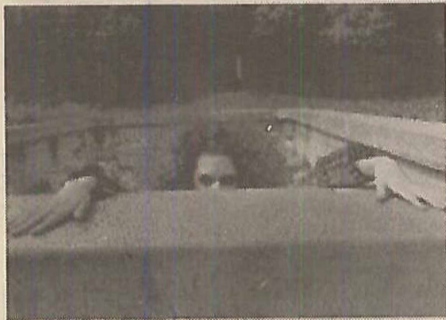
The Yellow Shark (1993)

Apostrophe(') (1974)

FRANK ZAPPA

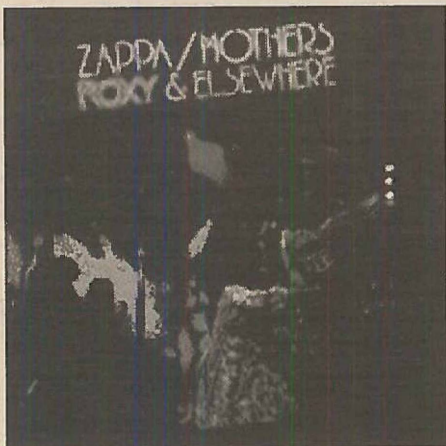

HOT RATS

Hot Rats (1969)

We're Only In It For The Money (1968)

Roxy & Elsewhere (1974)

Frank Zappa

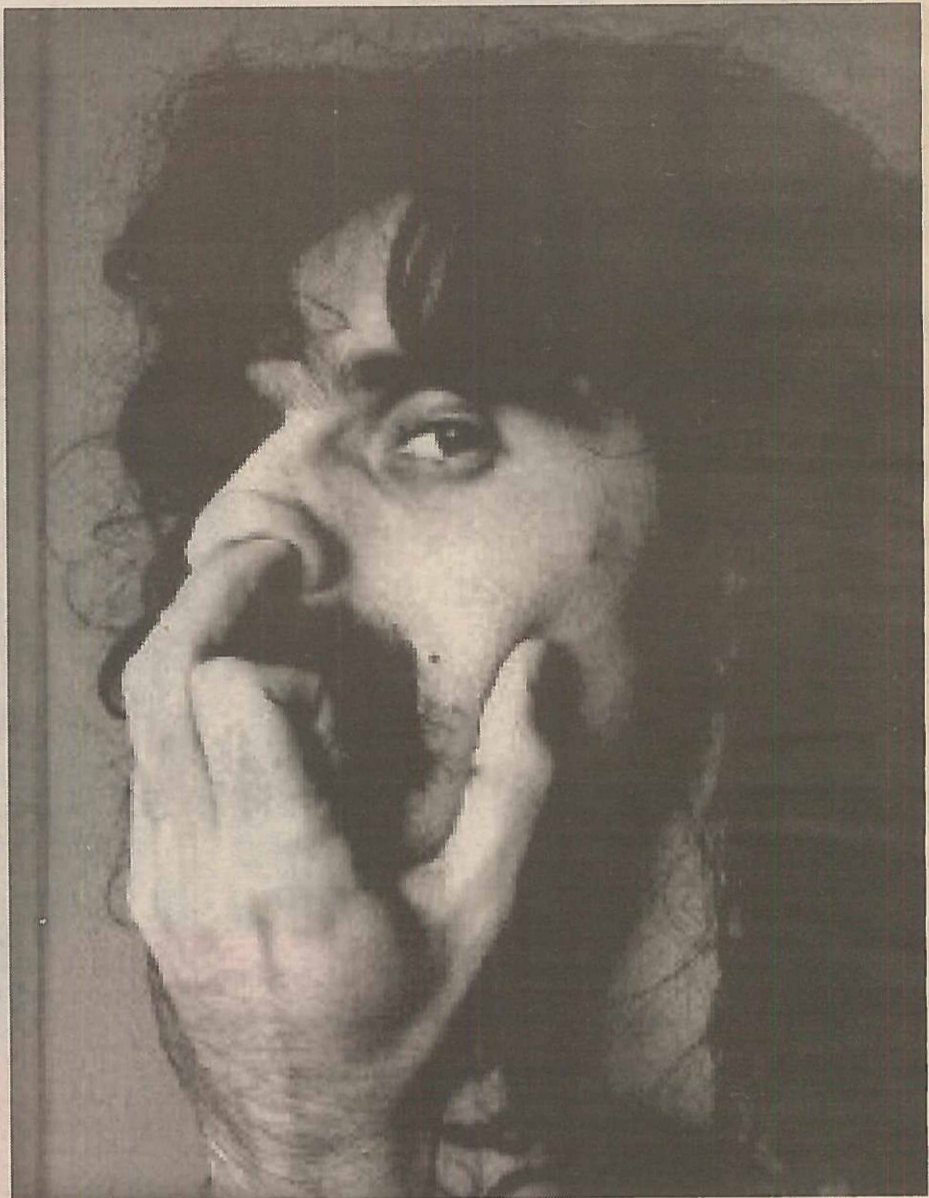
Da Frank Zappa døde 4. desember 1993, mistet vi en av det forrige århundres viktigste og mest markante personligheter innen musikken. Tomrommet lar seg vanskelig fylle.

Frank Vincent Zappa jr. ble født den 21. desember 1940 i Baltimore, Maryland. Han var eldste sønn av en gresk-arabisk-siciliansk historielærer/meteorolog etc. og en fransk-italiensk husmor. Senere giftet han seg med Adelaide Gail Sloatman, som han fikk barna Moon Unit, Dweezil, Ahmet Emuukha Rodan og Diva med. Han var glad i stekt mat, espresso og sigaretter av merket Winston. Han holdt seg unna alkohol og narkotika, men var en stor arbeidsnarkoman. Han døde av prostatakreft.

Og så, til verket:

I barndommen var Frank Zappa mest opptatt av kjemi og sprengstoff, og han likte å tegne og male. Blant sine første musikalske minner nevner han selv å ha hørt noe arabisk musikk i fireårsalderen. I tenårene lyttet han særlig til R&B og artister som Johnny "Guitar" Watson, Howlin' Wolf, Muddy Waters og Clarence "Gatemouth" Brown. I tillegg elsket han Igor Stravinskij, Anton Webern og Edgard Varése. Tolv år gammel begynte han å spille trommer og han tok et kurs i orkesterperkusjon. I fjortenårsalderen begynte han å komponere små stykker for kammerorkester og i årene som fulgte spilte han i ymse R&B-band (blant annet sammen med high school-kameraten Don van Vliet, senere kjent som Captain Beefheart), samtidig som han skrev orkesterstykker og leste musikkteori, harmonilære og komposisjonsteknikk.

Han markerte seg tidlig som komponist, om enn ikke med stor suksess. Iblant fikk han anledning til å høre sine orkesterstykker fremført. Atten år gammel skrev han musikken til en lavbudsjett westernfilm, *Run Home Slow*, og to år senere gjorde han musikken til en annen lavbudsjett westernfilm, *The World's Greatest Sinner*. Med PAL Studio i Cucamonga som base skrev og produserte han poplåter for band som The Rotations, The Pauls, The Heartbreakers og Baby Ray & The Ferns. I 1964 kjøpte han PAL Studio og omdøpte det Studio Z. Etter overtakelsen

GULL: Zappa i velkjent positur.

jobbet han dag og natt med sine musikalske eksperimenter. Samme år ble det imidlertid satt en stopper for hans virksomhet i Cucamonga, da Zappa og en venninne ble arrestert for å ha laget en erotisk lydteppe. Zappa ble dømt til seks måneders fengsel, hvorav ti dager ubetinget, samt tre års prøvetid. Studio Z ble jevnet med jorden.

Gjennombruddet

Etter sine ti dager i San Bernadino County Jail kom Zappa i kontakt med et band kalt The Soul Giants, som bestod av (Baby) Ray Collins, Roy Estrada, Jimmy Carl Black og Dave Coronado. Gitaristen deres hadde forlatt bandet etter en slåsskamp med Collins, og Zappa overtok jobben. Repertoaret bestod av kjente poplåter som "Louie Louie", "Woolly Bully" og "In The Midnight Hour". Rollen som coverartist hadde han spilt før, som gitarist i Joe Perrino and the Mellotones. Den gangen hadde det endt med at han stakk gitaren under sofaen og lot den ligge i åtte måneder. Han ønsket neppe noen reprise på det.

Han klarte å overtale bandet til å prøve ut noe originalt materiale, slik at de kanskje kunne få en platekontrakt. Coronado stakk halen mellom bena og stakk. Han fikk rett i at det ble vanskeligere å finne arbeid, men etter noen harde måneder fikk de napp likevel. Høsten 1965 undertegnet bandet – som nå hadde skiftet navn til The Mothers – sin første platekontrakt. Albumet *Freak Out!* ble sluppet i juli 1966, og det skapte furor. En anmelder, Bob Levinson, skrev: "Med stemmer som burde gjøre en bakgårds katt (...) til skamme har disse "mødrene" kastet bort to plater og et ubeskrivelig smakløst platecover ved å spille inn åtti minutter rent søppel. (...) En hel side av albumet er viet til en serie lyder som høres ut som en flokk halvslaktet kveg, under den klassiske tittelen "The Return of the Son of Monster Magnet".

Zappa hadde klart å overtale MGM til å la ham styre markedsføringen. Han

brukte undergrunnsaviser og andre obskure medier, og designet selv annonser og pressepakker. På denne måten fikk han profilert bandet som noe fullstendig annerledes og han nådde frem til de målgruppene han ønsket. En annen grunn til å velge denne fremgangsmåten var kostnadene ved det. Siden produksjonen av *Freak Out!* hadde sprengt alle budsjetttrammer og fordi Zappa insisterte på å gjøre et dobbelt album, hadde noe av markedsføringsbudsjettet gått med til plateproduksjonen.

The Mothers of Invention (de siste to ordene ble lagt til etter press fra MGM) var nå en etablert del av musikkscenen i LA. De reiste på sin første USA-tur i 1966 og høsten 1967 tok de for første gang turen over Atlanteren, med *Freak Out!* og deres nye album *Absolutely Free* i kofferten.

Bandlederen

Da The Soul Giants sa seg villig til å prøve noe nytt, forlangte Zappa at de lot ham ta kontrollen over bandet. Han satte dem på fast lønn, ga dem beskjed om å la hår og skjegg vokse, kjøpe utfrika klær, holde seg unna narkotiske stoffer og holde kjeft overfor pressen. Han innførte streng øvingsdisiplin og kunne ofte fremstå som usympatisk i sin streben etter det perfekte musikalske uttrykket.

Det kom ut fem album med den opprinnelige besetningen, som stadig ble utvidet. De hadde for lengst oppnådd kultstatus og en betydelig tilhengerskare da Zappa i 1969 bestemte seg for å oppløse bandet. Senere samme år utkom hans andre soloalbum, *Hot Rats*, en av Zappas mest populære plater noensinne. *Hot Rats* brøt fundamentalt med den psykedeliske, dadainspirerte stilen man kjente fra platene med The Mothers og skuffet nok mange fans med sitt jazzaktige, rimelig lettfordøyelige repertoar. På den annen side kom det jo nye fans til.

Det tok ikke lang tid før Zappa satte sammen et nytt Mothers of Invention, og i årene som fulgte skiftet besetningen stadig

NATIVE FOREIGNER: Ellen Marie is from Minneapolis, but currently lives in Tromsø with her family.

– Same story, different continent

Roots

During the emigrations from Scandinavia to the USA, many Saamis were among those who moved across the Atlantic. They often settled in Midwestern communities where the majority consisted of Norwegians and Swedes. Though these Saamis didn't have Scandinavian authorities suppressing them anymore, they were still seen as a low-status group in many Scandinavian-American societies. The way they dealt with this suppression was much the same as the Saami back home: For the sake of their children, they hid their origin. Today, however, there is a small but important awakening on the other side of the Atlantic.

– **PEOPLE IN THE MIDWEST** love to think about themselves as Scandinavian - Norwegian or Swedish that is - but there's very little talk and knowledge about the Saami, says Ellen Marie Jensen.

She's from this region herself, Minneapolis to be more precise. It's been nine years since she found out about her roots. That put her on a track which has now led her to Tromsø, where she lives with her

– I remember, when I was a kid, someone told me **"You look like a Laplander"**. I'd never heard the word before, so I assumed it meant **"Norwegian"**,

domestic partner and two children, taking the Master Degree in Indigenous Studies.

– I remember, when I was a kid, someone told me **"You look like a Laplander"**. I'd never heard the word before, so I assumed it meant **"Norwegian"**, she laughs. – Us in the younger generation didn't know about the Saami at all, though there were small *hints* that we were different, all around us. For example that we didn't at all have the **"Germanic"** look that's so stereotypical for Scandinavian-Americans. I remember hearing a story from another American of Saami decent who said her grandma used to worry about her about playing too long in the sun, because their skin would get suspiciously dark: **"I don't want you looking like a little Indian"**, she would say.

ACCORDING TO ELLEN MARIE, the Midwestern process of assimilation was very similar to that in Scandinavia:

– The old ones always said that our family was from Norway, but nothing more. Maybe they'd also specify that we were from **North Norway**, or that we were **"mountain people"**. And that was it.

– Later in life, many elders would feel they had to tell their children about their Saami ancestry before they died. That's one reason an increasing number of Americans are becoming conscious of their Saami heritage.

But there are also cases where people start researching on their own initiative, the interest being triggered by chance, so to speak.

– Let's say you're in your **"Norwegian"** grandparents' attic, and you start finding Saami boots, knives and such. You think **"What's this, it looks Indian"**. That makes you want to do some research, and suddenly you're finding out stuff about yourself that you're quite surprised nobody had told you.

HERSELF, SHE FOUND OUT BY CHANCE, which is not uncommon. But her experience still deviated from the norm in some important ways:

– While others had to relate to grandparents, it was my *father* who was from Norway. I'd also lived some of my first years in Lambertseter, and been a Norwegian citizen since that. So I'd always identified with Norway, I was very proud of that **"other homecountry"** which I'd romanticized as a peaceful, well-functioning social democracy that'd never colonized anyone.

This image started changing when Ellen Marie watched the Lillehammer Olympic Games' opening ceremony together with her father. This ceremony featured quite a few Saami cultural events, among others a performance by the now late joiker Nils Aslak Valkepää. Ellen Marie wasn't quite sure what she was seeing.

– **THIS WAS DEFINITELY NOT NORWEGIAN**, I could see that. So I asked my father what was going on.

Her father then told her briefly about the Saami people, and just mentioned as a **"by the way"**, that their family had a bit of Saami in them. This came as quite a shock to Ellen Marie, not only did she learn something very new about her **"other homecountry"** but also that she was probably part of it.

– After that, I kind of chased him around the house a bit for not telling me sooner. And I asked him all kinds of questions, but he didn't know much and was kind of surprised I found it to be important. One of the first things he said, was that I shouldn't get *all New Age'y* about this

CONCERNING THE SO-CALLED NEW AGE THING, Ellen Marie thinks her father was very right:

– You see, in the United States, many have this desire to **"put on culture"**, she explains. – It's like **"Yes, I might be a white middle-class American, but my grandparents were poor Irish peasants. So I'm not all that boring"**...

– There are some non-Natives who don't want to see themselves as anything *but* US-American, but there are also many who have this need to find out **"where they're from"** to feel special. And there's some of that when it comes to the American Saami as well.

Ellen Marie claims many over-identify with all things Saami in the beginning, but for most people it's just a phase. It becomes *new-age'y* when it doesn't stop, and goes

speculative:

– **"I've found a Saami knife in my grandma's attic, therefore I am a Saami. I am a Saami... so I might descend from a shaman. I probably descend from a shaman... therefore I am psychic!"** And so on, and so on, sighs Ellen Marie.

– I just want you to know we're not like that: Most of us are well informed and down to earth, but some romanticize it. That's just the **"Pathetic American Searching For Roots Syndrome"**.

THE DAY AFTER THE OLYMPICS OPENED, Ellen Marie went to the library trying to find out more about the Saami, but there was no literature on it. The same day however, at the restaurant she worked, she told some co-workers about what had happened - and got a somewhat unexpected reaction.

– This one woman just *hugged* me and said **"I knew it!"** It turns out she was of Saami descent, and had thought from the look of me that I was too. But she'd decided not to bring up the subject. Now that I'd done

The color code doesn't fit over here. Some people can't see that there's racial oppression, if it's done against someone who doesn't look all that different.

it myself, she told me about two American Saami publications - *Báiki* and *Árran* - that proved quite helpful in finding out more.

Through her research, Ellen Marie found quite a few hints that there was probably more than **"a bit of"** Saami in the family. There were the old photos of relatives and ancestors with high cheekbones, dark complexion and other stereotypical traits. There were the stereotypical Saami names that so many of her ancestors carried. It was the fact that her entire family had been of the *laestadian* religion, a Pietist movement that particularly attracted Saamis and Kvens - the latter being another suppressed northern people.

But she kept being skeptical, and wasn't really sure about how much Saami there was in the family until the summer of 2000. That was when her somewhat scattered family visited the **"clan's"** homeplace *Øksford* in West Finnmark.

– **THE FIRST THING I NOTICED** was that everyone there had the stereotypical **"non Germanic"** look, but that wasn't the most important thing. What mattered most was that I met a great uncle of mine who still lived there, and asked him a few questions. In a nutshell, my uncle would say that we're not Saami, but then he would *contra-*

dict himself.

Ellen Marie's uncle would say that when he was young, he spoke Saami until the school system beat it out of him. He would talk about the traditional way the family lived, which was pretty much stereotypical Coast Saami.

– So basically, he would say that everything in their life had been Saami but he'd still insist the family was not Saami. I got the feeling he wanted to *protect* me from some sort of burden, but I insisted on finding out more.

NEXT SUMMER SHE WENT TO ØKS-FJORD ALONE, to talk with her uncle again.

– That's when he told me about the experiences that had made him stop speaking Saami. He almost cried when talking about it, but this time he also seemed kind of glad that it was important to me.

THE FAMILY GATHERED AGAIN in Denmark, 2003, for the birthday of Ellen Marie's grandmother. Some cousins of her from Switzerland had come there for the occasion, and Ellen Marie talked with them about their Saami ancestry. The grandmother overheard them, and the same night she took her father aside to talk with him. – She told him the story of how and why our family **"quit being Saami"**. She felt she could confirm it now that the family had found out anyway, and accepted it. That's when it's became official, so to speak, she smiles.

SO NOW SHE'S STUDING THE HISTORY of her own people at the University. – I'm focusing on Saami resistance during WWII. I'd never heard anything particular about it, but I thought that as long as you're not downright collaborating, you'll be resisting in *some* way. When I did some research, I found that there's quite a story to be told - how the nomads transported refugees across the borders and such.

According to Ellen Marie, the general lack of knowledge concerning the Saami also stretches into the academic USA. She thinks the problem is not just lack of knowledge, but there's also a general US-American problem to *understanding* the Saami, caused by a phenomenon she refers to as **"the colour code"**.

– Americans have coded racism in red, black, white. That works fine in the USA, but in Europe and the rest of the world it's a whole different thing. The color code doesn't fit over here: Some people can't see that there's racial oppression, if it's done against someone who doesn't look all that different. This makes it troublesome for us to really understand colonialism and related subjects.

So to the USA, Saami history might not only be interesting for those of Scandinavian descent, but for generally improving the understanding of racism and colonialism.

Tekst & Foto MIKKEL BERG

Ikke lett å være nisse på Vestlandet

I Florø ble en nisse overfalt av en guttebande i 12-13 årsalderen. Nissen sier han føler seg dum. – En nisse kan ikke ta igjen selv om han blir slått. Det hadde ikke akkurat tatt seg ut om jeg hadde dengt løs på guttene med nissestokken min, sier han. Også i Førde har det vært en voldelig adventstid da en 13 år gammel gutt tillot seg å klappe nissens medbrakte høne. Nissen ble sinna og tok kvelertak på gutten, melder Aftenposten.

Sven O. blir superhelt

Sven O. Høiby blir å finne i tegneserie også nå. I tegneserien må Høiby trå til som superhelt i kongekrone og kappe for å redde Se og Hør, som er i mangel på stoff, opplyser VG. Men Mette-Marit får ikke Se&Hørs Knut Haavik noe nytt om. «Hvordan i huleste skal jeg vite det? Til og med Askepott og den onde stemoren har et bedre forhold enn det vi har!» utbryter serie-Sven O til Fædrelandsvennen.

Den viktigste julekonserten

RADBREKTE JULESANGER: The Source, Divisjonsmusikken i Harstad og opera-diva Anne Lise Berntsen inviterer til en julekonsert du aldri har opplevd maken til.

konsert Frijazz-kvartetten The Source og Divisjonsmusikken i Harstad inviterer til et juleshow du aldri har sett maken til. Julesangene du har et kjent forhold til, flettes ny drakt og du kommer garantert til å hoppe i stolen både en og to ganger. Med seg som gjestevokalister har de operasangerinnen Anne Lise Berntsen, Marvin Charles og Raj-sangeren Cheb Hecine fra Algerie. Det blir julesanger snudd på hode og fremført på en måte gjør at man sannsynligvis får en ny oppfatning av disse. Har man et anstrengt og negativt forhold til fenomenet julesanger, kan dette bli snudd til noe positivt. Og er man skeptisk til frijazz, korpsmusikk, opera og raj-musikk kan kombinasjonen av dette føre til at man også ser på det i nytt lys.

Konserten finner sted i kulturhuset onsdag 3. desember og er basert på juleplate The Source of Christmas som The Source ga ut i 1995. Året før ga de ut genistreken Olemanns kornet der storheter som Thelonius Monk, Charles Mingus og Ornette Coleman blir hyllert i låttitlene. Vi oppfordrer alle stu-

denter og andre dødelige som ennå har råd, å dukke opp. Det blir garantert en konsert man ikke vil glemme med det første. Førti mennesker på scenen kan forandre ditt forhold til julesanger totalt.

The Source of Christmas med The Source og Divisjonsmusikken i Harstad fremføres i Kulturhuset onsdag 3. desember kl. 19.30. Studenter og Jazzklubbmedlemmer betaler 100 kroner. De andre betaler 150 kroner

Tekst GLENN FAGERVIK

forfatteren studenten

Foto ANDREAS MYRVOLD

Steinar Skaug (21), første semester bachelor i sosiologi.

Hva har du gjort den siste uka?
Vært på konsert med Turboneger og lest til eksamen. Klippa håret, og dessuten har jeg sett Finding Nemo tre ganger på DVD. Jeg prøver jo å bli en ganske stødig student, og derfor bruker jeg den ledige tiden jeg har til å lese. Konserten var et høydepunkt, og jeg lot meg fascinere av ei 40 år gammel dame som var minst like vill som de fleste 20-åringene tilstede. Alt går i ett for tiden, så det er vanskelig å huske hva som skjedde når, eller om jeg i det hele tatt har vært med på det sjøl.

Skjedd noe spennende siste døgnet?
Satt hjemme på felleshuset og så på film, Natural born killers. Spiste middag hos noen venner på Bjørklund, og de har sinnsykt god mat. var på julegrantenning. Jeg har sovet, og vært fem minutter på lesesalen.

Den siste timen?
Vært på Universitetet, vekt Andreas, sittet og lest gamle Donald blader. Historien "Donald Duck – Eksperten" en historie der han er blomsterekspert, og vi har diskutert hva slags yrke han pleier å ha. Tatt en Donald-test, "Er du letturt"

Resultatet?
Jeg er en gladlaks som du ikke lurert uten videre, og derfor er jeg ganske nedtrykt over at jeg endte opp som "Du er litt naiv, men har fantasien i behold"

Fremtidsplaner?
Jeg tenker å gjøre ferdig utdannelsen her i Tromsø, for her trives jeg godt. En kamerat av meg og faren min overtalte meg til å flytte hit, og det har jeg ikke angra på. Om ting går bra blir jeg vel kanskje rockestjerne også, hehe...kanskje en karriere som triangelspiller.

Hva slags type studenter identifiserer du deg med?
De fleste. Har kontakt med både jus- og sosialantropologi studenter, og jeg er uansett interessert i mennesket i seg selv, ikke hva de studerer. Jeg identifiserer meg spesielt med folk som har skjegg, sånn som for eksempel faren min.

Og ellers...?
Eeh...eeh... Jeg hater sånne spørsmål men du kan jo si at jeg ser etter en leilighet med minst 2 soverom, gjerne flere, nær sentrum. Vi tenker på å starte et lite kollektiv, det er jo så mange hyggelige folk i studentheimen ute på Kvaløya der jeg bor nå.

Tekst ANDREAS MYRVOLD

EKSTREMT: Taakeferd har med sin nye besetning gått i en mer brutal musikalsk retning.

Foto KNUT EILERTSEN

På tåkeferd i Collosseum

konsert Torsdag 4. desember har konsertstedet Collosseum gleden av å invitere til metallkveld med Stuffed Rabbit og Taakeferd. Stuffed Rabbit spiller hardcore med solide metallelementer.

Taakeferd spiller fortsatt svartmetall, men nå i en mer ekstrem form enn tidligere. Tempoet har økt og musikken har blitt mer brutal på alle måter. Det er bandets første konsert med sin nye besetning. De har tidligere blitt nektet spillejobber på noen konsertsteder i byen på grunn av mistanker om ytterliggende holdninger. Noe som i ettertid har vist seg å ikke stemme. Så det er bra at det finnes noen steder som har en scene som de kan boltre seg på.

Collosseum prøver å gjøre det mer åpent for metallband i Tromsø. De har en bra scene, som huser det meste fra pop, hip-hop

til metall av det ekstreme slaget. I helgene er det diskotek og i ukene et variert konsertprogram.

Vi anbefaler alle som liker noen form for metall til å dukke opp på Collosseum denne torsdagen. Det kan bli en hard og brutal kveld.

Stuffed Rabbit og Taakeferd spiller på Collosseum torsdag 4. desember. Det koster 60 spenn.

Tekst GLENN FAGERVIK

Kven Ari Behn
Kva Boksignering, Akademisk Kvarter
Når Fredag den 21. november, kl. 13.00.
Kvifor "For å treffe lesere å snakke med dem."

– Er det en forutsetning å ha reist mye for å skrive en reiseroman?

– For meg var det det. Mitt universitet er å reise, møte folk, se andre kulturer. For meg er det viktig å være der for leseren – å kunne oppleve det jeg skriver, få en autensitet i språket. Men jeg har sans for all mulig litteratur, jeg. Jeg sier ikke at dette er en oppskrift.

– Hvorfor bruker du fire år på å skrive hver roman?

– Man trenger ikke å bruke så lang tid, men jeg gjør da det. Jeg har en sånn fire års-syklus, men forhåpentligvis tar det ikke så lang tid til neste bok.

– Har du lest Aphra Behn, en engelsk kvinnelig dramatiker som levde på 1700-tallet?

– Heheh... Det er morsomt at du spør meg om det. Det er veldig morsomt. Da jeg besøkte Paul Bowles spurte han meg om det samme og da jeg sjekket det opp viste det seg at jeg faktisk er i slekt med henne på morsiden.

– Ari er vel ikke så veldig vanlig navn i Norge, er det vel?

– Ari er norrønt, det er egentlig Are, men mamma ville jeg skulle hete Ari. Ari er den norske versjonen av Are.

– Synes du kritikere dine har vanskeligheter for å skille mellom person og verk?

– Nei, jeg synes ikke det. Det er helt greit at folk har ulike meninger. Jeg tenker ikke at de dømmer meg på den ene eller den andre måten. Kritikere er også lesere og kritikere er en del av den litterære verden. Sånn er det bare. Hvis jeg begynner å tenke på slikt, så er jeg ferdig.

– Hva synes du om OL i Tromsø?

– Det er ikke noe dum idé.

– Lillehammer er kanskje oppbrukt?

– Nei, det har jeg ikke sagt, hehe.. Det er veldig vakkert her.

– Er Tromsø et inspirerende sted å bosette seg på for en forfatter?

– Ja, selvsagt. Jeg har et romantisk og poetisk forhold til byen. Jeg er jo halvt nordnorsk selv, og har en veldig sterk hjemfølelse til byen.

Tekst EIVIND BIERING-STRAND & SIAN
CONSTANCE O'HARA
Foto SIAN CONSTANCE O'HARA

Hvor mange fisk tilsvarer ei lyspære?

Det meldes fra den store verden at et selskap i Texas har patentert sjølysende gullfisk – såkalte *Glofish*. Dette er en art av sebrafisk som har fått spleiset inn gener fra sjøanemoner, opprinnelig er den designet ved National University of Singapore, for miljøformål: Den opprinnelige varianten lyser bare når den kommer i kontakt med visse giftige kjemikalier og skulle brukes til å kartlegge forurensing. Men nå har det altså blitt utviklet en art som lyser hele tida, til kommersielt salg. Noe å tenke på for deg som ikke kan betale strømregninga?

Thanksgiving på flaske – Kalkunbrus

Har du planer om å feire Thanksgiving, men ikke tid til å steke kalkunen? Da kan Jones Company's nye "kalkun-brus" være tingen. Selskapet produserte nylig 6000 flasker av brusen, som blir beskrevet som noe av det kvalmeste og ekleste i manns minne, og la dem ut for salg på internett. Alt ble revet vekk i løpet av få timer. Men fortvil ikke - mer er på vei, forsikrer Jones, ovenfor USA Today.

Ab via

Overraskende trenørvalg

Etter det Ab vias sportsredaksjon erfarer har Jarle Aarbakke søkt på jobben som landslagssjef. Han skal etter sigende bli ansatt som manager, mens politisk kommentator i Dag og Tid, Per Anders Todal blir å regne som nynorsktrøner for laget. – Me ser fram til denne hugleiken, sier Todal i en pressemelding. Dagbladet lanserer samtidig Audhild Gregoriusdatter Rotevatn som saftblender. – Damn, sier avtroppende redaktør i Utopia, Eirik Bjørnulfson Berggytt, i en kommentar. Hun skulle jo overta min jobb, klager han.

Bekymring

Ab via-redaksjonen ønsker å uttrykke bekymring for dens fremtidige eksistens. På grunn av utskiftninger i moderorganet går spalten en usikker fremtid i møte. Klubbløder Erika Lindvall Bajsstad uttrykker sin bekymring i en pressemelding. – Jeg frykter at kvaliteten forringes når jeg tar min hatt og går. Tviler på at de resterende klarer å følge opp min innsats.

Julestria

Så er den her, adventstida. Gjør klar for snø, gavestress, julepynt og pedofile skomakere.

Bilingsparkett

Universitetsledelsen uttrykker stor overraskelse over at gulvet i det nye Teorifagsbygget er lagt med parkett fra regnskogen. – Det var rektor Jørre Hårbrekke som godkjente dette, sier en anonym innringer til Ab via. – Jørre trodde det stod bilingsparkett i beskrivelsen, den tullingen. Han har alltid hatt litt dysleksi. Og dårlig humor.

Utopia om ett år

Deltakelsen ved årets valg gikk drastisk opp fra fjorårets begredelige prosentandel på 8 prosent. – Det ligger an til en deltakelse på 83 prosent, sier en fornøyd studentstyreleder Vebjørn Kanadagås. – For å få til dette har vi begrenset valget til å gjelde bare tredjeklassingene på fiskerikandidatstudiet. Dette for å minske avstanden mellom studentene og studentdemokratiet. Føler vi har lykkes bra med det, forteller han på telefon fra Bucuresti.

Ukas Hamsun

Ukas Hamsun er presentert i samarbeid med Hamsun-foreninga Landstrykere.

"De pratet og pratet det over i sit forunderlige nordlandsprog, det var med mange påfaldende ord, uventede ord, det var ravgalt indtil kunst, men det uttrykte deres meninger."

(Landstrykere)

Hvordan bli en junkie

Av alle destruktive og avhengighetsskapende aktiviteter i verden, må *Fishy* være den aller verste. Maken til altoppslukende, tidsfengslende og grusomt internettspill finner du ikke på denne siden av Microsoft. Det er så banalt, enkelt, så latterlig idiotisk – at det er helt genialt!

Plot: Du er en liten gullfisk i en liten dam, et lite avgrenset økosystem i en eller annen tropisk del av verden. Oppdraget er å spise alt

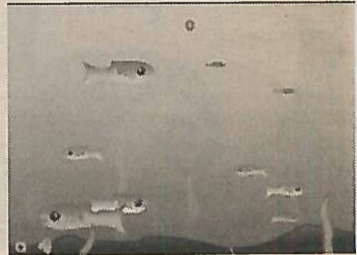
som er mindre enn deg selv, helt til du er blitt størst og kan spise alle de andre fiskene. Darwinisme i praksis altså – spis eller bli spist. Men det stopper ikke der. Når du endelig, etter timer med streben og en god porsjon flaks, har blitt størst, gjenstår bare ett grotesk oppdrag: Glefse i deg alle fiskene i dammen og totalt ødelegge økosystemet på kortest mulig tid, for å oppnå mest mulig poeng. Denne delen av spillet er helt pervers og

nesten uhyggelig festlig.

Selve utfordringen ligger i å bli størst. Og det er her den grenseløse manien og avhengigheten slår inn så det svir. Det er faktisk verre å stumpe *Fishy* enn det er å stumpe røyken. Du er herved advart.

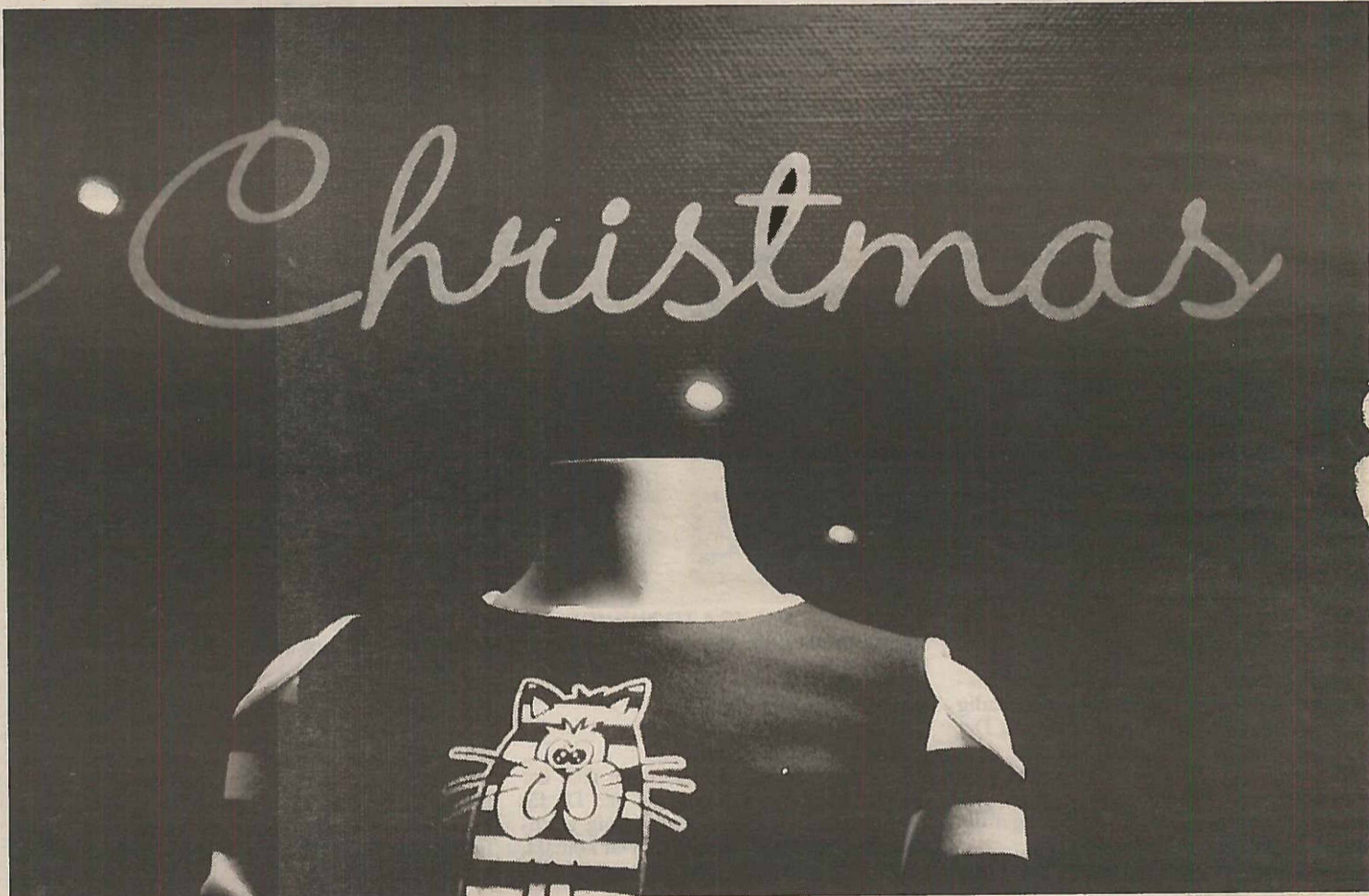
Spill *Fishy* på: www.baumsworld.com/fishy.html

Tekst EIVIND B

FORBANNA FISK! Fisketuren blir aldri den samme etter å ha spilt *Fishy*, det mest nådeløse, avhengighetsskapende, håpløse, toskeete og morsomme internett-spillet som noensinne er utviklet.

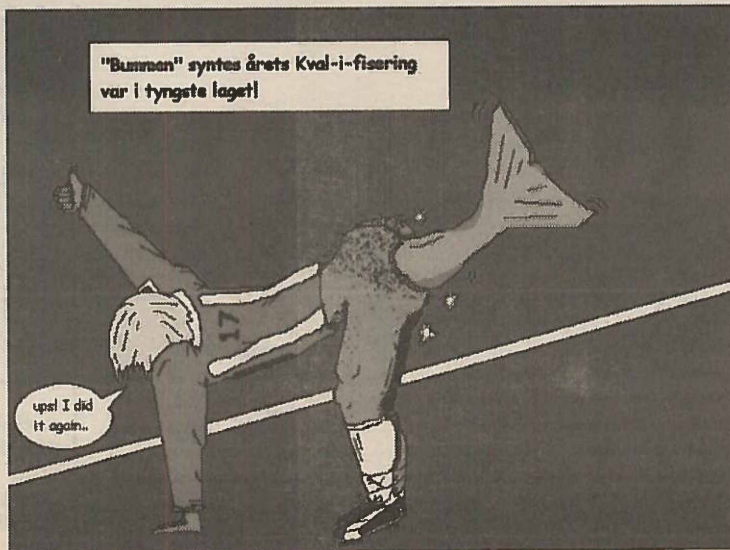
Ukens bilde

HODELØS JULEFEIRING: De skriftlærde sier julen handler om harmoni og ettertanke. De skriftlærde har ikke peiling.

Foto THOMAS METZ

ZNAKE vs. CALLE

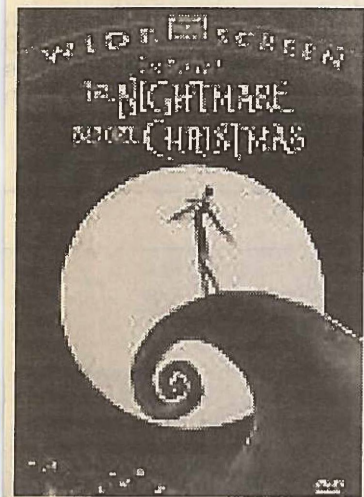

Illustrasjon ZNAKE PLIZKEN

Illustrasjon CALLE MANØVER

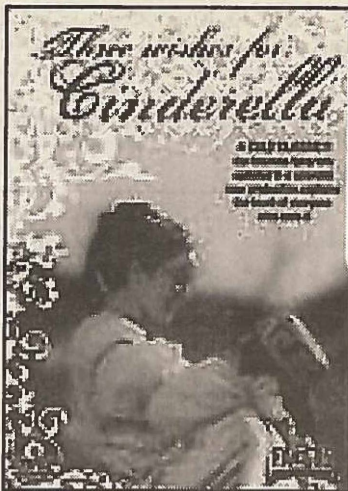

I DVD-Spillern

The nightmare before christmas (1993)

Julefilm må vi ha, og hvis julefilmer er en genre i seg selv, er dette to av filmene som definerer sjangeren. *The nightmare before christmas* er et til fingerspissene utmeislet, animert mesterverk, som har Tim Burtons fingeravtrykk over hele seg: det er makabert, småsprøtt og spennende; musikken enestående og animasjonen likeså. Gresskar-kongen Jack Skellington, som bor i Halloweenbyen, oppdager en dag inngangen til julelandet, hvor alt virker lykkelig og vakert. Men er nå egentlig gresset grønnere på den andre siden av gjerdet?

Tre nøtter til Askepott (1973)

Denne obligatoriske kosefilmen trenger neppe nærmere introduksjon. Er det i det hele tatt mulig å tenke seg til å feire jul uten denne filmen på TV, mens du ligger henslengt i sofaen med pledd over deg, pute under deg, og tre never snadder på vei ned halsen? Dette mest suksessfulle eventyr fra Tsjekkia noensinne har alt: Prikkfritt skuespill, uforglemmelig musikk, unik atmosfære – noe som fortsatt gjør den uunnværlig, selv 30 år etter den ble laget. Den beste Askepott-adapsjonen ever made. Spørsmålet er stadig vekkt: Får hun sin vakre prins til slutt?

Sjelden vare

– Tromsøværing har veldig god smak, skryter butikkinnehaver Lise Johnsen. Og bedre skal den bli.

Bess Second Hand, heter den nye retroinspirerte bruktbuikken i Tromsø, som åpnet dørene 11. oktober, (HVA FAEN ER ADRESSEN???) Navnet har innehaver Lise Johnsen hentet fra musicalen *Porgy & Bess*, og nå vil hun kle oss opp i moteriktige gevanter fra topp til tå.

– Tromsø manglet et slikt tilbud, sier hun på strøken trondheimsdialekt.

– Fretex er jo milevis unna og mangler dessuten gjennomført stil. Det blir for tilfeldig og uinspirert.

Kolleksjonen på Bess består av klær fra 50, 60 og 70-tallet pluss bøker, hefter, stearinlys og smykker. Alt sammen unik og sjelden vare. Parolen er at hun utelukkende tar inn det hun selv liker.

– Jeg har alltid elsket det gamle snittet; fargene, fantasien og det nisjepregede, forklarer hun.

Nye designvarer

Da Utopia møtte henne, kom hun rett fra handletur i London. Lise, som selv har bakgrunn som freelancedesigner, reiser stadig vekkt til utlandet for å hente nye klær. Det er i London det skjer, men du finner også tøffe ting i byer som New York, Paris og Amsterdam.

– Jeg følger trendene nøye og velger det kuleste jeg finner.

Hun vil også satse spesielt på nye klær, retrodesign fra London, som er laget av unge og lovende designere. –Eklusivt og til svært moderate priser, føyer hun til. Men nå kulda tar kvelertak på oss, finner du mest varme klær her.

Eget galleri:

Innerst i butikken er det et eget rom, et lite

TRENDSETTER FRA TRONDHEIM: Bess Second Hand er den nye butikken for motebevisste tromsøværing. Innehaver Lise Johnsen fra Trondheim henter de feteste klærne fra hele Europa.

galleri reservert for kunst.

– Unge, lokale kunstnere som ikke har andre muligheter, kan stille ut her. De får en måned hver, og nå stiller en ung grafitikunstner ut. Det er mange som tar kontakt, og jeg velger ut det jeg selv synes er kult.

Julegavetips

Går du inn på Bess, kan du stadig forvente overraskelser. Butikken forandres nemlig hele tida.

– Jeg blir lei hvis det ser likt ut, sier hun.

– Dette er drømmen min. Det er skatter,

det som er her.

Til nå har etterspørselen har vært formidabel, og hun legger stor vekt på at de klærne du får kjøpt i denne butikken, ikke fins noen andre steder. Noe å tenke på under innkjøp av julegavene?

– Vil du ha noe absolutt unikt, så går du hit, avslutter Lise Johnsen.

Tekst EIVIND BIERING-STRAND
Foto EIVIND BIERING-STRAND

Kjære julenissen!

Sjøsprøyt

Det er en stund siden jeg skrev til deg nå. Kan det være 15 år? Spiller ingen rolle. For om du ga deg faen i hva jeg skrev da, så gjør du garantert nå. Men etter alle disse årene tror jeg fortsatt på deg, det skal du ha. Og jeg har vært snill. Snill som en hobbit. Og nå har jeg blitt voksen, og i takt med økende alder kan jeg forlange større ønsker, ikke sant? Slik var det med ukepengene og slik er det med julegavene fra nissen.

Dette er min ønskeliste:

- Fred på jord
- Slutt på kapitalisme
- Slutt på Bush
- Slutt på AIDS
- Evgig ungdom og evig liv

Forresten, glem det Nissen. Disse ønskene får du vel ikke plass til i sekken din? Du er jo en materialismens mann. Det gjelder å ønske seg noe håndfast. Noe som lar seg pakke inn og som kan stues under plastreet. Greit.

Dette er min oppdaterte ønskeliste:

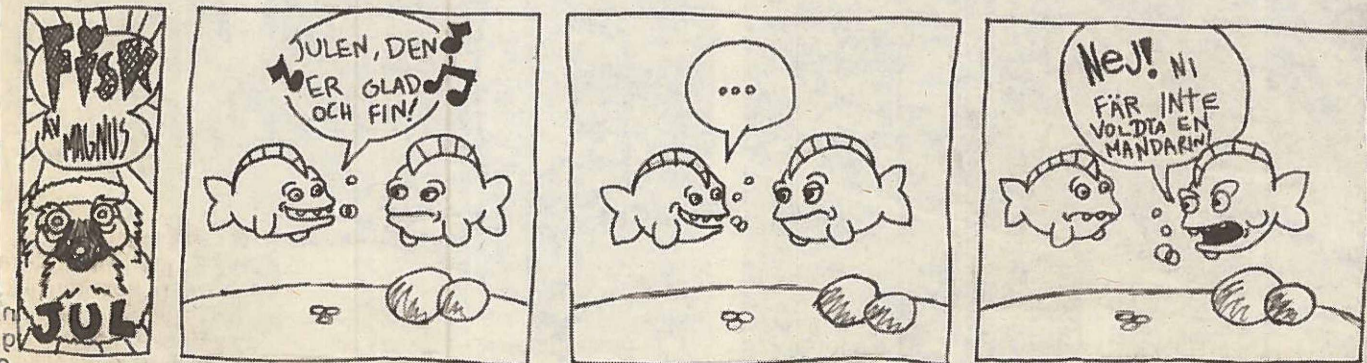
- Aksjemajoriteten i Gyldendal
- Hareide som landslagssjef
- 10 flaxlodd
- En tam vaskebjørn

Forresten, glem dette også Nissen. Ønskelistene mine suger big time, og du er en travel mann. Jeg trenger jo egentlig ikke en dritt. Se heller på dette som et fanbrev. Jeg digger greia di. Du gjør en bra jobb. Husk å kle deg godt og drikk tran så du ikke blir forkjølet. Stikk gjerne innom julaften for en konjakk og en marsipangris.

PS! Jeg setter ut grøt til deg.

God jul!

Tekst EIVIND B

– And how is education supposed to make me feel smarter? Besides, every time I learn something new, it pushes some old stuff out of my brain. Remember when I took that home winemaking course, and I forgot how to drive?

– Homer Simpson

Mens vi venter på Nord-Norgebanen...

ADVARSEL!

1. Desember er selve oppløpssiden i eksamensperioden. Ikke kast bort tid på tull. Les, studer, vær en mønsterelev.

2. Desember er uansett en usedvanlig begivenhetsfattig måned rent kulturelt.

Onsdag 3.12

Konsert: The Source of Christmas

Kulturhuset, kl 19.30. Frijazzbandet The Source, Divisjonsmusikken i Harstad og operadivaen Anne Lise Berntsen inviterer til en julekonsert som kan få deg til å hoppe i stolen. Det handler om å radbrette og snu opp ned på norske julesanger. Billetter: 150/100

Torsdag 4.12

Konsert: Taakeferd og Stuffed Rabbit

Collosseum. Metallkveld. Hardt, fort, brutalt og melodios. Taakeferd stiller med ny besetning og har økt tempoet betraktelig.

Fredag 5.12

Blopp Blopp: Dykkerkurs

Dykkersenteret, kl 17.00. Mener du sjøpølser, blekksprut og skjulte skatter på havets bunn er noe for deg, kan dette dykkerkurset for viderekomne være midt i blinken. Varmt og tørt blir det neppe, men spenning? – Det garanteres! Har du baller nok, så ringer du Dykkersenteret på tlf. 77 69 66 00 og melder deg på!

Konsert: Lille Bille

Teaterkafeen, kl 18.00. Variert og morsomt tiltak, selv for oss som ikke liker jazz, med dyktige musikere som fremfører nordnorske barnesanger av bodøpoeten og musikeren Terje Nilsen. Billetter: 120/90/50

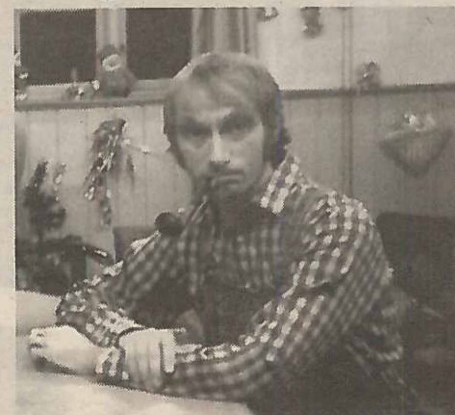
Konsert: Cuba Libre

Teaterkafeen, kl 22.00. Ekte cubansk gladmusikk fremført av en danseglad kvartett med nese for underholdning. Med stor suksess både her på berget og andre steder, skal besetningen mane nordnorske danseløver ut på gølvet og vrikke på hoftene. Lykke til! Billetter: 170,-

Fredagsquiz – FINALE!!!

Driv, kl. 20.00. Det blir baluba, frustrerte tryner og håndgemeng når byens klokkeste hjerner braker sammen til intellektuelt bikkjeslagsmål. Siden dette er finale, er det grunn til å tro at premiene, som vanligvis er 24 øl til vinnerlaget, antar helt andre dimensjoner. Møt opp – hvis du tør!

Lørdag 6.12

Julekos: The Julekalender Show

Kulturhuset, kl 18.00. Nyt liveshowet av den populære advents-serien - mens den går på TV2. Travellin Strawberries

varter opp med rølp og rap og store mengder levende musikk. Billetter: Studentfiendtlige 280,-

Filmklubben: Bye Bye Bluebird

Verdensteatret, kl 14.30. Varm, morsom og billedskjønn roadmovie om to frikete og desorienterte jenter som returnerer til hjemlandet Island etter flere år i selvvalgt eksil. De søker etter noe, men hva?

Søndag 7.12

Filmklubben: Miraklet i Havana

Driv, kl 20.00. Prisbelønt og aktuell historie fra dagens Cuba, om tre unge mennesker som må foreta et valg: Enten klamre seg til tradisjonelle og innskrenkende overbevisninger, eller kvitte seg med dem, og oppnå frihet. Klamt, trykkende og hallusorisk – magisk realisme fra Cuba

Mandag 8.12

Blåmandag

Slikk sårene etter helga med et par avkjølte bjørnunger på Blå Rock til minipris.

Tirsdag 9.12

Lek og lær: New Amigos språkcafé

Driv, kl 16. Revolusjonerende konsept som har tatt verden med storm. Drikk en øl, kast en terning og lær deg et språk. Her treffer du språk-kåte venner fra hele verden.

Rock 'n' Roll: Byens beste JAM

KAOS. Vil du være rockestjerne for en kveld - KAOS er stedet!

Lørdag 13.12

Filmklubben: Scarface

Verdensteatret, kl. 14.30. Den originale og første gangsterklassikeren av mafia-bossen Tony Camonte's vekst og fall. Et nådeløst, ærlig og humoristisk blikk på den maktsyke erobringen av Chicago før nettet struper seg rundt ham. Laget i 1932, gammel og god, Howard Hawks Scarface er en epokegjørende, og fortsatt steike bra film. Se den!

Søndag 14.12

Filmklubben: 8 kvinner

Driv, kl. 20.00. Fargesterkt og farselignende mordmysterium involverende 8 vakre kvinner i 50-tallets Frankrike. Fantastiske skuespillere, fantastiske farger, talentfull regissør – leken og morsom pastisj av alle filmsjangre vi elsker og hater.

Tirsdag 16.12

Film-maraton: Ringenes Herre

Fokus kino. Heidundrende triumfer i den storslagne Tolkien-trilogien. Alle tre filmene vises ei et altoppslukende maraton. 250,- koster herligheten inkludert servering. Kl 16.00 - Ringens Brorskap, kl.19.30 - To Tårn, kl.00.03 - Atter en Konge. Dessverre er det forlenget

utsolgt, men du kan jo snike deg inn :)

Lek og lær: New Amigos språkcafé

Driv, kl 16. Revolusjonerende konsept som har tatt verden med storm. Drikk en øl, kast en terning og lær deg et språk. Her treffer du språk-kåte venner fra hele verden.

Rock 'n' Roll: Byens beste JAM

KAOS. Vil du være rockestjerne for en kveld - KAOS er stedet!

Onsdag 17.12

Årets begivenhet: Verdenspremiere – Ringenes Herre Atter en Konge

Fokus kino, kl 15.30. Siste kapittel i verdens største filmsaga noensinne (bortsett fra Star Wars, selvsagt og Alien og Terminator og Indiana Jones og Gudfaren). Alle hjerter gleder seg, i hvertfall de som har billett, for det er naturligvis utsolgt... Kos deg!

Fredag 19.12

Konsert: Duplex Juleshow

Blå Rock Café. Bare Egil Band, X-tra Lars og Aslag, også kjent som musikk- og lyrikkgruppen LYD synger julen inn. Suksessen fra to år tilbake gjentar seg. Dette blir hysterisk morsomt. Gå ikke glipp av dette.

Utopia

UT

KULTUR
& FRITID

"Jeg har lyst til å
prøve studentlivet"

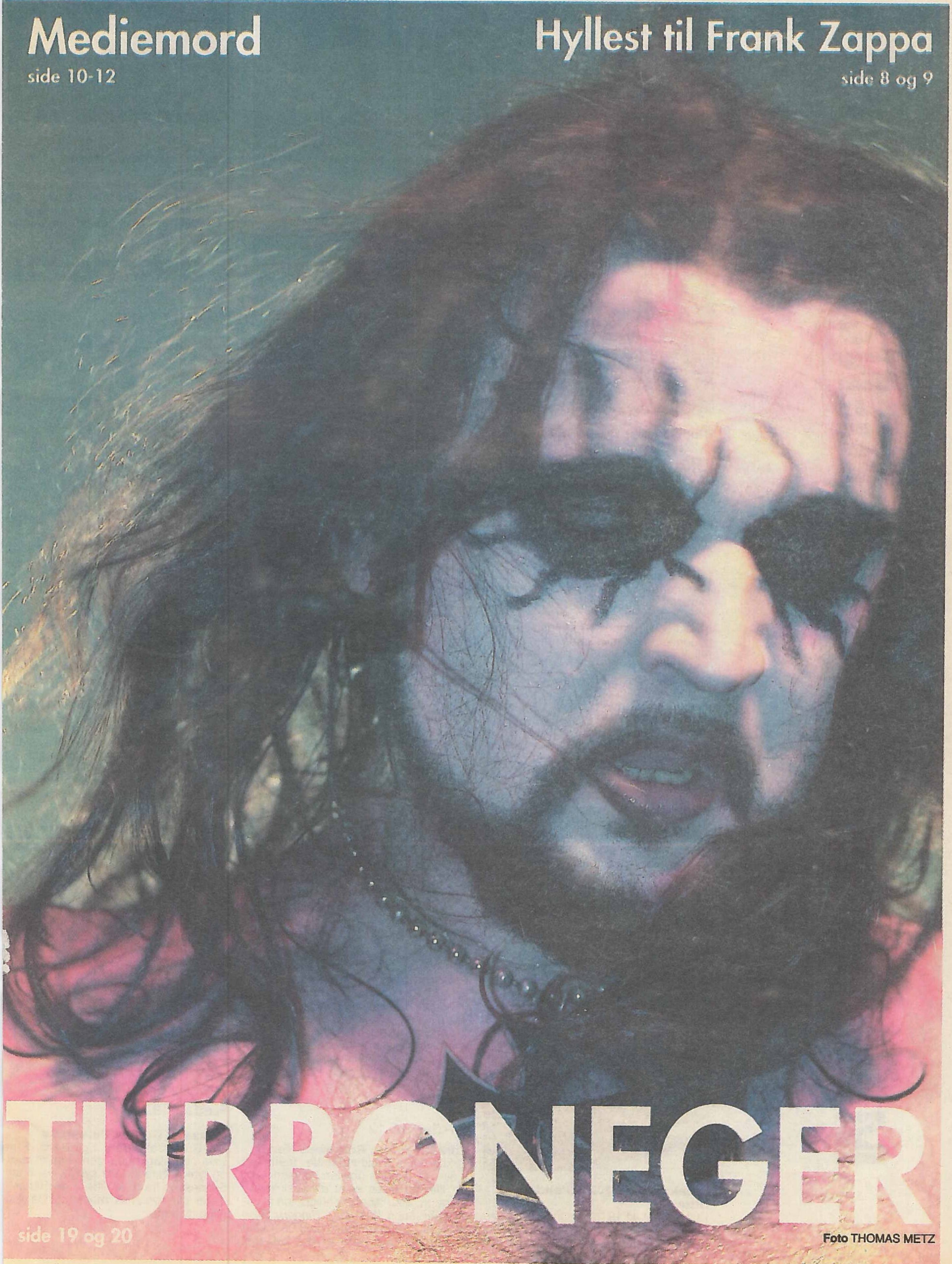
- Lene Marlin, side 14

Mediemord

side 10-12

Hyllest til Frank Zappa

side 8 og 9

TURBONEGER

side 19 og 20

Foto THOMAS METZ